

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

**Облік, аналіз і аудит грошових коштів та
їх еквівалентів у іноземній валюті**

Студента 2 курсу, групи 3м,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Верзун
Анастасії Олександрівни

Науковий керівник
кандидат ек.наук, доцент

Головіна
Дар'я Вікторівна

Гарант освітньо-професійної
програми
доктор ек.наук., професор

Бенько
Микола Миколайович

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-методологічні основи обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті	8
1.1. Сутність та класифікація грошових коштів і їх еквівалентів в іноземній валюті.....	8
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної з обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті.....	26
1.3. Передумови організації та методики обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті на ПП «Ультрафіолет».....	39
Висновки до розділу 1.....	47
РОЗДІЛ 2. Удосконалення обліку грошових коштів у іноземній валюті.....	49
2.1. Фінансовий облік грошових коштів у іноземній валюті.....	49
2.2. Узагальнення інформації про грошові кошти в іноземній валюті у звітності підприємства.....	72
2.3. Облік грошових коштів в системі прийняття управлінських рішень.....	80
Висновки до розділу 2.....	86
РОЗДІЛ 3. Розробка системи аналізу і аудиту грошових коштів в іноземній валюті на підприємстві.....	88
3.1. Джерела, показники та методи аналізу та аудиту грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті.....	88
3.2. Апробація методики аналізу грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті	100
3.3 Методика аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті.....	106

Висновки до розділу 3.....	115
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	117
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	120
ДОДАТКИ.....	129

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку галузей економіки України характеризується кардинальними змінами в правовому, інформаційному, економічному середовищах. Такі процеси змінюють і традиційні цілі функціонування вітчизняних підприємств, що, відповідно, змінює інформаційне забезпечення щодо прийняття оптимальних управлінських рішень. У ефективному функціонуванні підприємства значна роль належить грошовим коштам та їх еквівалентам, якими воно володіє. Адже в наш час все більше підприємств використовують у своїй діяльності іноземну валюту, згідно статистичних даних обсяг купівлі-продажу валют в порівнянні з 2016р. 82млрд.грн. вже у 2017 збільшився у 2.5 рази - до 204 млрд. грн. Це спричиняє підвищену увагу до бухгалтерського обліку як основного джерела інформації про наявність та рух грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті.

Грошові кошти та їх еквіваленти є важливою складовою системи кругообігу ресурсів. Прийняття ефективних рішень щодо управління грошовими коштами на підприємстві можливе завдяки розв'язанню низки задач, що стосуються методики та організації їхнього обліку, аудиту, аналізу і розглядалися у працях вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів. Вагомий внесок у їхнє вирішення зробили Х. Андерсон, Ф. Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.Г. Гетьман, З. В. Задорожний, М. В. Дерій, Ю. А. Кузьмінський, Я. Д. Крупка, Є.В. Мних, М. С. Пушкар, В. Г. Швець та інші. Проте окремі проблеми обліку, аудиту й аналізу грошових коштів та їх еквівалентів, зокрема їх класифікації, нормативно-правовому регулюванню, методиці та організації відповідно до нових вимог, потребують додаткових досліджень. Це зумовило вибір теми випускної кваліфікаційної роботи, постановку завдань і вказує на її актуальність

Метою випускної кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку, аналізу ві аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній ваяоті.

Для досягнення зазначеної мети визначені наступні завдання:

- дослідити економічну сутність грошових коштів та їх еквівалентів та окреслити їх місце і роль у структурі активів підприємства;
- визначити критерії класифікації грошових коштів та їх еквівалентів з метою забезпечення раціонального формування і повного використання інформації для прийняття ефективних управлінських рішень;
- здійснити огляд та аналіз нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження;
- виявити передумови організації та методики обліку, аналізу та аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті на ПП «Ультрафіолет»;
- розглянути методику фінансового обліку грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті;
- розкрити порядок узагальнення інформації про грошові кошти та їх еквіваленти в іноземній валюті у звітності підприємства;
- проаналізувати облік грошових коштів в системі прийняття управлінських рішень;
- систематизувати джерела, показники та методи аналізу та аудиту грошових коштів та їх еквівалентів;
- апробувати методику аналізу грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті;
- дослідити організацію проведення аудиту грошових коштів у іноземній валюті.

Об'єктом дослідження є процес обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті.

Методи дослідження. Для забезпечення досягнення поставленої мети в випускній кваліфікаційній роботі використовувались такі методи економічних

досліджень: теоретичного узагальнення для визначення понять і сутності, дедукції та індукції для формування теоретичних висновків та формувань, аналогії, аналізу і синтезу для виокремлення предмету дослідження на складові та їх поєднання. Під час проведення дослідження були детально вивчені і проаналізовані праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, нормативно-правові акти, дані поточного обліку та звітності ПП «Ультрафіолет».

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених, нормативні документи України й інших країн світу з бухгалтерського обліку, аудиту, господарського та цивільного права, матеріали науково-практичних конференцій, довідково-інформаційні видання, фактографічні дані ПП «Ультрафіолет».

Науковою гіпотезою дослідження є припущення, що недосконалість організації і методи обліку, аналізу та аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті призводить до неповного задоволення інформаційних потреб для цілей управління підприємством і потребує удосконалення.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані результати спрямовані на підвищення рівня організації та ведення обліку грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті. Впровадження запропонованих рекомендацій дасть необхідний імпульс і сприятиме зростанню якості облікової інформації. Результати випускної кваліфікаційної роботи можуть бути використані при веденні обліку та аудиту підприємствами України.

Апробація результатів дослідження. Результати даного дослідження апробовані, оцінені та можуть бути використані у практичній діяльності ПП «Ультрафіолет». Окремі результати були опубліковані у збірнику наукових статей студентів КНТЕУ за темою «Облікове забезпечення операцій в іноземній валюті».

Структура, зміст та обсяги випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота за структурою включає в себе вступ, три основних розділи, висновки, список використаної літератури на 11 сторінках, що налічує 97 джерел.

Основний зміст роботи викладений на 120 сторінках, робота містить 17 рисунків та 15 таблиць, 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

1.1. Сутність та класифікація грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті

У процесі господарської та іншої діяльності підприємства вступають у взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання щодо придбання товарно-матеріальних цінностей, робіт чи послуг з метою забезпечення їх безперервного функціонування. Відносини між підприємствами, які виникають внаслідок кругообігу господарських засобів, називаються розрахунками. Вони опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного продукту, перехід його з товарної форми в грошову, і навпаки. Початковою і кінцевою ланкою кругообігу засобів, який включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їх продаж і отримання виручки, виступають грошові кошти, які є найбільш ліквідними активами.

Тривалий час вчені-економісти досліджували походження й сутність грошей. Одні економісти стверджували, що гроші –результат угоди, свідомої домовленості між людьми. Інші доводили, що гроші впроваджуються державою в якості інструменту для виміру цін товару. Треті вважали, що золото й срібло є грошима за своєю природою, незалежно від характеру суспільних відносин. Четверта група дослідників не вбачали різниці між товарами й грошима. Проте, жодне з цих трактувань не дозволяє з'ясувати природу грошей як економічної категорії.[85]

У різні періоди розвитку суспільства існували певні теорії походження грошей. В економічній теорії традиційно виокремлюють три теорії походження грошей: еволюційну, раціональну та кількісну.

Відповідно до еволюційної теорії гроші розглядаються як результат еволюційного процесу розвитку форм власності, який призвів до того, що деякі предмети виокремилися з товарного світу та посіли в ньому особливе місце.

Історія грошей, як стверджували класики політекономії, починається з прямого обміну продуктів або бартеру та передбачає подальший обмін товарів за допомогою посередника або загального еквівалента. Роль такого посередника виконує товар, який і використовується як гроші. До складу теорій цього напрямку входять: класична, трудова, товарна, металева, господарськoeволюційна наукові школи. Прихильниками еволюційної концепції були Ксенофонт, М. Орезм, А. Сміт, Дж. С. Мілль, К. Маркс [85, с. 57].

Починаючи з IV ст. до н. е. і до XVIII ст. н. е., в теорії грошей була широко розповсюджена думка, що гроші виникли внаслідок угоди між людьми або запроваджені законодавчими актами держави задля полегшення обміну товарів. Таке трактування походження грошей одержало назву раціоналістичної теорії. Тобто гроші за цією теорією трактували як технічні інструменти або засоби обміну. Представники цього напрямку наголошують на тому, що грошам властива соціальна природа, оскільки вони є продуктом угоди між людьми, тобто знаряддям обміну. Засновником цієї концепції вважається Аристотель. До представників зазначеного напрямку відносяться: Ф. Аквінський, І. Т. Посошков, А. Маршалл, Дж. М. Кейнс, М. Фрідмен.

Аристотель (IV ст. до н. е.) здійснив теоретичне обґрунтування раціоналістичної теорії у праці «Нікомахова етика». На думку філософа, виникнення грошей – необхідність, зумовлена розвитком торгівлі. Гроші існують для зручності обміну, і виконують основні дві природні функції: засіб обігу і міра вартості. Він розрізняв два види багатства: багатство як сукупність споживчих вартостей (природне, істинне багатство) і багатство як накопичення грошей. Багатство у вираженні споживання має певну межу, в той час як накопичення взагалі не має меж [85, с. 57].

Необхідно зазначити, що ідеї Аристотеля щодо визначення сутності й функцій грошей, їхнього місця в системі економічних зв'язків, пройшовши довгий еволюційний шлях, набули подальшого розвитку в одній із найдавніших економічних теорій, що сформувалася ще у XVI-XVII ст., – кількісній теорії

грошей. Слід зазначити, що методологічні принципи вказаної теорії впродовж понад трьох століть домінують у системі наукових знань з питань грошових відносин. Вони багато в чому визначають зміст історичного розвитку теорії грошових відносин, у т.ч. і її сучасних напрямків. [85]

Прибічники раціональної теорії вважають погляди дослідників еволюційного напрямку однобічними, оскільки вони засновані виключно на матеріалістичних засадах, які ігнорують суб'єктивну, психологічну сутність економічних процесів. Прибічники раціоналістичної теорії враховували суб'єктивно-психологічні фактори розвитку при трактуванні поняття «гроші». Зокрема, відомий вчений Ф. Аквінський, розмірковуючи про походження грошей, дотримувався думки, що вони виникли внаслідок домовленості між людьми. Їх призначення – полегшити справедливий обмін. При цьому поняття «грошей» та «монети» не розрізняв. Визнаючи необхідність грошей як засобу обігу, він розглядав їх і як міру вартості. «Монета, – писав Аквінський, найповніша міра для матеріального життя в торгівлі та обороті». Фома Аквінський виділяв внутрішню цінність та номінальну цінність грошей (монети). Вважав, що останню може визначати держава і припускав можливість її незначного відхилення від внутрішньої цінності, виступаючи проти псування монети [85, с. 58].

Проблемі грошей було присвячено працю – Трактат про походження, природу, юридичну підставу та зміну грошей, написаний французьким ученим Н. Орезмом(1323-1382pp.), в якому висловлено думку, що гроші є штучним інструментом, який люди винайшли задля полегшення товарообміну. Золото та срібло стали грошима завдяки своїм природним властивостям. Спочатку вони були звичайними товарами і лише поступово набули ролі грошових металів. [85]

У кінці XVI ст. – на початку XVII ст. яскравими представниками економічної думки того часу є вихідці з Італії: Антоніо Серра та Гаспар Скарuffі. При чому Гаспар Скарuffі у своїй праці «Роздуми про монету і справжню пропорційність між золотом і сріблом» (1582 р.) приділив велику увагу грошовому обігу та кредитній системі. Запропонував створити єдину грошову

одиницю, на основі якої б функціонувала загальноєвропейська грошова система, та відмінити національні бар'єри, які заважають обігу. [85]

З представників XVIII ст. досить глибоко досліджував економічну цінність грошей Давид Рікардо. Теорію грошей Д. Рікардо будує на основі своєї теорії цінності. Гроші він розглядав як товар, що має цінність. Основою грошової системи є золото. Цінність золота і срібла, як і будь-якого іншого товару, визначається витратами праці. За даної цінності грошей їх кількість в обігу залежить від суми товарних цін. Проте використання золота Д. Рікардо вважав дорогим і нерозумним, тому розробив проект системи паперового грошового обігу.[85]

Сеніор Нассау Вільям критично аналізує кількісну теорію грошей Торренса, Д. Рікардо і Джеймса Мілля. За вихідне він взяв положення про те, що гроші є товаром, який набрав особливої форми в процесі еволюції обміну. Пройшовши шлях від бартеру, де гроші виступали в натуральному вигляді, до сучасної універсальної форми, вони стали виконувати цілий ряд функцій. Вважав основним призначенням грошей – обслуговування кредиту. В той час як Роберт Оуен та П'єр Жозеф Прудон вважали, що гроші взагалі є недоліком капіталізму, тому їх потрібно ліквідувати [85, с. 60].

Найбільш детально вихідні методологічні принципи кількісної теорії грошей були аргументовані відомим теоретиком XVIII ст. англійським ученим Д. Юмом у його трактаті «Про гроші», опублікованому 1752 р. Одна з причин довголіття теоретичних обґрунтувань Д. Юма – їх гранична простота і доступність. Теорія, про яку йдеться, встановлює функціональну залежність та взаємозв'язок між двома економічними величинами – рівнем товарних цін і кількістю грошей в обігу. Її основним постулатом є твердження про те, що будь-яка зміна кількості грошей веде до пропорційної зміни абсолютного рівня цін товарів і послуг, а відтак – до зміни номінального вираження валового національного продукту. Теоретичні ідеї кількісної теорії грошей Д. Юма багато в чому визначили характер історичного розвитку теорії грошових відносин. Вони

фактично отримали статус методологічної основи однієї з провідних структур цієї теорії – її класичного та неокласичного напрямків. Кількісна теорія грошей дістала підтримку представників класичної буржуазної політичної економії. Якщо Д. Юм розглядав її застосування щодо металевих грошей – золота і срібла, то Д. Рікардо переніс її основні постулати й на визначення способу функціонування паперових грошей.

Таким чином, кількісна теорія грошей – це загальнометодологічний підхід в економічній теорії, згідно з яким гроші впливають на економіку лише своєю кількістю, і тому функціонування економічних систем вивчається у взаємозв'язку зі зміною маси грошей в обороті. Класична кількісна теорія грошей пояснює зміну цін лише зміною кількості грошей в обігу. При цьому вплив кількості грошей на ціни є безпосереднім, прямо пропорційним і загальним, тобто однаково дійсним для всіх товарів. Самого механізму впливу кількості грошей на ціни та наслідків зміни цін у сфері виробництва ця теорія не вивчає.

Наприкінці XIX – на початку XX ст. ідеї кількісної теорії грошей отримали новий імпульс у своєму розвитку у зв'язку з методологічною перебудовою всієї системи економічної науки, пов'язаної з так званою маржиналістською революцією і швидким прогресом неокласичної політичної економії. У структурі останньої сформувалося два різновиди кількісної теорії: транзакційний варіант І. Фішера та кембриджський варіант. На початку XX ст. суперечки довкола кількісної теорії розпалилися з новою силою. Найвідомішим прибічником і захисником класичної кількісної теорії грошей був американський економіст І. Фішер.

З сучасників можна виділити американських вчених, які підтримують раціоналістичну концепцію походження грошей, таких як: Пол Ентоні Самуельсон (1915-2009 рр.), Джон Кеннет Гелбрейт (1908-2006 рр.), Самуельсон П. Е. у роботі «Економіка» (1948 р.) характеризує гроші, як штучну соціальну умовність, а Г. Ф. Кнапп назвав гроші – продуктом правопорядку, а Дж. К. Гелбрейт висловив свою думку, що закріплення грошових функцій за

благородними металами й іншими предметами – це лише предмет угоди між людьми, тим самим підтримуючи раціоналістичну теорію.

Огляд наукових поглядів на економічну категорію «гроші» дав можливість дослідити економічну природу, сутність, зміст та теорії походження грошей. Разом з тим дискусійним залишається питання щодо визначення грошей, грошових коштів, готівки та грошових потоків як категорій бухгалтерського обліку [85, с. 62].

Відсутність чіткого розмежування економістами категорій – гроші і грошові кошти зберігається і дотепер. Багато вчених і практиків ще й сьогодні ототожнюють ці поняття, не виділяючи відмінностей між ними. В економічній літературі можна зустріти багато різноманітних визначень понять «гроші» і «грошові кошти», для позначення яких у науковому обороті використовується широкий спектр термінів: «гроші», «грошові кошти», «грошові потоки», «готівка», «фінансові ресурси», що призводить до неоднозначного розуміння сутності цих понять в бухгалтерському обліку.

М. В. Дерій визначає грошові кошти як доходи та надходження з однієї сторони та витрачання – з іншої. Вважаємо, що доцільно застосовувати такий підхід, тому що грошові кошти можуть виступати не тільки у формі доходів та надходжень, але й у формі витрачань.

С. М. Остафійчук вважає, що так як грошові кошти є абсолютно ліквідними активами, тому до даного поняття не завжди можна віднести абсолютно всі залишки на рахунках у банках, тому що їх ліквідність може сильно відрізнятися від абсолютної. Підтримуємо думку автора, оскільки дійсно не всі кошти на рахунках у банках підприємство може використати в будь-який момент часу.

Вважаємо за необхідне детально розглянути сутність поняття «гроші» та «грошові кошти» (табл.1.1).

Ознайомлення з теоретичними та методологічними напрацюваннями зарубіжних і вітчизняних економістів свідчать про те, що під поняттям «гроші» розуміється особливий специфічний вид товару. Щодо поняття «грошові кошти»,

то більшість авторів трактують грошові кошти як активи підприємства (дехто з них наголошують на тому, що грошові кошти є найліквіднішими активами). Не можна не погодитися з даною думкою, оскільки дійсно вони можуть у будь-який момент часу бути використані для здійснення розрахунків, але вважаємо, що таке визначення не відображає повною мірою сутності досліджуваного поняття.

Таблиця 1.1

Трактування поняття «гроші» та «грошові кошти» вченими-науковцями

№	Джерело	Трактування
1	2	3
1	Александрова М.М., Кірейцев Г.Г., Маслова С.О. [1]	Гроші – історична категорія, яка розвивається на кожному етапі товарного виробництва і наповнюється новим змістом, що ускладнюється із зміною умов виробництва
2	Бутинець Ф. Ф. [67]	Гроші – металеві або паперові знаки, що є мірою вартості при купівлі-продажу та виконують роль всезагального еквіваленту, тобто виражають вартість всіх інших товарів і обмінюються на будь-які з них
3	Загородній А. Г. [31]	Гроші – економічна категорія, що означає специфічний товар, який виконує в суспільстві роль загального еквівалента процесу обміну товарів
4	Климко Г.Н., Нестеренко В.П., Каніщенко Л.О. [69]	Гроші – категорія товарного виробництва і товарного обігу. Вони мають товарні походження і виражають певні виробничі відносини між товаровиробниками з приводу обміну продуктами праці через ринок
5	Коноплицький В. А., Філіна Г. І. [45]	Гроші – товар особливого роду, що є мірою вартості товарів і послуг, виконуючий роль загального еквівалента і обмінюваний на будь-які товари і послуги
6	Мочерний С . В. [61]	Гроші – специфічний товар, який виконує роль загального еквівалента (всезагальної обмінюваності), завдяки чому в ньому виражається вартість усіх інших товарів і встановлюються економічні відносини між суб'єктами господарської діяльності
7	Чухно А. А. [68]	Гроші – це товар, який виконує функцію загального еквівалента

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
---	---	---

8	Безруких П. С. [9]	Грошові кошти – це кошти в касі у вигляді готівки та грошових документів, на рахунках у банках, у виставлених акредитивах, на спеціальних та депозитних рахунках, чекових книжках тощо
9	Бутинець Ф. Ф. [6]	Грошові кошти – готівка, кошти на рахунках у банках і депозити до запитання
10	Бутинець Ф. Ф.ф, Чижевська Л. В., Берега С. Л. [14]	Грошові кошти є найбільш ліквідними активами підприємств. Грошові кошти організації знаходяться в касі у вигляді готівки і грошових документів, на рахунках у банках, у виставлених акредитивах, на спеціальних і депозитних рахунках, чекових книжках тощо

З таблиці 1.1 видно, що всі визначення поняття «грошові кошти», сформульовані таким чином, що лише перераховують складові даного поняття. Так, до грошових коштів слід відносити готівку, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання. Таке формулювання є досить недосконалим та потребує уточнення. Вважаємо, що сама логіка формулювання поняття вимагає, щоб воно було коротким і лаконічним та зрозумілим за своїм змістом, що не можна сказати про вищенаведене визначення.

Відповідно до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» та МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» сформовано порядок визначень основних термінів при обліку грошових коштів та наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення термінів, які використовуються при обліку грошових коштів

№	Терміни	Визначення
1	2	3
1	Грошові кошти (CASH)	Готівка, гроші на рахунках у банках до запитання
2	Еквіваленти грошових коштів (Cash Equivalents)	Короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком коливань вартості

Продовження таблиці 1.2

1	2	3
3	Овердрафт (Overdraft)	Кредитний залишок на активному рахунку, що

		виникає при здійсненні платіжної операції на суму, що перевищує дебетовий залишок на рахунку
4	Монетарні активи (Monetary assets)	Грошові кошти та інші активи, які можуть бути отримані у чітко визначеній сумі грошей
5	Негрошові операції (Non- Cash Transactions)	Ті операції при яких не використовуються грошові кошти та їх еквіваленти
6	Рух грошових коштів (Cash Flow)	Надходження і вибуття грошових коштів та їх еквівалентів
7	Операційна діяльність (Operating Lease)	Це основна діяльність підприємства, яка приносить дохід, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю.
8	Інвестиційна діяльність (Investing Activities)	це придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів
9	Фінансова діяльність (Financing Activities)	це діяльність, яка спричиняє зміни розміру та складу власного і запозиченого капіталу підприємства.

Під поняттям «гроші» вважаємо, що слід розуміти особливий вид універсального товару, що використовується як загальний еквівалент, за допомогою якого виражається вартість усіх інших товарів і встановлюються економічні відносини між суб'єктами господарювання.

Гроші існують у двох формах:

- 1) у вигляді грошових знаків – банкнот, монет (готівка);
- 2) у вигляді коштів на банківських рахунках.

Якщо ж до готівки в касі підприємства та коштів на банківських рахунках додати депозити до запитання, кошти в дорозі та електронні гроші у відкрито циркулюючій системі, то утвориться поняття «грошові кошти».

В свою чергу, грошові кошти, еквіваленти грошових коштів та інші короткострокові фінансові інвестиції формують грошові активи.

Поняття «еквіваленти грошових коштів» є більш сучасним у порівнянні з поняттями «гроші» чи «грошові кошти». Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні

вимоги до фінансової Звітності» еквіваленти грошових коштів – короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості [75].

В той же час, визначення подане в МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» не обмежує категорію «еквіваленти грошових коштів» рамками лише фінансових інвестицій, а дозволяє включати до них будь-які короткострокові високоліквідні інвестиції [64]. Тобто міжнародні стандарти фінансової Звітності допускають більш вільне трактування еквівалентів грошових коштів, ніж національні П(С)БО. Тому вважаємо за доцільне проаналізувати такі категорії, як «інвестиції», «фінансові інвестиції», «поточні фінансові інвестиції».

Відповідно до Податкового кодексу України інвестиції – господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно [73]. Інвестиції поділяються на:

- а) капітальні інвестиції – господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації;
- б) фінансові інвестиції – господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів.

Фінансові інвестиції – активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора [75]. Фінансові інвестиції поділяються на:

- прямі інвестиції – господарські операції, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані юридичною особою при їх розміщенні такою особою;

– портфельні інвестиції – господарські операції, що передбачають купівлю цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку або біржовому товарному ринку;

в) реінвестиції – господарські операції, що передбачають здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок прибутку, отриманого від інвестиційних операцій; Поточні фінансові інвестиції - фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будьякий момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів) [75]. Зрозуміло, що еквіваленти грошових коштів за своєю суттю є чимось середнім між грошовими коштами та поточними фінансовими інвестиціями. Проблема в тому, що НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» не дає нам чіткої різниці між поточними фінансовими інвестиціями та еквівалентами грошових коштів, що може стати причиною неправильного визначення обсягу високоліквідних активів підприємства і, таким чином, зниження якості аналітичної інформації, необхідної для управління. Таким чином для задоволення інформаційних потреб користувачів звітності підприємства необхідно в наказі про облікову політику передбачити конкретні способи віднесення фінансових інвестицій до еквівалентів грошових коштів з врахуванням наступного: на відміну від поточних фінансових інвестицій еквіваленти грошових коштів утримуються не для отримання доходу або корпоративних прав, а для забезпечення платоспроможності суб'єкта господарювання; еквіваленти грошових коштів, як правило, здійснюються на коротший термін, ніж поточні фінансові інвестиції (згідно М(С)БО 7 еквіваленти грошових коштів володіють строком погашення до 3 місяців з дати придбання) [64]; еквіваленти грошових коштів характеризуються стабільністю вартості та відсоткових ставок в даних умовах, протягом певного часу, впевненістю в тому, що подібна стійкість буде мати місце і в майбутньому.

У фінансовій звітності суб'єктів господарювання категорія «гроші» замінюється категорією «грошові кошти». Безсумнівно, що головною характеристикою, яка повинна братись до уваги при віднесенні активів до складу

грошових коштів, є ліквідність, тобто здатність активу швидко перетворюватись у законні платіжні засоби з мінімальними втратами його вартості. Тому, до грошових коштів необхідно відносити готівку в касі підприємства, депозити до запитання, кошти на банківських рахунках, які характеризуються абсолютною ліквідністю, тобто можуть у будь-який момент бути використані для здійснення розрахунків, або обміняні на законні платіжні засоби.

Еквіваленти грошових коштів за своєю суттю є чимось середнім між грошовими коштами та поточними фінансовими інвестиціями. Практика показує, що короткий строк погашення фінансової інвестиції не варто брати за ключовий критерій при включенні її до складу еквівалентів грошових коштів. Таким основним критерієм має стати висока ліквідність.

За своєю природою грошові кошти є ресурсом забезпечення платоспроможності, зв'язуючою ланкою всіх господарських процесів підприємства. Не зважаючи на те, що грошові кошти займають незначну питому вагу у загальній сумі активів підприємства, вони відіграють надзвичайно важливу роль для забезпечення його існування та гармонійного розвитку.

Облік грошових коштів та їх еквівалентів на практиці достатньо регламентований законодавчими та підзаконними нормативно-інструктивними актами України. Проте значне розширення форм і видів здійснення розрахунків, функцій та властивостей грошових коштів викликали необхідність детального їхнього дослідження з метою визначення класифікаційних ознак для потреб обліку, аналізу та контролю.

Погоджуємось з проф. В. В. Сопком, що класифікація грошових коштів є вихідним елементом для організації їх обліку, оскільки дає змогу їх структурувати відповідно до інформаційних потреб користувачів бухгалтерської інформації [88, с. 214]. Проте більшість науковців звертають увагу лише на класифікацію грошових потоків, а не грошових коштів. В той же час, грошові потоки є похідними від грошових коштів, характеризують рух останніх в процесі здійснення господарської діяльності підприємства.

Вважаємо, що правильна та раціональна класифікація грошових коштів та їх еквівалентів дозволить отримати оперативну, точну та достовірну інформацію про їх наявність, забезпечить цілеспрямоване використання, контроль за зберіганням та оптимальне управління даними високоліквідними активами підприємства. Однак, наукових робіт, присвячених дослідженню класифікації грошових коштів та їх еквівалентів є дуже мало.

Здебільшого у працях вітчизняних та зарубіжних науковців розглядаються проблеми обліку, контролю та аналізу грошових коштів та їх еквівалентів. Класифікації грошових коштів присвячені праці Ю. І. Гладкої [19], О. П. Кундрі-Висоцької [52], В. В. Сопка [88], проблеми класифікації грошових еквівалентів дослідив О. С. Височан [15].

Так, професор В. В. Сопко виділяє дві ознаки класифікації грошових коштів: за призначенням: кошти для обороту (оборотні) та для спеціального призначення (необоротні); за місцем зберігання: грошові кошти у банку, касі підприємства, у підзвітних осіб, у контрагентів (видані аванси), вкладені у еквіваленти, цінні папери тощо [87, с. 221].

В подальшому ця класифікація була розширена і доповнена ще двома ознаками: за видами валют: національна та іноземна (долар США, Євро, Російські рублі) валюти; за джерелами надходження: власні, запозичені та залучені [88, с. 215]. Подібні ознаки класифікації наводить О. П. Кундря-Висоцька: за призначенням: кошти для проведення поточних розрахунків та кошти, що мають спеціальне призначення та цільове використання; за місцем зберігання: у касі підприємства, на рахунках у банку, у підзвітних осіб, вкладені в цінні папери, у контрагентів тощо [52, с. 81]

Ю. І. Гладка здійснює класифікацію за видами грошових коштів (рис.1.1)

КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ



Рис.1.1 Класифікація грошових коштів за видами грошових коштів[19]

На нашу думку, вище наведені класифікації не є вичерпними, крім того, їм притаманні певні недоліки.

По-перше, не погоджуємось з позицією проф. В. В. Сопка щодо поділу грошових коштів залежно від їх призначення на оборотні та необоротні, оскільки грошові кошти за своєю суттю є оборотними активами, тобто будуть використані у господарській діяльності протягом 12 місяців з дати балансу або протягом операційного циклу, якщо він довший за 12 місяців. Із грошових коштів починається операційний цикл, ними ж він і закінчується.

По-друге, видані постачальникам аванси та кошти під Звіт, а також еквіваленти грошових коштів не можна включати до класифікації грошових коштів за місцем зберігання, адже з позиції бухгалтерського обліку на підприємстві, вони є дебіторською заборгованістю.

По-третє, еквіваленти грошових коштів – це незалежна від грошових коштів окрема економічна категорія – частина фінансових інвестицій, яка використовується не для розрахунків, а для підтримання платоспроможності підприємства, погашення його короткострокових зобов'язань і в разі потреби можуть бути вільно конвертовані у певні суми грошових коштів із незначним ризиком зміни їх вартості. Вважаємо, що віднесення до грошових коштів їх еквівалентів, є недоречним в силу специфіки цієї категорії, саме тому еквіваленти

грошових коштів слід виділяти в окрему категорію з виокремленням специфічних, притаманних лише їй особливостей та функцій.

По-четверте, класифікація грошових коштів залежно від джерел надходження не несе в собі ніякої користі для користувачів бухгалтерської інформації. Адже грошові кошти підприємства постійно перебувають у процесі кругообігу, у більшості підприємств їх питома вага у підсумку балансу є незначною, а залишок в короткостроковому періоді може суттєво змінюватися. Виходячи з вище сказаного, виділяти яка частина грошових коштів є власними, запозиченими та залученими на практиці немає необхідності.

По-п'яте, у класифікації О. Ю. Гладкої відсутні грошові кошти на поточному рахунку в національній та іноземній валюті, що для потреб бухгалтерського обліку є неприпустимо. Виходячи з вищевикладеного, пропонуємо виділити наступні класифікаційні ознаки грошових коштів, які мають важливе значення для інвесторів, керівників, менеджерів та інших категорій користувачів бухгалтерської інформації з метою управління грошовими коштами та для потреб обліку, аналізу, аудиту зокрема (рис. 1.2).

За формою існування необхідно розрізняти готівкові та безготівкові грошові кошти. Готівковими коштами в підприємствах є кошти в касі, а безготівковими – грошові кошти на рахунках у банках та електронні гроші.

Важливою є класифікація за видом валюти, згідно якої доцільно виділяти грошові кошти у національній валюті та грошові кошти в іноземних валютах. Дана класифікація має надзвичайно важливе значення для управління залишком грошових коштів, оскільки дозволяє керівництву підприємства – грошові кошти без обмежень у напрямках використання (кошти від покупців і змовників та ін..);

За місцем зберігання: грошові кошти в касі; грошові кошти на рахунках у банках; електронні гроші (залишки на депозитних платіжних картках та кошти на рахунках платіжних систем в Інтернеті). Дана класифікаційна ознака має дуже важливе значення для проведення інвентаризації грошових коштів.

КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ

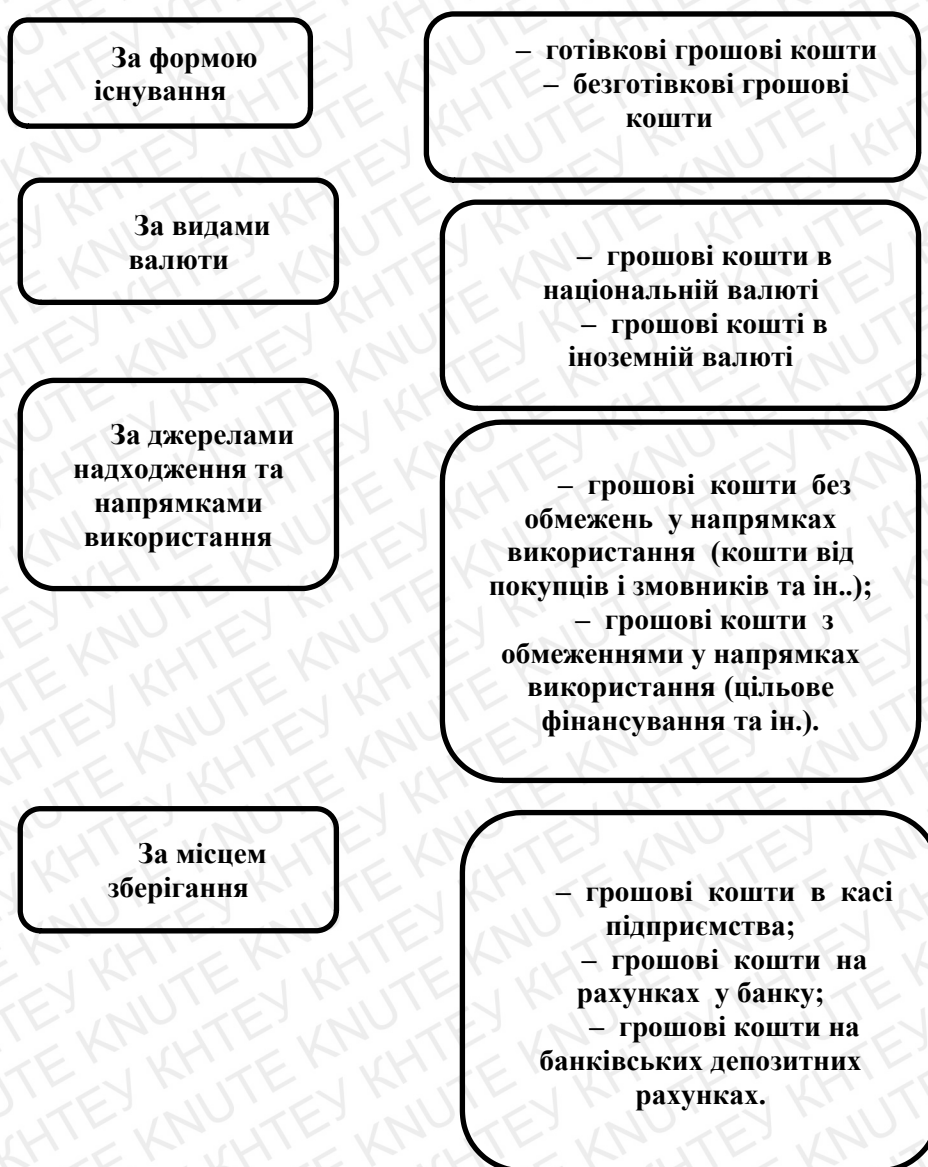


Рис. 1.2. Класифікація грошових коштів для потреб бухгалтерського обліку
[розроблено автором]

Згідно міжнародних стандартів фінансової Звітності еквіваленти грошових коштів можна класифікувати наступним чином:

- еквіваленти грошових коштів початково визнані за справедливою вартістю (CashEquivalentsDesignatedatFairValue) – після початкового визнання переоцінюються за справедливою вартістю з відображенням її зміни в прибутку (або збитку).

Зазвичай в цю категорію включаються еквіваленти грошових коштів, які котуються на активному ринку і, відповідно, їх справедлива вартість може бути встановлена точно з високою долею ймовірності;

- еквіваленти грошових коштів, утримувані до погашення (CashEquivalents Held-to-Maturity) – мають фіксовані або такі, що точно встановлюються терміни виплати та фіксований строк погашення і щодо них компанія має намір і можливість утримувати до настання терміну їх погашення;

- еквіваленти грошових коштів у вигляді позик і дебіторської заборгованості (CashEquivalentsasLoansandReceivables) – короткострокові кредити надані надійним контрагентам, дебіторська заборгованість, отримана внаслідок переуступки права вимоги та інші специфічні види еквівалентів грошових коштів, по відношенню до яких існує стабільна впевненість щодо можливості повернення інвестованих коштів;

- еквіваленти грошових коштів для можливого продажу (Available-forSale CashEquivalents) – всі еквіваленти грошових коштів, які не включені в попередні три категорії. Наведена класифікація має винятково важливе значення для відповіді на питання про оцінку еквівалентів грошових коштів при їх оприбуткуванні та на дату балансу.

Однак для цілей проведення інвентаризації, важливим є інший поділ еквівалентів грошових коштів на: еквіваленти грошових коштів у формі цінних паперів; еквіваленти грошових коштів у формі, іншій ніж цінні папери.

Класифікаційні ознаки еквівалентів грошових коштів, які є пріоритетними для обліку, аналізу та аудиту наведено на рис. 1.3.

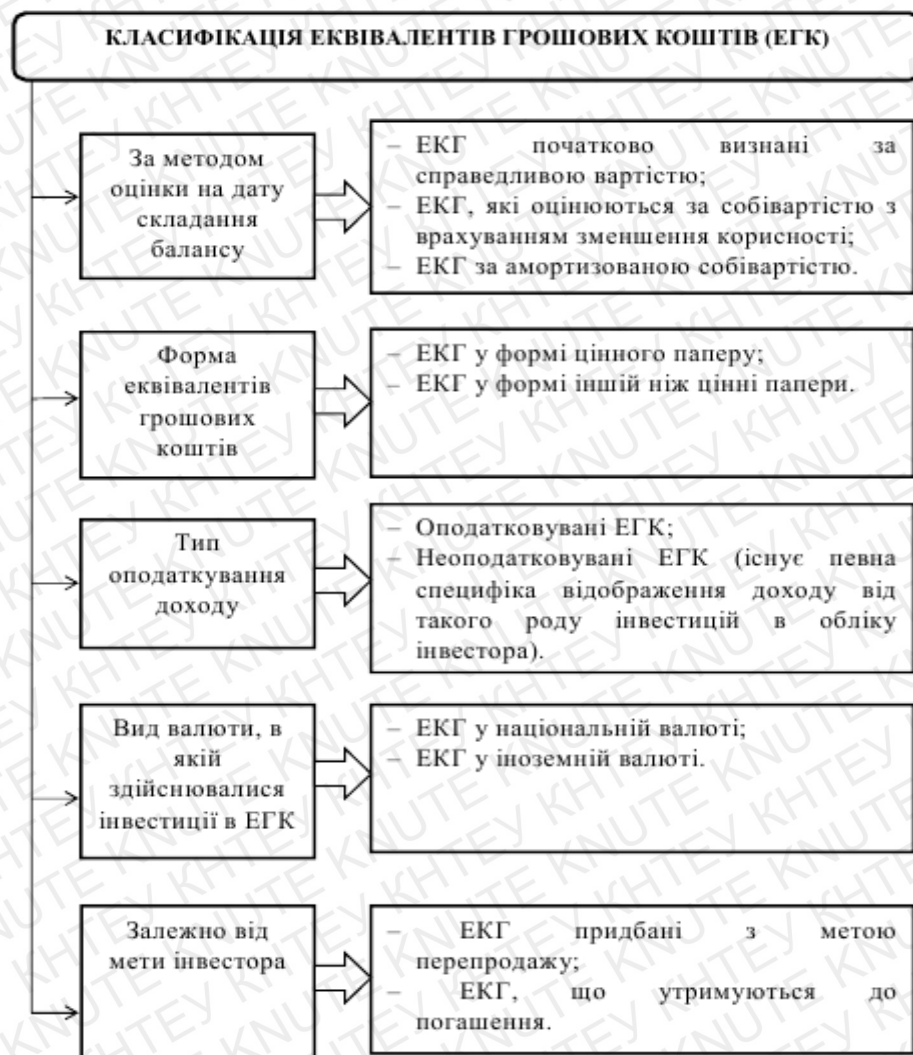


Рис.1.3 Класифікація еквівалентів грошових коштів [розроблено автором]

Таким чином, на основі проведеного дослідження класифікаційних ознак грошових коштів та їх еквівалентів нами розглянуто та узагальнено існуючі класифікації та виділено серед них ті, які мають важливе значення при раціональному відображенні на рахунках бухгалтерського обліку, при їхній оцінці та відображенні у фінансовій звітності, при проведенні інвентаризації та контролю за ними, для аналізу фінансового стану.

1.2. Економічно-правовий аналіз та огляд нормативної бази та спеціальної літератури з обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті

Основний закон, що регулює організацію бухгалтерського обліку Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996/XIV від 16.07.1999 р., зі змінами і доповненнями, який визначає правові принципи регулювання організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності та поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правових форм і форми власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність відповідно до чинного законодавства.(дод.А)

Система нормативного регулювання бухгалтерського обліку представлена п'ятьма рівнями, кожний з яких охоплює ряд документів (рис. 1.4).

Сучасна національна система бухгалтерського обліку динамічно розвивається й на сьогоднішній день складається з підсистем, які можна згрупувати за ознакою регуляторного органу, що встановлює порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. На сьогоднішній день суб'єктами нормативного регулювання обліку є кабінет Міністрів, Міністерство фінансів, Державний комітет статистики, Державна податкова служба, Національний банк та інші державні органи.

Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

- створення єдиних правил ведення бухгалтерською обліку та складання фінансової Звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств, гарантують і захищають інтереси користувачів;
- удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності [13, с. 22].

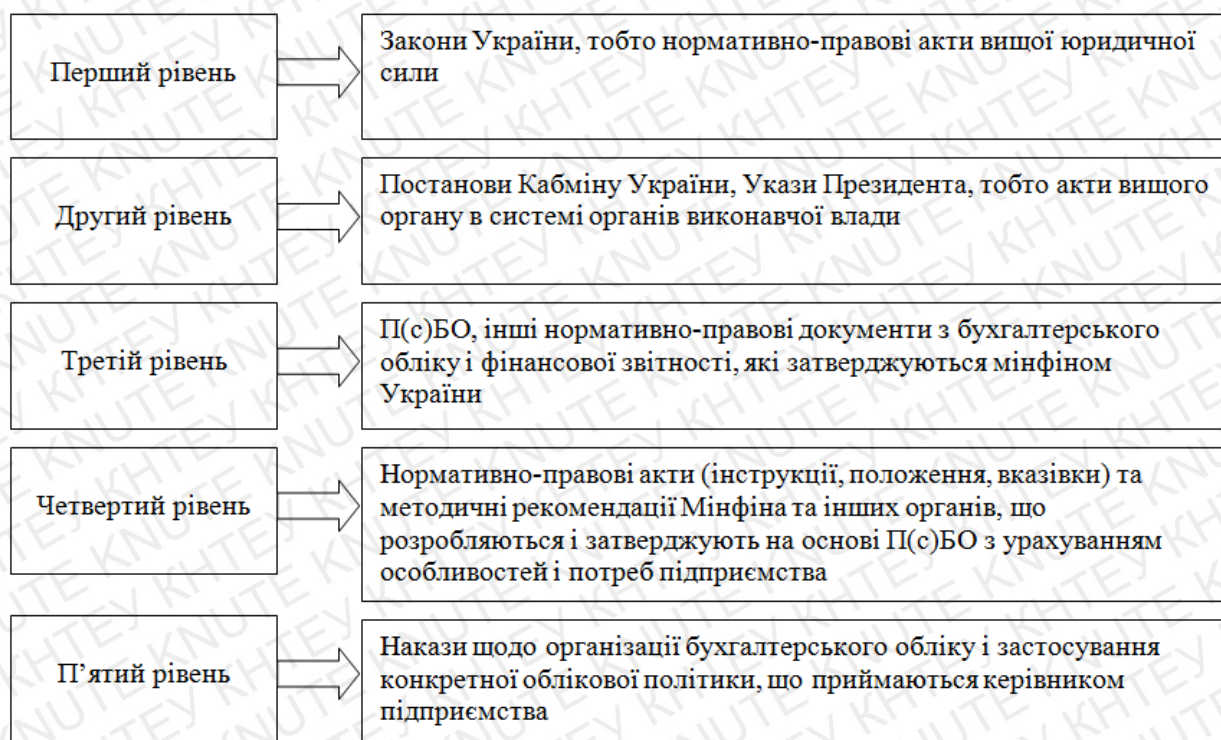


Рис.1.4 Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку

Законодавчі основи регулювання бухгалтерського обліку визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон), який визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності та поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність відповідно до чинного законодавства. Законом передбачено:

- 1) державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової Звітності з метою захисту інтересів користувачів й удосконалення бухгалтерського обліку та Звітності;
- 2) застосування принципів і методів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової Звітності, які визначаються національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та не суперечать міжнародним стандартам;
- 3) розробку галузевими міністерствами та іншими органами виконавчої влади

методичних рекомендацій щодо застосування національних П(С)БО відповідно до галузевих особливостей;

4) напрями діяльності Методологічної ради з бухгалтерського обліку.

Методологічна рада з бухгалтерського обліку діє як дорадчий орган при Міністерстві фінансів України та забезпечує виконання наступних завдань:

- організація розробки та розгляду проектів національних П(С)БО, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової Звітності;
- удосконалення організаційних форм і методів бухгалтерського обліку в Україні;
- методологічного забезпечення впровадження сучасної технології збору та обробки обліково-економічної інформації;
- розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів [13, с. 22].

Бухгалтерський облік в Україні ґрунтується на визнаних на міжнародному рівні нормах ведення обліку та складання звітності, основні вимоги яких встановлені Законом, та ведеться на підприємстві безпосередньо з дня його реєстрації до моменту ліквідації.

Основою стандартів будь-якої країни та головною вимогою до фінансової звітності є правдиве відображення фінансового стану підприємства та його фінансових результатів у реальному часі.

Міжнародні стандарти – це документи, які мають повністю рекомендаційний характер. Є країни, які застосовують міжнародні стандарти як національні. В Україні, як і в багатьох інших країнах світу, прийняті національні правила обліку – національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Стандарт звітності – облікові правила та процедури, що стосуються виміру, оцінки й надання облікової інформації, розроблені відповідними професійними організаціями, наприклад, Комісією зі стандартів фінансового обліку (США), Комітетом з міжнародних стандартів фінансової Звітності, що знаходиться у

Великобританії, Методологічною Радою при Міністерстві фінансів України [13, с. 23].

Бухгалтерський стандарт – це стандартні вимоги до методів і процедур ведення бухгалтерського обліку. Бухгалтерські стандарти, як правило, співпадають з бухгалтерськими принципами. У багатьох країнах стандарти бухгалтерського обліку розробляються професійними недержавними організаціями бухгалтерів, до того ж, частина стандартів носить обов’язковий характер, а частина – рекомендаційний. У деяких країнах правила бухгалтерського обліку встановлюються особами, уповноваженими на це урядовими органами. До таких країн належить і Україна. Сьогодні загальний характер багатьох норм і правил (стандартів) дає бухгалтерам широке поле для професійної творчості та спонукає до самостійного прийняття важливих рішень з облікових проблем.

На сьогодні в Україні діє 31 національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, які охоплюють всі чинні Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку. Деякі національні стандарти об’єднують положення декількох МСФЗ, а в окремих випадках розробляються стандарти, зміст яких не має аналогу в міжнародних стандартах. Але всі національні стандарти базуються на МСФЗ та не суперечать їх положенням. Стандарти надають свободу вибору відповідних методів обліку, у зв’язку з чим бухгалтерські записи часто залежать від обраного методу. Вони описують можливі методи, надають рекомендації щодо вибору найбільш вдалого методу для підприємств залежно від специфіки їх діяльності. А бухгалтер обирає необхідні йому проводки відповідно до облікової політики.

Також, веденню бухгалтерського обліку присвячено багато наукових праць та статей, в яких такі вчені, наприклад як Височан О.С. [15] Бутинець Ф.Ф. [13] висвітлюють проблематику ведення обліку і контролю грошових коштів та їх еквівалентів, дод.Б.

Таким чином, сьогодні немає чіткого шаблону, до якого бухгалтер міг би

підставляти потрібні суми. Відображаючи ту чи іншу операцію, бухгалтер аналізує її економічний зміст, від чого залежить визнання і відображення результату цієї операції у звітності.

Окремо необхідно виділити міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, зокрема МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» [62] і МСБО 29 «Фінансова Звітність в умовах гіперінфляції» [63], дія яких спрямована на регулювання операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами. Відповідно до МСФЗ 29 «Фінансова Звітність в умовах гіперінфляції» монетарні статті не переоцінюються, оскільки вони вже виражені в грошових одиницях, що діють на кінець Звітного періоду. В МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» визначено порядок отримування фіксованої або визначеної кількості одиниць певної валюти [62]. Відповідно до МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів», на кінець кожного звітного періоду здійснюється перерахунок монетарних статей, які виражені в іноземній валюті.

Курсові різниці, що виникають під час розрахунків за монетарними активами або перерахунку монетарних статей за чинними валютними курсами, які відрізняються від тих, за якими вони були у перерахунку під час первісного визнання протягом Звітного періоду або у попередніх фінансових Звітах, визначаються з прибутку чи збитку за період, в якому вони виникли.

Державний рівень нормативного регулювання складається з чотирьох підрівнів: перший – представляє державні вихідні правові норми, які мають найвищу юридичну силу, а саме: Податковий кодекс України (ПКУ), Господарський кодекс України (ГКУ), Цивільний кодекс України (ЦКУ) та Закони України.

Так, зокрема, Господарський кодекс України регулює договірні відносини між суб'єктами господарювання, відповідальність за невиконання договірних зобов'язань, а також регламентує поведінку суб'єктів господарювання під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Передбачено, що суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності після сплати передбачених законом податків та

зборів самостійно розпоряджаються валютною виручкою від проведених ними операцій, крім випадків, визначених нормативною базою.

Цивільний кодекс України регулює питання щодо використання грошових коштів, які знаходяться на банківських рахунках, а також питання щодо строку позовної давності дебіторської заборгованості. Так, відповідно до ст. 1070 за користування грошовими коштами, що знаходяться на рахунку клієнта, банк повинен сплачувати проценти, сума яких зараховується на рахунок клієнта, якщо інше не встановлено договором або законом [94]. Сума процентів зараховується на поточний рахунок клієнта у строки, встановлені договором, а якщо такі строки не встановлені, тоді – в кінці кожного кварталу.

В Податковому кодексі України розкрито сутність поняття «кошти» та зазначено, що позитивна курсова різниця від зміни курсу включається до складу доходів, а негативна – до витрат. В п. 4.2 ст. 135 зазначено, що доходи за кредитно-депозитними операціями включаються до оподаткованого доходу підприємства [73].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахунково-касових операцій у торгівлі, громадському харчуванні та послуг», застосовувати РРО зобов'язані всі юридичні особи (їхні філії, відділення, підрозділи), а також фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності [32].

Відповідно до вимог ст. 3 передбачено, що суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо), під час продажу товарів (надання послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, зобов'язані проводити розрахункові операції на повну суму покупки через зареєстровані, опломбовані в установленому порядку і проведені у фіскальний режим реєстратори розрахункових операцій з роздруківкою відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій.

Основними нормативними документами, що регламентують

бухгалтерський облік операцій з безготівковими коштами, є закони України, і в першу чергу, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову Звітність в Україні». Як відмічає Г. П. Голубнича, «Чітка організація процесу формування обліково-аналітичної інформації на етапах виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення забезпечується дотриманням принципу підпорядкування (взаємозалежності). Застосування цього принципу дає можливість враховувати межі та структури конкретних локальних облікових систем, що безпосередньо впливає на обсяги та якість самої інформації» [97, с. 29].

Важливими нормативними документами, що регламентують бухгалтерський облік операцій з безготівковими коштами, є Закон України «Про банки і банківську діяльність» [80] та Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [79]. Закон України «Про банки і банківську діяльність» визначає основні вимоги щодо банківського обслуговування рахунків та встановлює обов'язки банків щодо ідентифікації клієнтів, які відкривають рахунки, та осіб, уповноважених діяти від імені зазначених клієнтів. У Законі України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» визначено коло осіб, яким банки мають право відкривати рахунки, а також регулюється порядок відкриття рахунків, та їхні види.

Другий рівень – Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів. Дані нормативні документи є обов'язковими для дотримання на всій території України, приймаються у межах президентських повноважень, передбачених конституцією та конституційними законами і при цьому не повинні суперечити Конституції України та законам України. Акти, що мають важливе значення, видаються у формі постанов. Акти з оперативних та інших поточних питань видаються у формі розпоряджень. При цьому потрібно врахувати, що акти Уряду можуть бути прийняті лише на підставі й на виконання законів України, а також указів Президента України. В Указі Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» встановлено

розмір фінансових санкцій, які застосовуються до суб'єктів господарювання у разі порушення операцій з готівковими коштами [6]. Окрім цього, згідно зі ст. 1642 Кодексу про адміністративні правопорушення, за порушення правил ведення операцій з готівкою на підприємство накладається штраф від 8 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Відповідно до статті 250 ГКУ [25], штрафні санкції можуть бути застосовані до суб'єктів господарювання протягом шести місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше, ніж через рік з дня порушення цим суб'єктом встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку грошових коштів та їх еквівалентів є третім рівнем регулювання бухгалтерського обліку грошових коштів та їх еквівалентів. Операції з коштами в іноземній валюті є однією з найважливіших складових монетарних активів та регламентуються П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [77]. У цьому стандарті розкрито сутність монетарних активів, проте відсутні критерії віднесення до остатніх. Ще одним істотним недоліком цього стандарту є його поширення на ті монетарні активи, які виражені в іноземній валюті, зокрема: на кошти на валютному рахунку та готівку, дебіторську заборгованість іноземного покупця, яка непогашена, векселі та фінансові інвестиції, якщо передбачається їх погашення грошовими коштами. Порівняння положень П(С)БО 21 та МСБО 21 щодо обліку монетарних активів наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Порівняльна характеристика П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» та МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів»

№	Ознака	П(С)БО [51]	МСФЗ (IFRS) 21 [43]
1	2	3	4
1	Визначення сутності поняття «монетарні статті»	Статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'яз., які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів	Утримувані одиниці валюти, а також активи та зобов'язання, що їх мають отримати або сплатити у фіксованій або визначеній кількості одиниць валюти.

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
2	Основні характеристики монетарної статті	Право на отримання фіксованої суми грошей або їх еквівалентів.	Право на отримання фіксованої або визначеної кількості одиниць валюти.
3	Склад монетарних статей	Гроші на розрахунковому рахунку в іноземній валюті, дебіторська заборгованість за відвантаженими нерезиденту товарами.	Грошові кошти, довгострокова та поточна дебіторська заборгованість, позики надані, якщо їх погашення очікується в грошовій сумі.
4	Первісне визнання монетарної статті	Монетарні активи, які виражені в іноземній валюті, під час первісного визнання відображаються у валюті Звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на дату здійснення операції (дата визнання активів, доходів)	Операцію в іноземній валюті слід відображати після первісного визнання у функціональній валюті, застосовуючи до суми в іноземній валюті курс «спот» між функціональною валютою та іноземною валютою на дату операції.
5	Оцінка монетарних статей на дату балансу	Монетарні статті в іноземній валюті відображаються з використанням валютного курсу на дату балансу	Монетарні статті в іноземній валюті слід переоцінювати, застосовуючи курс на кінець Звітного періоду
6	Визначення курсових різниць за монетарними статтями	Курсові різниці за монетарними статтями визначаються на Звітну дату та на дату погашення заборгованості	Курсова різниця виникає тоді, коли монетарні статті виникають від операції в іноземній валюті, а зміна у валютному курсі відбувається в період між датою операції і датою розрахунку. Коли розрахунки за операцією здійснюються протягом того самого облікового періоду, в якому операція відбулася, тоді вся курсова різниця визнається в цьому періоді

Проаналізувавши основні положення П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» та МСФЗ 21 «Вплив змін валютних курсів», не виявлено істотних відмінностей між цими стандартами, тому, що в основу національних стандартів покладено міжнародні. Виявлено схожі риси, зокрема щодо сутності терміна «монетарні активи» та їх складових, оцінювання монетарних активів в іноземній валюті на дату первісного визнання та необхідності визначення курсових різниць на Звітну дату та на дату здійснення розрахунків. Поряд із цим виявлено, що відмінною рисою є те, що міжнародний стандарт дає змогу також застосовувати курс, який наближається до фактичного валютного курсу на дату здійснення

операції. Наприклад, для всіх операцій, які були здійснені в іноземній валюті протягом тижня або місяця, можна застосувати середній валютний курс цієї валюти. У вітчизняному стандарті бухгалтерського обліку такого положення не передбачено. Таким чином, на основі проведеного дослідження нормативного регулювання обліку монетарних активів, встановлено, що П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» та МСФЗ 21 «Вплив змін валютних курсів» застосовуються лише до монетарних активів, які виражені в іноземній валюті.

Щодо нормативного регулювання безготівкових розрахунків, то основним документом, що регулює механізм безготівкових розрахунків, їх форми, стандарти документів і документообіг, є «Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті». Окрім цієї Інструкції, існують положення (зокрема й П(С)БО 21), кожне з яких регулює порядок здійснення розрахунків за допомогою векселя, чека, акредитива та платіжних карток. Загалом безготівковий обіг в Україні регламентується значною кількістю нормативних актів різного рівня. Четвертий рівень висвітлює інструкції, які видаються на Державному рівні або НБУ.

Відповідно до постанови НБУ «Про встановлення граничної суми готівкового розрахунку» [81], гранична сума готівкового розрахунку одного підприємства (підприємця) з іншим суб'єктом господарювання протягом одного дня за одним або кількома платіжними документами встановлена в сумі 10000 грн. Необхідно відмітити, що порушення граничної суми готівкового розрахунку може призводити до порушення ліміту готівки, адже при перевищенні ліміту розрахунків у платника готівки кошти в розмірі такого перевищення розрахунково додаються до фактичних залишків готівки у касі на кінець дня одноразово у день здійснення цієї операції з подальшим порівнянням одержаної розрахункової суми із затвердженим лімітом каси. Якщо сума одержаного перевищення та залишків готівки буде більше дозволеного ліміту залишку готівки у касі, підприємство повинне буде понести відповідальність. Якщо ж, наприклад, розмір ліміту перевищує зазначену суму виявленого перевищення та фактичного

залишку готівки у день перевищення, то підстав для притягнення до відповідальності платника немає. Вищезазначене обмеження стосується також розрахунків готівкою між підприємствами в оплату за товари, що придбані на виробничі (господарські) потреби за рахунок коштів, одержаних за корпоративними спеціальними платіжними засобами. Таким чином, якщо працівник отримав кошти під Звіт або зняв їх із корпоративної картки підприємства з метою придбання товарів або сировини від імені підприємства, то сума граничного розрахунку діє. Винятком є лише видача працівнику коштів на відрядження.

Для аудиту грошових коштів та їх еквівалентів є наступні нормативні та законодавчі акти:

- Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову Звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі змінами та доповненнями);
- Закон України «Про аудиторську діяльність» № 3125-XII від 22.04.1993 р. (зі змінами та доповненнями);
- Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування і послуг» від 6 липня 1995 р. № 265/95-ВР (зі змінами та доповненнями);
- Постанова Правління НБУ «Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» від 15 грудня 2004 р. № 637 (зі змінами та доповненнями);
- Постанова Правління НБУ «Про встановлення граничної суми готівкового розрахунку» від 9 лютого 2005 р. № 32 (зі змінами та доповненнями);
- Указ Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм по регулюванню обігу готівки» від 12 червня 1995 р. № 436/95 (зі змінами та доповненнями);
- Положення «Про інвентаризацію активів та зобов'язань», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879р (зі змінами та доповненнями).

- Порядок визначення розміру збитків від крадіжок, недостач, знищення (псування) матеріальних цінностей, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 116 (зі змінами та доповненнями);
- Положення (стандарти) бухгалтерської Звітності;
- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291(зі змінами та доповненнями).

Окрім того, аудитор зобов'язаний при проведенні аудиту грошових коштів та їх еквівалентів дотримуватись таких міжнародних стандартів аудиту:

- Міжнародний стандарт (МСА) 200 «Мета та загальні принципи аудиту фінансових Звітів», в якому визначаються мета й основні принципи аудиту фінансової Звітності, сутність специфіки аудиту та його функціональні положення;
- МСА 210 «Умови домовленості про аудиторську перевірку» вміщує порядок визначення завдань для проведення аудиту, процедури його укладення, зміст та структуру і додаток листа-зобов'язання;
- МСА 230 «Документація» вміщує: вступ, форму і зміст робочих документів, володіння ними та зберігання і утримання та право власності на них;
- МСА 300 «Планування» регламентує порядок організації та планування аудиторської діяльності;
- МСА 500 «Аудиторські докази» включає: вступ, достатні відповідні аудиторські докази, процедури для одержання аудиторських доказів, їх перевірку, спостереження, опитування та запит і підтвердження, а також обчислення і аналітичні процедури;
- МСА 700 «Аудиторський висновок про фінансову Звітність» включає: вступ, основні елементи аудиторського висновку, аудиторський висновок, його види, модифіковані висновки та форму їх складання [2, с. 304].

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової Звітності

розглядають питання розкриття інформації за статтями балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал. П'ятий рівень – регулювання господарських операцій з готівкою та їх еквівалентами на рівні підприємства. До таких документів належать Наказ про облікову політику підприємства, інші накази, положення та інструкції, які мають обов'язковий характер у межах одного окремого підприємства.

Керівництво на підприємстві встановлює самостійно пріоритетність документів, їх зміст і статус, принципи побудови і взаємодії між собою, а також порядок підготовки і затвердження. Вважаємо, що найбільш актуальним залишається питання щодо дотримання ліміту готівки в касі.

Отже, основними проблемами формування якісної обліково-аналітичної інформації в бухгалтерському обліку грошових коштів та їхніх еквівалентів є: відсутність нормативних актів, що регулюють бухгалтерський облік монетарних активів, недосконалість нормативного регулювання бухгалтерського обліку складових монетарних активів, що, водночас, призводить до викривлення інформації про монетарні активи в національній валюті.

На сьогодні в Україні існує досить багато нормативно-правових актів, що регламентують облік грошових коштів та їх еквівалентів, проте для більш ефективної організації обліку необхідно здійснити гармонізацію національного законодавства відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності.

1.3 Передумови організації та методики обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті на підприємстві

Об'єктом дослідження в роботі обрано ПП «Ультрафіолет», яке зареєстровано 17.01.2007 року. Підприємство створене згідно з Законами України

"Про підприємства в Україні", "Про підприємництво", "Про власність", "Про зовнішньоекономічну діяльність". Діяльність Підприємства здійснюється відповідно до Конституції України, законів України, інших законодавчих актів України, рішень уряду України, Статуту підприємства.

Адреса підприємства: 02100, м.Київ, бул.Верховної Ради, буд.18

ПП «Ультрафіолет» є юридичною особою за законодавством України і набуло прав юридичної особи з дня його державної реєстрації. Воно є самостійним господарюючим суб'єктом, має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банках, веде розрахунки в іноземній валюті і діє на основі повного господарського розрахунку, самофінансування і самоокупності

ПП «Ультрафіолет» відповідає по своїх зобов'язаннях усім своїм майном, на яке згідно з законодавством України може бути накладене стягнення. Підприємство має самостійний баланс, розрахунковий та валютний рахунки у банківських установах, має круглу печатку та штампи зі своєю повною назвою, інші печатки та бланки зі своїми найменуваннями та інші реквізити.

Підприємство створене з метою задоволення потреб суспільства в послугах, в т.ч. з реклами, консультування, фінансової інженерії, управління інвестицій, для виробництва продукції промислового, сільськогосподарського, виробничо-технічного, побутового та іншого призначення, залучення іноземних інвестицій, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України, формування товарного ринку, розвитку інфраструктури, одержання прибутку і реалізації на основі отриманого прибутку соціальних та економічних інтересів Засновника та членів трудового колективу.

Предметом діяльності ПП «Ультрафіолет» є надання рекламних та поліграфічних послуг. Організаційна структура ПП «Ультрафіолет» (рис. 1.5) наведена в дод.Б.

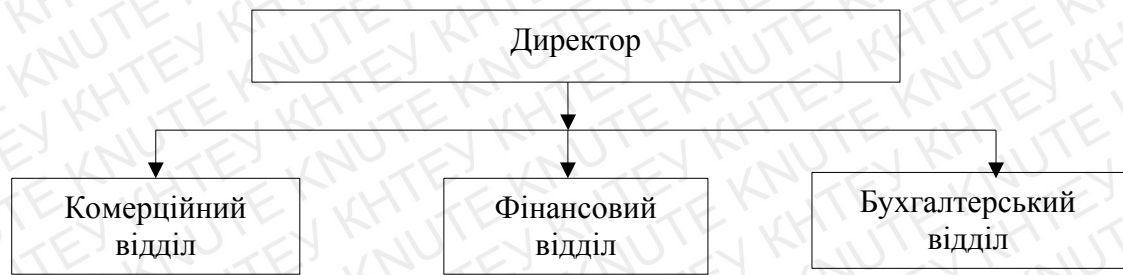


Рис. 1.5 Організаційна структура ПП «Ультрафіолет»

Оперативне керівництво поточною діяльністю ПП «Ультрафіолет» здійснюється дирекцією на чолі з директором, який призначається та звільняється з посади Засновником.

Директор підприємства: без довіреності діє від імені підприємства, репрезентує його в усіх установах, підприємствах і організаціях; укладає будь-які угоди та інші юридичні акти; відкриває в банках розрахунковий, валютний та інші рахунки, здійснює платежі з рахунків підприємства; за погодженням з Засновником затверджує поточні плани діяльності підприємства і заходи, що є необхідними для вирішення його завдань, штатний розклад і посадові оклади; приймає рішення щодо інших питань поточної діяльності та здійснює інші дії для досягнення цілей підприємства в межах своєї компетенції.

Для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, засновником призначено головного бухгалтера підприємства. З головним бухгалтером укладено строковий контракт, де відображаються його повноваження, умови роботи та умови оплати праці. Головний бухгалтер звільняється з посади за погодженням з Засновником.

Підприємство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним органам згідно з чинним законодавством.

Директор і головний бухгалтер ПП «Ультрафіолет» несуть персональну відповідальність за дотриманням порядку ведення та достовірність обліку та звітності підприємства.

Бухгалтерія ПП «Ультрафіолет» здійснює контроль за раціональним та

економічним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, здійснює контроль за збереженням колективної власності, своєчасне відшкодування матеріальних збитків, проводить профілактичну роботу, спрямовану на попередження незаконного використання грошових та матеріальних цінностей, порушень фінансового та господарського законодавства.

Для правильної організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві чітко визначено обсяг службових обов'язків, права і відповідальність кожного виконавця. Для цих цілей служать посадові інструкції, які затверджуються: для головного бухгалтера – керівником підприємства, а для інших робітників бухгалтерії – головним бухгалтером підприємства. Їх застосування дозволяє не тільки ефективно використовувати працю кожного облікового працівника, але й прискорити процес документообороту, підвищити оперативність просування облікової інформації.

Головний бухгалтер ПП «Ультрафіолет» здійснює організацію бухгалтерського обліку на підприємстві. Забезпечує своєчасне складання бухгалтерської звітності на основі первинних документів та бухгалтерських записів та подає їх за прийнятим порядком у відповідні органи. Надає методичну допомогу працівникам підрозділів підприємства з питань бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аналізу.

Згідно ст. 8 Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” підприємство самостійно визначає облікову політику підприємства, яка оформлена наказом керівника (дод. Д), який має наступні положення:

- здійснювати ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності у відповідності із затвердженими міністерством і зареєстрованими в Міністерстві юстиції України Положеннями (стандартами бухгалтерського обліку).
- здійснювати ведення бухгалтерського обліку у відповідності з планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів

України від 09.12.2011 року № 1591, Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 року № 356.

- забезпечити дотримання єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання й подання у встановлені строки фінансової звітності на основі Положень бухгалтерського обліку.

- облікову політику застосовувати у такий спосіб, щоб фінансові звіти повністю відповідали усім вимогам Закону та П(С)БО. Застосовувати підходи та методи обліку для ведення бухгалтерського обліку та подання інформації у фінансових звітах, які передбачені П(С)БО.

Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів проводити за принципом нарахування та відповідності доходів і витрат, за якими для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи й витрати відображаються в обліку й звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження й сплати грошей [43].

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів здійснюється з дотриманням наступних принципів:

- автономності підприємства (не відображувати у фінансовій звітності підприємства особисте майно й зобов'язання власників);
- безперервності діяльності підприємства;
- періодичності (звітним періодом є календарний рік, проміжна – квартальна звітність – складається наростаючим підсумком із початку звітного року);
- повного висвітлення;
- послідовності – постійне застосування обраної політики;
- превалювання змісту над формою;
- єдиного грошового вимірника.

Важливим елементом облікової політики ПП «Ультрафіолет» є створення підходів до обліку зобов'язань та відображення її у фінансовій звітності. Сформована підприємством облікова політика щодо зобов'язань досить суттєво впливає на величину показників фінансового стану та результати діяльності підприємства. До Наказу про облікову політику в ПП «Ультрафіолет» складено відповідні додатки, серед яких і такі, що безпосередньо стосуються обліку грошових коштів. Це наступні додатки які безпосередньо регулюють облік грошових коштів: робочий план рахунків; положення про ведення претензійно-позовної роботи; посадова інструкція бухгалтера по веденню розрахункових операцій; реєстри аналітичного обліку зобов'язань; графік документообігу (зокрема в частині розрахункових операцій); затверджений термін зберігання господарських договорів з постачальниками та замовниками та іншої ділової документації; графік проведення інвентаризації щодо зобов'язань та склад ревізійної комісії.

Виконання закріплених в Наказі про облікову політику підприємства елементів облікової політики щодо обліку грошових коштів дозволить організувати на підприємстві ПП «Ультрафіолет» правильний бухгалтерський облік грошових коштів, отримувати достовірну та повну інформацію про кредиторську заборгованість, що, в свою чергу, сприятиме зростанню ефективності прийняття управлінських рішень.

Згідно затвердженої облікової політики ПП «Ультрафіолет» використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. Підприємство використовує програму "1С: Бухгалтерія 7.7".

Одним із напрямів удосконалення організації обліку грошових коштів в ПП «Ультрафіолет» є їх правильна оцінка та узагальнення теоретико-методичних основ їх аналізу. Проведення аналітичної роботи на підприємстві ПП «Ультрафіолет» забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень і запобігання негативним наслідкам. Від того, яка буде прийнята облікова політика,

залежить система бухгалтерського обліку. В свою чергу, від системи бухгалтерського обліку та якості фінансової звітності залежить обґрунтованість управлінських рішень. Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства ПП «Ультрафіолет» проведемо аналіз фінансових результатів його діяльності. Основним джерелом даних для аналізу є форма № 1-м,2-м Звіт про фінансові результати. Форму та зміст цього регістру наведено в додатках Г1-Г.5.

Аналіз фінансових результатів діяльності ПП «Ультрафіолет» за 2013-2017 рр.(табл.1.3) показаний в таблиці додатку Г1.

Таблиця 1.3

Аналіз фінансових результатів ПП «Ультрафіолет» за 2013-2017рр.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)		Відхилення, %	
						2017/2015	2017/2016	2017/2015	2017/2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід (виручка) від реалізації робіт, послуг	214,1	275,7	226,2	415,4	455,4	229,2	40	101,33	9,62
Інші операційні доходи	0,0	14,3	0,0	0,0	31,5	0,0	-31,5	0,00	0,00
Інші доходи	0,0	0,7	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом чисті доходи	214,1	290,7	226,2	415,7	486,9	263,4	73,9	115,25	17,13
Собівартість реалізації робіт, послуг	90,8	143,1	73,9	199,7	211,2	137,3	11,5	185,79	5,76
Інші операційні витрати	125,0	150,5	151,7	216,0	275,7	106	41,7	69,87	19,30
Інші витрати	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом витрати	215,8	293,6	225,6	415,7	486,9	261,3	71,2	115,82	17,13
Фін. результат до опод.	-1,7	-2,9	0,6	0,0	0,0	-0,6	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
Чистий прибуток (збиток)	-1,9	-3,1	0,06	0,0	0,0	-0,06	0,00	0,00	0,00

Як видно з таблиці з табл.1.3, протягом 2013-2017 років показники діяльності підприємства ПП «Ультрафіолет» зазнали позитивних змін. Чиста виручка від реалізації в 2017 році збільшилась порівняно з 2016 роком на 40 тис.

грн. (9,62%).

Разом чисті доходи ПП «Ультрафіолет» в 2017 році склали 486,9 тис. грн., що більше проти 2016 року на 73,9 тис. грн. (17,3%), що є позитивним результатом. За цей час витрати ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» також збільшились проти 2016 року на 115,82 тис. грн. (17,3%). Це призвело до зменшення фінансового результату до оподаткування в 2017 році проти 2015 року на 60 тис. грн. (-100%).

Чистий збиток ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» в 2014 році склав 3,1 тис. грн. проти 1,9 тис. збитків в 2013 році.

Аналіз основних показників фінансового стану ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» за 2013-2017 рр. наведено в табл. В.2.

Таким чином, у 2017 році порівняно з 2015 роком у ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» спостерігається збільшення коефіцієнтів ліквідності, але Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився в 2017 році на 0,1 проти 2016 року, що вказує на зменшення спроможності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами.

Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності в 2017 році складає 107,3, що вказує фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел, так як нормативне значення цього коефіцієнта 0,5-2.

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) в 2017 році склав 1,29, що на 0,48 більше проти 2016 року. Граничне значення коефіцієнта покриття – 1.

Коефіцієнт

автоно	мії (коефіцієнт
концен	трації
власно	го
капіта	лу) –
визнач	ає частку
коштів, інвест	ованих в
діяльн	ість

підприємств його
 власних камі та
 показу є
 ступінь
 незалежності
 фінансового стану
 підприємства від
 позичених коштів.
 Коефіцієнт
 автономії
 розраховується як
 відношення
 власного
 капіталу до
 загального
 капіталу (валюта
 балансу). В ПП
 «УЛЬТРАФІОЛЕТ»
 коефіцієнт
 автономії в 2017 році
 зменшився
 порівняно з 2016
 роком на 0,03 і склав 0,8.
 Зменшення
 значення цього
 коефіцієнту
 свідчить про
 збільшення
 фінансових

трудно	щів	в
майбут	ньому	та
зменш	ення	
власни	х	
резерв	ів	для
погаше	ння	
фінанс	ових	обов'язків
підпри	ємства.	
Виходя	чи	з
практи	чного	
досвід	у,	
значен	ня	
коефіц	ієнту	
автоно	мії	менше 0,5
свідчи	ть	про
недостат	ньо	стійке
фінанс	ове	
станов	ище	
підпри	ємства,	
оскіль	ки	
підпри	ємство не може	
здійсн	ювати	
платеж	і	
передү	сім	за
рахуно	к	
власни	х коштів.	
Коефіцієнт		
фінанс	ової	
залежн	ості	

показу є

наскіл бки активи

підпри ємства

фінанс уються за

рахуно к

позичк ових коштів та

розрах овується як

віднош ення

загаль ного

капіта лу (валюта

баланс у) до

власно го

капіта лу або як

віднош ення

позичк ових коштів до

загаль ного

капіта лу.

Коефіц ієнт

фінанс ової

залежн ості в 2017 році

збільши вся

порівн яно з 2016

роком на і склав -24,8. Надто велика частка

позичк ових коштів

знижує

платос проможність

підпри ємства,

підрив ає його

фінанс ову

стійкість та, власне, знижує довіру до нього з боку партнерів і зменшує є ймовірність отримання кредитів. Коефіцієнт фінансової залежності обернено пропорційним до коефіцієнта автономії.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу в 2017 році зріс порівняно з 2016 роком на 0,04 і склав 1,04. Чим менше значення цього коефіцієнту, тим більша залежність підприємства від позикових коштів.

На основі аналізу показників фінансової стійкості ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» можна зробити висновок про не достатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

В ПП «Ультрафіолет» в 2017 році, порівняно з 2013-2016 роками, відбулось зменшення показників оборотності активів та власного капіталу, що є негативним результатом. Період обороту активів підприємства у 2017 році порівняно з 2016

роком зменшився на 53 дні, а період обороту капіталу на 7 днів. Рівень ділової активності ПП «Ультрафіолет» можна охарактеризувати як незадовільний.

Показники рентабельності в 2017 році зменшилися порівняно з 2013-2016рр., що свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, проведений аналіз показників фінансового стану

ПП	«Ультрафіолет»
свідчи	ть про
недостат	ньо стійке
фінанс	ове
станов	ище
підпри	ємства,
оскіль	ки
підпри	ємство не може
здійсн	ювати
платеж	і
передү	сім за
рахуно	к
власни	х коштів. Надто
велика	частка
позичк	ових коштів
знижує	
платос	проможність
підпри	ємства,
підрив	ає його
фінанс	ову
стійкі	сть та, власне,
знижує	з боку
партне	рів і
зменшу	є

довіру до нього

ймовір
отрима
кредит

ність
ння
ів.

Висновки до Розділу 1

Досліджено поняття «гроші» як особливий вид універсального товару, що використовується як загальний еквівалент, за допомогою якого виражається вартість усіх інших товарів і встановлюються економічні відносини між суб'єктами господарювання. Гроші існують у двох формах: 1) у вигляді грошових знаків – банкнот, монет (готівка); 2) у вигляді коштів на банківських рахунках. Готівка в касі підприємства, кошти на банківських рахунках, депозити до запитання, кошти в дорозі та електронні гроші в сукупності утворюють поняття «грошові кошти». В свою чергу, грошові кошти, еквіваленти грошових коштів та інші короткострокові фінансові інвестиції формують грошові активи. Поняття «фінансові ресурси», яке застосовується в сфері економіки, є аналогом поняття «грошові активи», яке застосовується в бухгалтерському обліку.

Розроблено з метою управління грошовими коштами та для потреб обліку, аналізу, аудиту наступні класифікаційні ознаки грошових коштів: за формою існування (готівкові та безготівкові грошові кошти); за видом валюти (грошові кошти в національній та іноземній валюті); за джерелами надходження та напрямками використання (грошові кошти без обмежень у використанні та грошові кошти з обмеженням у використанні); за місцем зберігання (в касі підприємства, на рахунках у банку, на банківських депозитних рахунках).

Досліджено вітчизняний та зарубіжний досвід щодо еквівалентів грошових коштів та встановлено, що це високоліквідні цінні папери (акції, облігації, ощадні сертифікати, казначейські зобов'язання тощо), а також банківські метали, якщо вони придбані на короткий період.

Розглянуто нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів та їх еквівалентів в Україні та встановлено, що воно є достатньо регламентованим. Проте основними проблемами формування якісної обліковоаналітичної

інформації в бухгалтерському обліку грошових коштів та їхніх потоків є: недосконалість нормативного регулювання бухгалтерського обліку окремих складових грошових коштів та їх еквівалентів, що, призводить до викривлення інформації про монетарні активи в національній валюті у фінансовій Звітності. Тому для більш ефективної організації обліку таких активів необхідно здійснити гармонізацію вітчизняного законодавства відповідно до вимог МСФЗ.

РОЗДІЛ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

2.1. Фінансовий облік грошових коштів у іноземній валюті

Більшість господарських операцій, що відбуваються на підприємстві,

пов'язані з придбанням, виробництвом і продажем товарів та послуг, а отже, оплатою та одержанням грошових коштів та їх еквівалентів. Оскільки грошові кошти мають здатність швидко обертатись, ступінь ризику помилок в обліку цієї ділянки є досить великий. Саме тому одним з важливих завдань на підприємстві є підвищення якості обліково-аналітичної інформації щодо грошових коштів та їх еквівалентів, яке «може бути забезпеченим на базі таких фундаментальних якісних характеристик, як правдивість, точність, повнота, нейтральність, що формуються на основних принципах надання та розкриття обліково-аналітичної інформації» [23, с. 29]. Отже, питання формування якісної обліково-аналітичної інформації про грошові кошти та їхні еквіваленти в умовах застосування національних П(С)БО та змін у нормативно-правовому забезпеченні бухгалтерського обліку та звітності є актуальними.

Організація системи управління грошовими коштами та їх еквівалентами в ПП «Ультрафіолет» включає:
організацію обліку, що забезпечує періодичне складання звітів про

- надходження грошей, їх використання та залишок в касі та на рахунках у банках;
- контроль наявності необхідних сум грошових коштів різного призначення (для поточних операційних потреб, для погашення зобов'язань поточного періоду та для здійснення непередбачених витрат);
- запобігання нагромадження зайвих сум тимчасово вільних грошових коштів і розміщення їх з метою одержання доходу до виникнення необхідності;
- складання бюджету грошових коштів – прогнозу грошових потоків, який розробляється на основі планування майбутніх готівкових надходжень і виплат на різні проміжки часу.

Зазначимо, що перші три складові загалом застосовуються на вітчизняних підприємствах, щодо четвертої складової системи управління грошовими потоками, – то широко застосування вона ще не набула. Досліджуване підприємство «Ультрафіолет» частково здійснює складання бюджету грошових

коштів, такий бюджет на підприємстві складається на коротку перспективу, – три місяці (квартал), проте, вважаємо, що бюджет грошових коштів доцільно складати на півроку, рік. На нашу думку, саме планування є важливою складовою підвищення ефективності управління грошовими коштами та їх еквівалентами в вітчизняних підприємствах.

Грошові кошти ПП «Ультрафіолет» знаходяться:

- в касі;
- на рахунках у банках;
- в дорозі.

До касових належать операції підприємств між собою та з підприємцями і фізичними особами, що пов'язані з прийманням і видачею готівкових коштів при проведенні розрахунків безпосередньо через касу підприємства.

В ПП «Ультрафіолет» каса – це приміщення де здійснюються готівкові розрахунки, а також приймання, видача, зберігання готівкових коштів, інших цінностей, касових документів.

Для ведення касових операцій в ПП «Ультрафіолет» передбачена посада касира, однак обов'язки касира виконує Директор – Кусківський І.В., відповідно до чинного законодавства, несе повну матеріальну відповідальність за збереження всіх прийнятих ним цінностей. Також він ознайомлений з порядком ведення касових операцій, з ним укладено договір про повну матеріальну відповідальність за збереження всіх цінностей, які він приймає. Договір про повну матеріальну відповідальність зберігає головний бухгалтер С.С.Шамардіна.

Основним нормативно-правовим актом, який регулює документування касових операцій є Положення про ведення касових операцій у національній валюті України, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р.№637.

Касові операції в ПП «Ультрафіолет» оформлюються документами, типові міжвідомчі форми яких затверджені Мінстатом України за згодою з НБУ і Мінфіном України, і які повинні застосовуватись без змін на всіх підприємствах, незалежно від їх відомчої підпорядкованості та форми власності, до них належать:

- КО-1 «Прибутковий касовий ордер»;
- КО-2 «Видатковий касовий ордер»;
- КО-3 «Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів»;
- КО-4 «Касова книга»;
- КО-5 «Книга обліку прийнятих та виданих касиром грошей».

Касові ордери – це документи, що засвідчують законність надходження грошей до каси підприємства та їх витрачання за цільовим призначенням. Касові операції оформляють прибутковими та видатковими касовими ордерами, форма яких затверджена Постановою Національного банку України від 29.04.2009 № 252.

Прибутковий касовий ордер (ПКО) типової форми № КО-1 в ПП «Ультрафіолет» оформляють при надходженні виручки безпосередньо в касу підприємства в одному примірнику та реєструють в Журналі реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів.

У ПКО зазначається сума (цифрами та прописом), від кого прийнято гроші та на якій підставі. При цьому особі, яка здає гроші, видається відривний корінець ПКО, підписаний головним бухгалтером та касиром із печаткою підприємства.

Готівкові кошти можуть бути прийняті касиром за ПКО тільки в день його оформлення. Якщо в день оформлення ордера особа, вказана у ПКО, не внесла гроші до кінця робочого дня, до закриття каси, то такий ПКО визнається недійсним і анулюється. Анульовані ПКО не знищуються, а передаються до бухгалтерії, де підшиваються в спеціальну папку анульованих документів і зберігаються протягом 36 місяців після закінчення календарного року, в якому вони були виписані і анульовані. Підприємство може отримувати грошові кошти з різних джерел, зокрема: у вигляді готівкової виручки; позареалізаційних надходжень; із поточного рахунку у банку.

Видачу готівки з каси ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» проводять за видатковими касовими ордерами (ВКО) форми № КО-2 або належно оформленими платіжними (розрахунково-платіжними) відомостями. ВКО підписує керівник і головний

бухгалтер або працівник підприємства, який на це уповноважений керівником. У ВКО вказується сума виданих грошових коштів (прописом: гривні – словами, копійки – цифрами). Якщо на доданих до ВКО документах, заявах, рахунках тощо є дозвільний напис керівника, то підпис керівника на ВКО не обов'язковий. Видача готівки з каси, що не підтверджена розписом одержувача у ВКО, для виведення залишку готівки в касі не приймається.

Вибуття готівкових коштів з каси може відбуватися внаслідок таких подій:

- зарахування на рахунок до банківської установи;
- виплати заробітної плати;
- виплати депонованих сум;
- виплати коштів за виконані роботи, надані послуги фізичним та юридичним особам;
- видачі коштів у підзвіт на відрядження або на придбання товарно-матеріальних цінностей;
- повернення коштів покупцю за раніше придбану продукцію;
- повернення фінансової допомоги, позики;
- здавання готівкових коштів структурним підрозділом до каси підприємства тощо.

Загальну схему документування готівкових операцій в ПП «Ультрафіолет» зображено на рис. 2.1.

При організації обліку готівки в касі важливим є встановлення ліміту залишку готівки на кінець робочого дня. Ліміт залишку готівки в касі – це граничний розмір суми готівки, що може залишатися в касі в позаробочий час [48, с. 134]. Ліміт встановлюють усі підприємства, які здійснюють готівкові розрахунки на підставі розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі (додаток 2 до Положення № 637), що підписується головним бухгалтером та керівником підприємства (або уповноваженою ним особою).

При розрахунку враховується строк здавання підприємством готівкової виручки (готівки) для її зарахування на рахунки у банках, визначений відповідним договором банківського рахунку. Якщо підприємство має відокремлені підрозділи, то для кожного з них при необхідності підприємство має право затвердити окремий ліміт. Установлений ліміт каси затверджується внутрішніми наказами (розпорядженнями) підприємства.

Підприємства, що розпочинають свою діяльність, на перші три місяці своєї роботи ліміт каси встановлюють відповідно до прогнозних розрахунків (пізніше він переглядається за фактичними показниками). У разі невстановлення ліміту залишку готівки в касі, він вважається нульовим, і вся готівка, яка перебуває в касі на кінець робочого дня, вважається понадлімітною.

Готівкова виручка, що перевищує встановлений ліміт каси, обов'язково здається до банків для її зарахування на банківські рахунки. Підприємства мають право зберігати у своїй касі готівку, одержану у банку для виплат, що належать до фонду оплати праці, а також пенсій, стипендій, дивідендів понад установлений ліміт каси протягом трьох робочих днів, уключаючи день отримання готівки у банку.

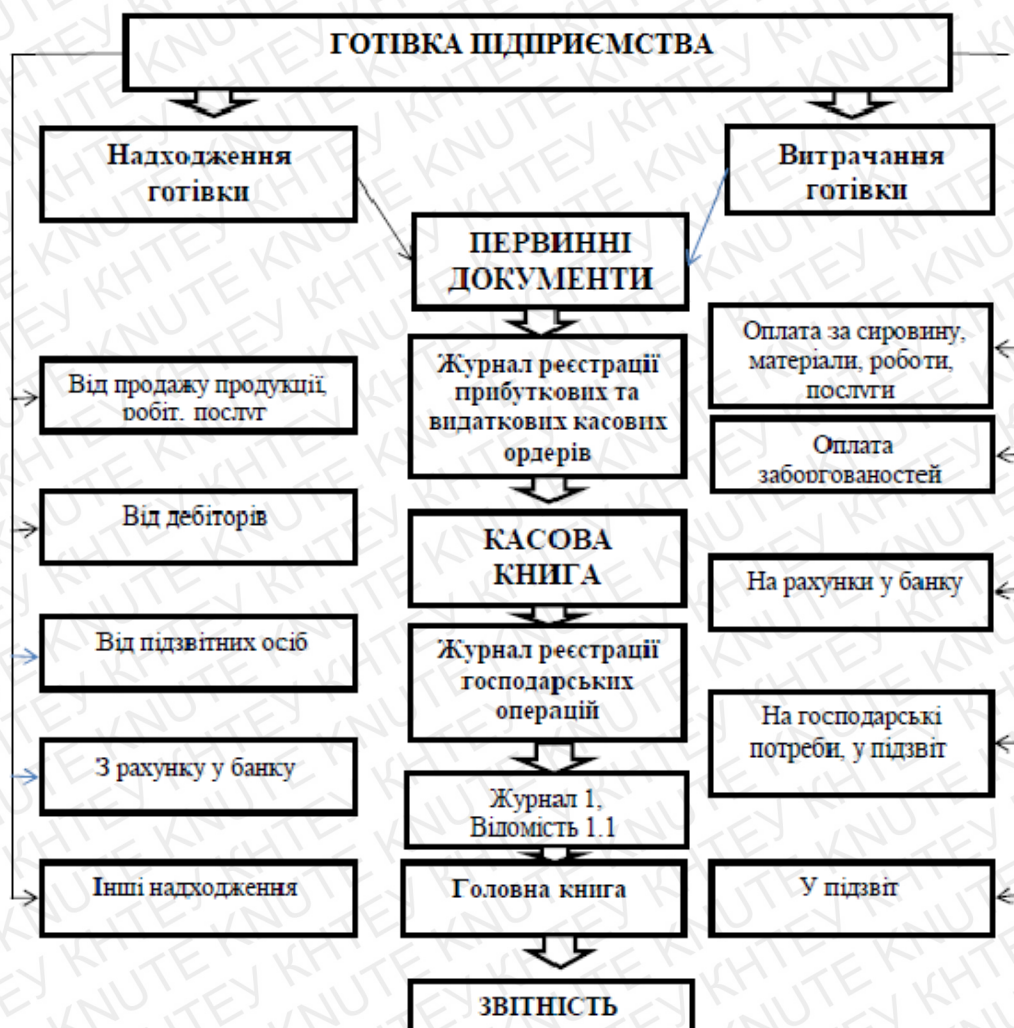


Рис.2.1 Загальна схема документування готівкових операцій в ПП
«Ультрафіолет»

Як бачимо, вищенаведена схема висвітлює послідовність документування облікового процесу.

Отже, документування господарських операцій з обліку готівки в касі включає відображення надходження та витрачання грошових коштів у прибуткових та видаткових касових ордерах, які реєструються у Журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів, Головній книзі, операції за кредитом рахунка 30 «Готівка» ведуть у журналі №1, а за дебетом – у відомості №1.1. Записи у журналі №1 та відомості №1.1. здійснюють на підставі первинних та зведених облікових документів (Звітів касира, долучених до них прибуткових та видаткових касових ордерів) у розрізі кореспондуючих рахунків у

хронологічному порядку. У кінці місяця дані журналу №1 і відомості №1.1 підраховують, сальдо на початок і кінець місяця звіряють із залишком касової книги, залишки по рахунку 30 «Готівка» відображають у Головній книзі та звітності підприємства.

Підприємства зберігають свої грошові кошти на поточних, валютних та інших рахунках у банках України на договірних засадах. Саме банківські структури є фінансовими посередниками у здійсненні безготівкових розрахунків між суб'єктами господарювання та фізичними особами. Згідно із Законом України від 05.04.2001 р. «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні» банки відкривають своїм клієнтам поточні та вкладні (депозитні) рахунки.

Поточний рахунок –рахунок, що банк відкриває клієнту на договірній основі для зберігання грошей та для здійснення всіх видів операцій за цим рахунком відповідно до умов договору та вимог законодавства України [48,с.148].

Вкладний (депозитний) рахунок –рахунок, що банк відкриває клієнту на договірній основі для зберігання грошей, які клієнт передає банку в управління на встановлений термін та під визначений процент відповідно до умов договору [48, с. 148].

Банки відкривають своїм клієнтам рахунки в національній та іноземній валюті. Як правило, поточні рахунки в іноземній валюті є «мультивалютними», тобто на них можуть обліковуватись кошти клієнта в різних валютах. Також є спеціальні види поточних банківських рахунків з особливими вимогами до їх відкриття та використання, наприклад: рахунки для формування статутного капіталу підприємства; рахунки нерезидентів-інвесторів; поточні рахунки для угоди про спільну діяльність (без створення юридичної особи) тощо. Окремо слід зазначити про карткові рахунки (картрахунки), коштами на яких можна розпоряджатися за допомогою платіжної картки.

Порядок відкриття банківських рахунків регламентовано Інструкцією про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах № 492 від 12.11.2003 року (далі – Інструкція № 492). Договір

щодо відкриття банківського рахунку укладається в письмовій формі. Для відкриття поточного рахунку юридичної особи потрібно подати до банку заяву про відкриття поточного рахунку, підписану керівником або іншою уповноваженою особою. При цьому дата, вказана на такій заяві, вважається днем відкриття поточного рахунку; копію свідоцтва про державну реєстрацію; копію установчих документів; копію довідки про внесення юридичної особи до Єдиного державного реєстру; копію документа, що підтверджує прийняття підприємства на облік в органі Державної податкової служби; картку зі зразками підписів і відбитком печатки, посвідчену нотаріально. До картки включаються зразки підписів осіб, яким відповідно до установчих документів надане право розпорядження рахунком підприємства і підписання розрахункових документів.

Право першого підпису належить керівнику підприємства, якому відкривається рахунок, а також відповідним службовим особам, уповноваженим керівником. Право другого підпису належить головному бухгалтеру, а в разі відсутності такої посади – особі, що користується правами головного бухгалтера, або службовій особі, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку та Звітності, та відповідним службовим особам, уповноваженим керівником. Право першого підпису не може бути надано головному бухгалтеру, або іншим особам, які мають право другого підпису. Своєю чергою, право другого підпису не може бути надано особам, які користуються правом першого підпису. При цьому особи, які мають право першого та другого підпису, вказуються в картці зі зразками підписів і відбитком печатки. Зразок підпису керівника вноситься до картки обов'язково [48, с. 150].

Підприємства, що мають найманих працівників, додатково подають: копію документа, що підтверджує реєстрацію у Пенсійному фонді; копію страхового свідоцтва, що підтверджує реєстрацію у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України як платника страхових внесків.

Усі вище перелічені документи, що подаються до банку, повинні бути

завірені органом, який їх видав, або нотаріально, або підписом уповноваженого працівника банку.

Банк відкриває рахунок протягом 10 днів. Після того, як договір про відкриття рахунку з банком підписано, про це необхідно повідомити орган державної податкової служби.

Поточні рахунки підприємства можуть бути закриті: на підставі заяви клієнта; на підставі рішення відповідного органу, на який згідно із законом покладено функції щодо припинення діяльності юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця (за заявою ліквідатора, голови або члена ліквідаційної комісії, управителя майна тощо); у разі смерті власника рахунку – фізичної особи та фізичної особи підприємця (за заявою третьої особи, зокрема спадкоємця); на інших підставах, передбачених законодавством України або договором між банком і клієнтом.

Банк закриває поточний рахунок юридичної особи на підставі документа, виданого державним реєстратором в порядку, який підтверджує державну реєстрацію припинення юридичної особи [48, с. 150].

Закриття поточного рахунку за бажанням клієнта здійснюється на підставі його заяви про закриття поточного рахунку, складеної у довільній формі із зазначенням таких обов'язкових реквізитів: найменування банку; найменування (прізвища, ім'я, по батькові), ідентифікаційного коду за ЄДРПОУ (ідентифікаційного номера) власника рахунку; номера рахунку, який закривається.

Заява про закриття поточного рахунку юридичної особи підписується керівником юридичної особи або іншою уповноваженою на це особою ізасвідчується відбитком печатки юридичної особи. Банк за наявності коштів на поточному рахунку, який закривається на підставі заяви клієнта, здійснює завершальні операції за рахунком (з виконання платіжних вимог на примусове списання, або стягнення коштів, виплати коштів готівкою, перерахування залишку коштів згідно з дорученням клієнта тощо) [48, с. 151].

Датою закриття поточного рахунку вважається наступний після проведення останньої операції за цим рахунком день. У день закриття поточного рахунку банк зобов'язаний видати клієнту довідку про закриття рахунку

ПП «Ультрафіолет» має відкриті два рахунки у національній валюті (поточний та зарплатний) та один у іноземній валюті (євровий) в АТ «УКРСИББАНК».

Джерелами надходження на поточний рахунок ПП «Ультрафіолет» є кошти покупців та замовників за послуги, що надані іншим підприємствам і організаціям, кредити банку та ін. Основними напрямками видачі грошей з поточного рахунку у банку є платежі постачальникам за сировину, матеріали, енергію, кредити, що погашаються у банку, внески до бюджету, погашення заборгованості, гроші готівкою для видачі заробітної плати тощо.

На поточних рахунках виконують безготівкові розрахунки щодо основної діяльності. Розрахункові операції можуть здійснюватися із застосуванням різних форм безготівкових розрахунків, зокрема: платіжного доручення; платіжної вимоги-доручення; платіжної вимоги; розрахункового чека; банківських платіжних карток; акредитива (рис.2.2).

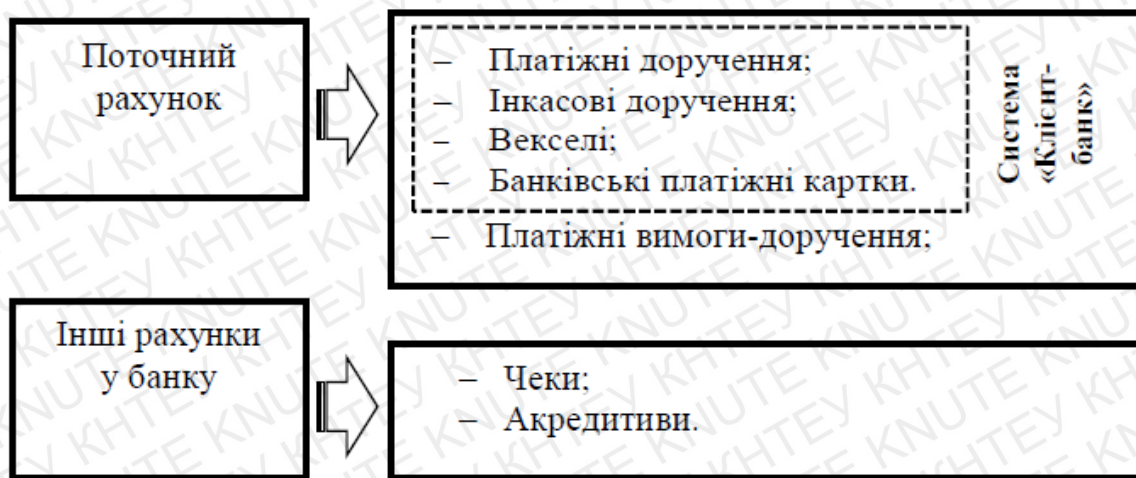


Рис.2.2 Форми розрахунків на поточному та інших рахунках у банках

Підприємства, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, відкривають рахунки в іноземній валюті. Для кожного найменування іноземної валюти (долар США, німецька марка та ін.) відкривається окремий рахунок у банку. Відповідно банки на дату проведення тих чи інших валютних операцій надають підприємствам окремі виписки по рахунках [48, с. 159]. Записи у виписці відображаються у тій грошовій одиниці, у якій фактично здійснювалася операція (зарахування або списання валютних коштів з рахунка у банку), а також у гривневому еквіваленті, перерахунок якого здійснюється за курсом Національного банку України на дату здійснення цієї операції.

Складність організації бухгалтерського обліку полягає не лише в переході до поширених за кордоном форм розрахунків, але і в необхідності відображати експортно-імпортні операції водночас у двох валютах: національній валюті України (гривнях) та іноземній (доларах, марках, рублях та ін.).

У регістрах бухгалтерського обліку (відомостях, книгах, журналах-ордерах) всі записи здійснюються в національній грошовій одиниці. При обробці первинних документів, вартісні показники яких вказані в іноземних валютах, працівники бухгалтерської (фінансової) служби підприємства можуть використовувати таку методику. Вартісні показники в іноземній валюті показують у чисельнику (наприклад, фіолетовою пастою), а у знаменнику – еквівалент цих вартісних показників у національній валюті за курсом Національного банку України на дату, визначену для перерахунку операцій в іноземній валюті (будь-якою, крім червоної, пастою).

Для спостереження за реальним станом активів і пасивів підприємства необхідно одночасно вести записи вказаних операцій у таких самих регістрах, але з вказівкою назви іноземної валюти.

На валютний рахунок зараховуються суми в іноземній валюті з аналогічних рахунків інших власників в оплату куплених товарів і послуг. З поточного валютного рахунка переказуються за кордон суми в оплату товарів для погашення заборгованості. Валютна виручка незалежно від суми надходження підлягає

зарахуванню на валютний рахунок. Після зарахування валюти на поточний рахунок обов'язковому продажу валют підлягає 50% від сумми валюти, причому такий продаж може здійснити і сам банк без доручення клієнта і виключно на наступний робочий день після дня зарахування таких коштів на розподільчий рахунок. Після обов'язкового продажу залишок валюти 50% може залишатися на рахунку без конвертації невизначений проміжок часу. Якщо ж підприємство купує валюту для розрахунку за кордон, така валюта на рахунку без конвертації може зберігатися 10 робочих днів.

Національний банк України визначає офіційний курс національної валюти (гривні) до долара США, німецької марки, російського рубля за результатами торгів на Українській міжбанківській валютній біржі. До інших валют Національний банк України визначає курс гривні через крос-курси Франкфуртської валютної біржі і Московської міжбанківської валютної біржі.

При журнально-ордерній формі обліку дані за операціями по рахунках у банку систематизуються у журналі-ордері № 2 і дебетовій відомості до нього, при новій журнальній формі – у журналі 1 (за кредитом рахунку 31) і у відомості 1.2 (за дебетом рахунку 31).

Підставою для складання вказаних реєстрів служать виписки банку і розрахункові документи, що додаються до них, які підтверджують зарахування на рахунок або списання грошових коштів з рахунка (платіжні доручення, платіжні вимоги та ін.).

У ПП «Ультрафіолет» виписки з рахунків, які надійшли з банку до бухгалтерії, проходять таку обробку:

- 1) перевіряється відповідність записів у розрахункових документах, що додаються до них. У разі отримання готівкових грошових коштів з банку до виписки додається квитанція прибуткового касового ордера, яка оформляється при оприбуткуванні готівки в касу підприємства. Якщо у виписці банку будуть виявлені операції з помилкового зарахування грошових коштів (що не належать даному підприємству), вживаються заходи щодо їх повернення платникові;

- 2) проставляються в доданих розрахункових документах і виписці шифри кореспондуючих рахунків відповідно до характеру здійсненої грошової операції;
- 3) здійснюються окремо по дебету й окремо по кредиту групування сум шляхом їх підрахунку за однорідними операціями за однойменними кореспондуючими рахунками, шифри яких проставлені у виписці;
- 4) автоматично (в програмі «1С-Бухгалтерія 7.7») здійснюються записи оборотів по кредиту рахунка 31 «Рахунки у банках» у журналі 1 і по дебету рахунка 31 «Рахунки у банках» у відомості 1.2 з розбивкою за кореспондуючими рахунками;
- 5) автоматично підраховуються суми, занесені до відповідних кореспондуючих рахунків у журналі 1 і відомості 1.2.
- 6) згідно аналізу рахунку 31 «Рахунки у банках» за відповідним поточним розрахунковим рахунком звіряється залишок коштів на поточному рахунку відображений у виписці банку та бухгалтерії підприємства.

Аналітичний облік по рахунку 31 «Рахунки у банках» здійснюється на підставі доданих до виписки банку розрахункових документів, у яких відображені номер документа, дата, найменування платника (одержувача) платежу, коротке найменування і сума операції.

В ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» узагальнена інформація про наявність і рух грошових коштів у касі підприємства відображається на рахунку 30 «Готівка», що має такі субрахунки:

301 «Готівка в національній валюті»;

302 «Готівка в іноземній валюті».

За дебетом рахунку 30 «Готівка» відображається надходження грошових коштів до каси підприємства, за кредитом – виплата готівки. Сальдо може бути тільки дебетове, що відображає залишок грошей у касі.

Дослідження фінансової звітності ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» станом на 1 січня 2017 року свідчить про відсутність грошових коштів у іноземній валюті в касі підприємства. Проте, за дебетом рахунок 302 «Готівка в іноземній валюті» кореспондує з рахунками 31 «Рахунки у банках», «Доходи», «Розрахунки з

підзвітними особами», «Розрахунки з різними дебіторами» тощо. Записи в кредиті рахунка «Готівка» здійснюються в кореспонденції з дебетом рахунків 661 «Розрахунки з оплати праці», 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 31 «Рахунки у банках», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 65 «Розрахунки за страхуванням» тощо [88, с. 131].

Позитивним моментом, на нашу думку, є нещодавня зміна назви рахунку 30 з «Каса» на «Готівка». Так, до 1.03.2015 р. рахунок 30 мав назву «Каса», що немає нічого спільного із готівковими коштами та іншими цінностями підприємства. Оскільки, «каса – це приміщення або місце здійснення готівкових розрахунків, а також приймання, видачі, зберігання готівкових коштів, інших цінностей, касових документів» (пп. 1.2. п.1 Положення № 637) [79]. У такому випадку на рахунку 30 повинно обліковуватись приміщення, де знаходяться гроші, а воно належить до необоротних активів, а точніше до основних засобів згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» [76].

Окрім того, вважаємо, що до рахунку 30 слід додати наступні субрахунки:

- 303 «Еквіваленти грошових коштів в національній валюті»;
- 304 «Еквіваленти грошових коштів в іноземній валюті».

Дане застосування субрахунків дасть змогу виділити окремо у Звіті про рух грошових коштів гроші та їх еквіваленти, адже в обороті підприємства приймають участь гроші. З розвитком більш прогресивних форм розрахунків, зокрема, пластикових карток, і більшого витіснення готівки з обороту, таке поєднання в майбутньому буде можливим. На сьогодні ж рахунок готівки в касі має право на існування, але з назвою, яка більш повно буде характеризувати призначення рахунку і відображати ті об'єкти, які на ньому обліковуються. Таким чином, в План рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств пропонуємо внести такі зміни (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Пропоновані зміни у План рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств щодо рахунку 30 «Готівка»

Діючий План рахунків	Пропозиції щодо змін у Плані рахунків
1	2
30 «Готівка»: – 301 «Готівка в національній валюті»; – 302 «Готівка в іноземній валюті».	30 «Готівка та еквіваленти грошових коштів»: – 301 «Готівка в національній валюті»; – 302 «Готівка в іноземній валюті»; – 303 «Еквіваленти грошових коштів в національній валюті»; – 304 «Еквіваленти грошових коштів в іноземній валюті».

З метою контролю готівки в касі доцільно не рідше одного разу на місяць здійснювати раптову ревізію каси, під час якої готівку перераховують. Після перевірки усіх прибуткових і видаткових документів визначають залишок, який звіряють з готівкою. Якщо під час ревізії виявлено нестачу, то її стягують із касира. Підприємство зобов'язане негайно подати позов щодо стягнення нестачі. Якщо в касі ревізією виявлені надлишки, то відображення нестачі оформляють таким записом: Дебет 30 «Готівка», Кредит 71 «Інший операційний дохід».

Для обліку операцій на поточному, валютному та інших рахунках у банку в ПП «Ультрафіолет» використовується рахунок 31 «Рахунки у банках». Узагальнена інформація про наявність і рух грошових коштів відображається на таких субрахунках:

у національній валюті:

- 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- 313 «Інші рахунки у банку в національній валюті»;
- 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»;

- 314 «Інші рахунки у банку в іноземній валюті».

За дебетом рахунку 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» відображається інформація про надходження коштів, за кредитом їх використання.

Записи на валютному субрахунку №312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» здійснюються на підставі виписок установ банків і розрахунково-платіжних документів, якими оформлено списання і надходження іноземної валюти. Допоміжними рахунками для купівлі валюти є рахунок 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» та для продажу 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті». Для обліку розрахунків з іноземними постачальниками та покупцями в іноземній валюті використовують субрахунки 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» та 362 «Розрахунки з іноземними покупцями». По дебету рахунку 362 відображається продажна вартість товарів/робіт/послуг, по кредиту сума платежів, які надійшли на рахунок підприємства в іноземній валюті, сальдо рахунку відображає заборгованість покупців та замовників за одержані товари/роботи/послуги. За кредитом рахунку 632 відображається заборгованість за одержані від іноземного постачальника ТМЦ, прийняті роботи, послуги, за дебетом — її погашення, списання тощо. Типова кореспонденція рахунків наведена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Типові кореспонденції обліку грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті

№	Зміст операції	Дебет	Кредет	Сумма, грн/євро
1	2	3	4	5
1	Перерахування коштів з поточного рахунку для купівлі іноземної валюти 32000,00грн курс НБУ 32.00	333	311	32000,00/ 1000,00
2	Зарахування коштів на поточний вал.рахунок після купівлі валюти курс НБУ 32,00	312	333	32000,00/ 1000,00

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5
3	Надійшла оплата від іноземного покупця за надані послуги курс НБУ 32,50	312	362	16250,00/ 500,00
4	Перерахування коштів для обов'язкового продажу валюти курс НБУ 32,46	334	312	8115,00/ 250,00
5	Перераховано кошти іноземному постачальнику за надані послуги курс НБУ 32,50	632	312	40625/ 1250
6	Операційна курсова різниця курс НБУ 32,50	84	334	510/ 15,69

До валютних статей (грошових) активів і пасивів підприємства належать:

- залишки коштів іноземної валюти (у касі, на поточних рахунках в іноземній валюті в банках, у дорозі);
- платіжні документи в іноземних валютах – векселі (тратти), чеки, акредитиви та ін.;
- грошові документи в іноземних валютах – поштові марки, оплачені проїзні, лікувально-туристичні та інші документи, термін використання яких не настав;
- фондові цінності (цінні папери) в іноземних валютах – акції, облігації, сертифікати;
- кредити банків в іноземній валюті;
- дебіторська і кредиторська заборгованість в іноземних валютах стосовно до юридичних і фізичних осіб (табл. 2.3).

У зв'язку з тим, що під впливом ряду чинників курс гривні до іноземної валюти змінюється, виникає необхідність (у разі зростання або падіння курсу НБУ) у відображенні в облікових реєстрах курсової різниці, яка припадає на залишок валютних коштів, що числяться у банку на відповідному рахунку в іноземній валюті. Розрізняють операційну та неопераційну курсову різницю.

Таблиця 2.3.

Схема обліку дебіторської і кредиторської заборгованості в іноземній валюті

Найменування субрахунка	Призначення
Монетарні	
3621 "Розрахунки з іноземними покупцями за грошовими операціями"	Для обліку розрахунків з іноземними покупцями за операціями з наступною оплатою
6321 "Розрахунки з іноземними постачальниками за грошовими операціями"	Для обліку розрахунків з іноземними постачальниками за операціями, що передбачають наступну оплату
3772 "Розрахунки з іншими дебіторами в іноземній валюті"	Для обліку виданих авансів, що підлягають поверненню
6852 "Розрахунки з іншими кредиторами в іноземній валюті"	Для обліку отриманих авансів, що підлягають поверненню; при погашенні боргу перед підзвітною особою на підставі авансового звіту
Немонетарні	
3712 "Розрахунки за виданими авансами в іноземній валюті"	Для обліку розрахунків з іноземними постачальниками за операціями з попередньою оплатою
6812 "Розрахунки за авансами, одержаними в іноземній валюті"	Для обліку розрахунків з іноземними покупцями за отриманими авансами
3622 "Розрахунки з іноземними покупцями за бартерними операціями"	Для обліку розрахунків при бартері
6322 "Розрахунки з іноземними постачальниками за бартерними операціями"	Для обліку розрахунків при бартері
3722 "Розрахунки з підзвітними особами в іноземній валюті"	Для обліку розрахунків з підзвітними особами у разі попередньої видачі авансу в іноземній валюті

Операційна курсова різниця – це та, що виникла при здійсненні операційної (основної) діяльності. Для обліку операційної курсової різниці передбачені субрахунки 71.4 «Дохід від операційної курсової різниці» та 94.5 «Втрати від операційної курсової різниці»[48, с. 159].

Неопераційна курсова різниця це та, що виникає при реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів в іноземній валюті. Облік неопераційної курсової різниці ведеться на рахунках 74.4 «Дохід від неопераційної курсової різниці» та 97.4 «Втрати від неопераційних курсових різниць». Відповідно до П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» курсова різниця визначається за монетарними статтями балансу. Монетарні статті – статті балансу – грошові кошти, а також такі активи і зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів. Монетарні статті балансу відображають грошові кошти в касі, на рахунках в установах банків, в органах Державного казначейства, а також дебіторська та кредиторська заборгованість, що будуть отримані чи сплачені у визначеній сумі грошей або їх еквівалентів. Немонетарні статті – статті інші, ніж монетарні статті балансу. Немонетарні статті балансу відображають основні засоби, матеріали та інші статті, які не відносяться до монетарних [48,с. 167].

Перерахунок готівки, коштів в установах банків і в дорозі, грошових і платіжних документів, цінних паперів, коштів у розрахунках (включаючи кошти за обов'язками і позиками) з юридичними і фізичними особами, а також залишок цільового фінансування з бюджету в іноземній валюті здійснюється на дату проведення операції в іноземній валюті, а також на дату складання бухгалтерської звітності (табл. 2.4).

До змін курсових різниць призводять зміни курсу валюти у період між датою здійснення господарської операції (або датою попереднього звіту) і датою розрахунку за обов'язками, що впливають з цієї операції (або датою попереднього звіту) і датою розрахунку за обов'язками, що впливають з цієї операції.

Різниця між оцінкою в національній (українській) валюті і оцінкою цих активів і пасивів, виходячи з курсу Національного банку України на дату відображення їх у бухгалтерському обліку у звітному періоді або на дату

складання бухгалтерської звітності за попередній звітний період для потреб бухгалтерського обліку, вважається курсовою різницею.

Таблиця 2.4.

Перелік дат, на які здійснюється перерахунок операцій в іноземній валюті

№	Зміст операції в іноземній валюті	Дата, яка вважається датою здійснення господарської операції і датою, на яку здійснюється перерахунок
1	Реалізація продукції, товарів (робіт, послуг) та інших цінностей за іноземну валюту: а) при визначенні виручки від реалізації за продажною вартістю відвантаженої продукції і товарів, виконаних робіт і послуг (метод нарахування)	Дата митного оформлення продукції, товарів та інших цінностей, що експортуються. Дата підписання документів про фактичне виконання робіт і послуг.
2	Імпорт сировини, матеріалів, обладнання, товарів, робіт, послуг та інших цінностей	Дата митного оформлення сировини, матеріалів, обладнання та інших цінностей, які імпортуються. Дата підписання документів про фактичне виконання робіт і послуг
3	Банківські операції на валютних рахунках	Дата зарахування або списування валютних коштів за випискою установ банків
4	Касові операції з іноземною валютою	Дата оприбуткування або видачі іноземної валюти за касовими ордерами, квитанціями обмінних пунктів
5	Погашення заборгованості в іноземній валюті, виданої працівникам підприємства під звіт для здійснення передбачених витрат	Дата затвердження авансового звіту працівника
6	Формування розміру Статутного капіталу за участю іноземних інвесторів	За курсом, зафіксованим в установчому договорі, але не вище курсу Національного банку України на дату його підписання
7	Утворення заборгованості іноземних інвесторів, які є засновниками підприємства, за внесками до Статутного капіталу	Дата підписання установчого договору
8	Складання бухгалтерської звітності	За останнім курсом котирунки у звітному періоді

Курсові різниці у бухгалтерському обліку і звітності відображаються у тому ж звітному періоді, до якого належить дата розрахунку або за який складається бухгалтерська звітність.

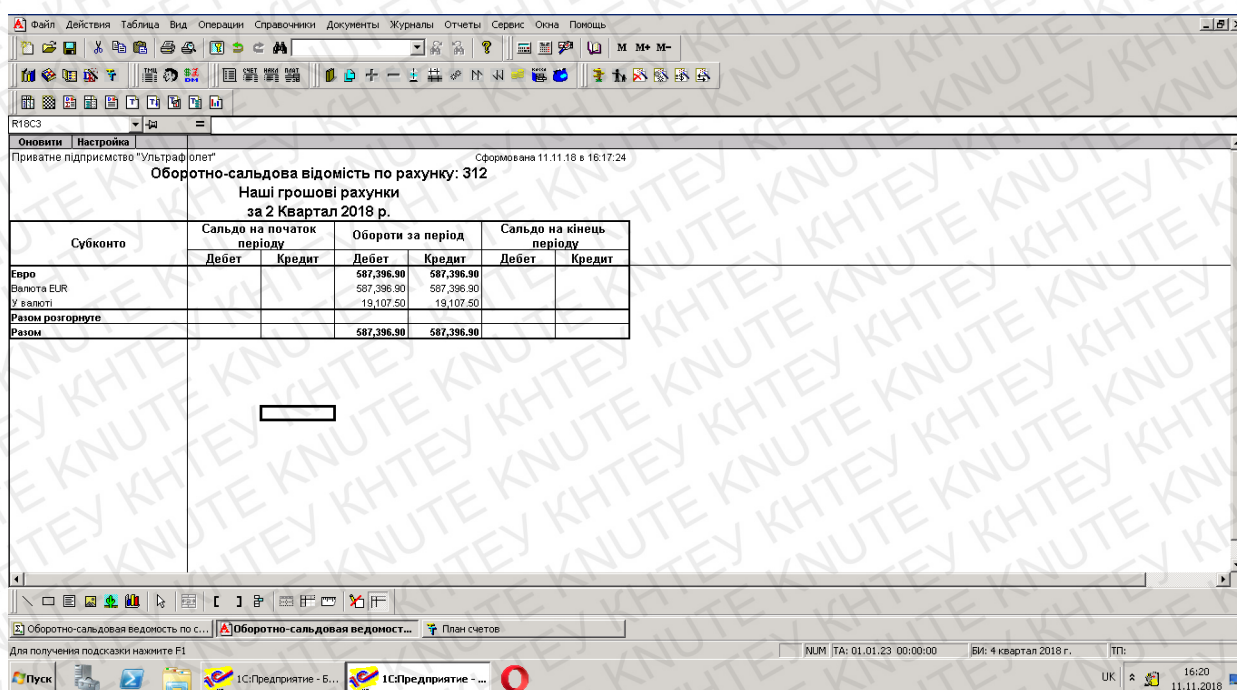
Курсові різниці підприємствами і організаціями відображаються на рахунках, передбачених для обліку курсових різниць (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Рахунки бухгалтерського обліку, передбачені для обліку курсових різниць

Найменування рахунка	Примітка
Рахунки, на яких обліковуються доходи від курсових різниць	
714 "Дохід від операційної курсової різниці"	Узагальнюється інформація про доходи від курсових різниць щодо активів і зобов'язань підприємства, пов'язаних з операційною діяльністю підприємства
744 "Дохід від неопераційної курсової різниці"	Узагальнюється інформація про курсові різниці щодо активів і зобов'язань в іноземній валюті, що пов'язані з фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства
746 "Інші доходи від звичайної діяльності"	Відображається різниця між сумою зобов'язань, що виникли на дату одержання (визнання) за бартерним контрактом активів (робіт, послуг), і сумою дебіторської заборгованості за передані за бартерним контрактом активи
Рахунки, на яких обліковуються витрати від курсових різниць	
945 "Втрати від операційної курсової різниці"	Ведеться облік втрат щодо активів і зобов'язань операційної діяльності підприємства від зміни курсу гривні до іноземної валюти
974 "Втрати від неопераційних курсових різниць"	Відображаються втрати щодо активів і зобов'язань неопераційної діяльності підприємства від зміни курсу гривні до іноземної валюти
977 "Інші витрати звичайної діяльності"	Відображається різниця між сумою зобов'язань, що виникли на дату одержання (визнання) за бартерним контрактом активів (робіт, послуг), і сумою дебіторської заборгованості за передані за бартерним контрактом активи
Підприємства, що використовують клас 8, для обліку відповідних витрат ведуть такі рахунки	
84 "Інші операційні витрати"	На цьому рахунку, зокрема, ведеться облік втрат від курсових різниць
85 "Інші затрати"	На цьому рахунку ведеться облік витрат на інвестиційну та фінансову діяльність підприємства, а також витрат від надзвичайних подій, включаючи витрати від неопераційної курсової різниці

В своїй діяльності ПП «Ультрафіолет» використовує програму «1С: Підприємство 7.7». Ця програма дає можливість ведення бухгалтерського обліку повністю автоматизовано, при коректному введенні в неї інформації(основні звіти в 1С 7.7. дод.Ж). У програмі можемо розгорнути оборотно-сальдову відомість(ОСВ) по рахунку, наприклад 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» рис.2.3 та побачити скільки коштів поступило на раунок, у якій валюті.



Субконто	Сальдо на начало периода		Обороты за период		Сальдо на конец периода	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Евро			587,396.90	587,396.90		
Валюта EUR			587,396.90	587,396.90		
У валюті			19,107.50	19,107.50		
Разом розгорнуте			587,396.90	587,396.90		
Разом			587,396.90	587,396.90		

Рис.2.3 Оборотно-сальдовая відомість по рахунку 312 на ПП «Ультрафіолет»

Якщо далі, ми розгорнемо ОСВ по рахунку 312 подвійним кліком то можемо побачити більш детальну інформацію, таку як, від якого контрагента надійшли кошти, якою датою, далі як і коли продавалась валюта на яку дату.

Для проведення купівлі-продажу валюти у програмі використовується спеціальне доповнення Журнали – валютні операції, за допомогою якого підприємство може валютні кошти продавати або купувати, з вірним курсом на вірну дату рис.2.4.

Продажа валюты № 1768-000010 **от** 22.06.18

Расчетные счета и курсы
 Гривенный: Основной Валютный: Евро
 Валюта: EUR Курс НБУ: 3050.33230

Сумма валюты: 875.00
 Уполномоченный банк: ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК" Комиссия (грн): 0.00

Сумма, выреченная от продажи валюты (грн): 26661.25 Итого грн: 26661.25

Приложение: []

OK Закрыть

Валютные операции (01.01.18-31.12.18) Продажа валюты - ПрВ-000010

NUM TA: 01.01.23 00:00:00 БИ: 4 квартал 2018 г. ТП:

16:33 11.11.2018

Рис.2.4 Продаж валюты на ПП «Ультрафіолет»

Для зберігання та продажу валюты підприємства використовують транзитний рахунок, який обліковується на рахунку 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті». Якщо згорнути ОСВ по рахунку 334 можна побачити скільки коштів залиналось на рахунку підприємства на початок періоду, скільки коштів поступило, скільки продали та сальдо на кінець періоду у відповідній валюті

рис.2.5

Оборотно-сальдовая ведомость по счету: 334 (2 кв)
 Контрагенты: Наши грошові рахунки
 за 2 Квартал 2018 р.

Субконто	Сальдо на начало периода		Обороты за период		Сальдо на конец периода	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	32,686.13		587,475.87	343,418.68	276,663.32	
Валюта EUR	32,686.13		587,475.87	343,418.68	276,663.32	
Евро	32,686.13		587,475.87	343,418.68	276,663.32	
Валюта EUR	32,686.13		587,475.87	343,418.68	276,663.32	
Евро	32,686.13		587,475.87	343,418.68	276,663.32	
Резерв на разоручение	32,686.13		587,475.87	343,418.68	276,663.32	
Резерв	32,686.13		587,475.87	343,418.68	276,663.32	

Рис.2.5. ОСВ по рахунку 334 на ПП «Ультрафіолет»

Також, якщо ми розгорнемо ОСВ по рухунку 334, то бачимо як кошти поступили на рахунок, якою датою продані, коли відбувалась переоцінка валюти. Документ переоцінка валюти являє собою дуже простий документ в 1С, в якому вибирається дата переоцінки валюти та рахунок за яким робимо переоцінку.

Отже, організація обліку грошових коштів на рахунках у банках є важливою складовою господарської діяльності підприємства, адже основу складають операції, пов'язані з рухом грошових коштів. Ефективність організації обліку грошових коштів забезпечить раціональний розподіл та використання грошових коштів, а тим самим успішну фінансову діяльність підприємства.

2.2. Узагальнення інформації про грошові кошти в іноземній валюті у звітності.

Звітність підприємства є заключним кроком системи бухгалтерського обліку, яка узагальнює і систематизує інформацію про діяльність підприємства та яка необхідна усім зацікавленим особам для прийняття ефективних економічних рішень.

Власники і засновники підприємств хочуть бути впевнені в достовірності звітності. Добре налагоджена звітність підприємства є, безсумнівно, умовою любого правильно організованого бізнесу.

Загалом звітність можна визначити як систему узагальнюючих та взаємопов'язаних показників, яка подається у вигляді різного типу таблиць, та текстового матеріалу за допомогою яких визначається фінансовий стан, результати діяльності підприємств тощо.

Підприємства складають фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності, що використовує грошовий вимірник та ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. Як правило, така звітність підлягає оприлюдненню.

Крім відкритої для зовнішніх користувачів звітності, підприємства складають й внутрішню звітність, яка задовольняє інтереси керівника і

працівників та забезпечує оперативне прийняття рішень внутрішніми підрозділами.

Звітність підприємства регламентується законами України, постановами Кабінету Міністрів та нормативно-правовими актами.

Таким чином, законами України передбачено, що усі суб'єкти господарювання зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати та подавати фінансову звітність.

Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає бухгалтерський облік як процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Мета складання фінансової звітності – надати користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства. Порядок надання фінансової звітності користувачам визначається чинним законодавством.

Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо:

- придбання, продажу та володіння цінними паперами;
- участі в капіталі підприємства;
- оцінки якості управління;
- оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання;
- забезпеченості зобов'язань підприємства;
- визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу;
- регулювання діяльності підприємства;
- інших рішень.

Фінансова звітність повинна задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

Фінансові звіти необхідні для визначення бази, від якої нараховують податки. Фінансова інформація, яка міститься у фінансовій звітності і яку надають користувачам, повинна відповідати певним вимогам, це:

- достовірність (надійність) – об'єктивність і правдивість наведених даних для використання, що забезпечує правильність розуміння та призначення інформації, інакше висновки, зроблені за результатами аналізу, не відповідатимуть дійсності, а пропозиції аналітиків можуть не лише не принести користі підприємству, а й зашкодити йому;
- вчасність здатність вплинути на прийняття рішення користувачем і задовольнити його інтереси в потрібний момент або до певного терміну;
- доступність і зрозумілість – трактування користувачем інформації має бути однозначне;
- конфіденційність - надання користувачам лише тієї інформації, яка не завдає збитків підприємству;
- єдність інформації – виражає необхідність усунення уособленості та дублювання різних джерел інформації, та означає, що кожна господарська дія, яка забезпечує зміну фінансового стану, повинна реєструватися тільки один раз, а отримані результати можуть використовуватись і в плануванні, і в контролі, і в аналізі;
- раціональність – необхідність мінімуму затрат на збирання, зберігання і використання даних, та вдосконалення інформаційних потоків через виведення надлишкових даних і введення тих, які потрібні.

У фінансовій звітності повинна міститися уся інформація про господарські операції, пов'язані з виникненням та погашенням зобов'язань, здатна впливати на рішення, що приймаються на її основі. Це забезпечується завдяки дії принципу повного висвітлення. Узагальнення інформації про зобов'язання у фінансовій звітності всіх підприємств здійснюється в єдиній грошовій одиниці відповідно до принципу єдиного грошового вимірника.

Фінансова звітність в ПП «Ультрафіолет» складається з таких форм:

- Баланс (форма № 1-м, 2-м).

У формі №1-м грошові кошти та їх еквіваленти відображаються у розділі II Активів підприємства рядок 1165 табл.2.6

Таблиця 2.6

Грошові кошти та їх еквіваленти у звітності ПП «Ультрафіолет» 2013-2017р.р.

II.Оборотні активи	Код рядка	2013 тис.грн	2014 тис.грн	2015 тис.грн	2016 тис.грн	2017 тис.грн
Грошові кошти та їх еквіваленти	1065	29,8	2,8	3,1	5,9	0,5

Важливим звітом для підприємств є «Звіт про рух грошових коштів», проте ПП «Ультрафіолет» його не здає, тому що є суб'єктом малої підприємницької діяльності.

Метою складання Звіту є надання інформації про стан і зміну протягом Звітного періоду (року) грошових потоків підприємства в результаті ведення господарської діяльності. Звіт складається за підсумками роботи за рік. У даному Звіті рух грошових коштів відображається за трьома видами діяльності: операційної, інвестиційної, фінансової (табл. 2.7).

Чистий рух грошових коштів є результуючою величиною надходження і вибуття грошових коштів протягом Звітного року. Для визначення показника чистого руху грошових коштів передбачені прямий та непрямий методи.

Суть прямого методу полягає у трансформуванні статей Звіту про фінансові результати шляхом вилучення з них негрошових доходів і витрат. У Звіті про рух грошових коштів розгорнуто відображаються надходження грошових коштів та їх вибуття. Різниця між надходженням і вибуттям грошових коштів, становить чистий рух грошових коштів.

Таблиця 2.7

Види діяльності відображення «Звіту про рух грошових коштів»

Вид діяльності	Рух грошових коштів	
	Надходження	Вибуття
1	2	3
Операційна	– від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг; – інші, що не пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю	– виплата заробітної плати, винагород; – платежі постачальникам, іншим кредиторам; – оплата
Інвестиційна	– від реалізації необоротних активів, фінансових інвестицій, інших довгострокових активів; – надходження відсотків, дивідендів; – інші	– оплата вартості придбання чи будівництва необоротних активів; – здійснення фінансових інвестицій; – надання позик; – інші
Фінансова	– від випуску акцій і продажу акцій власної емісії; – отримання кредитів, позик; – інші	– викуп акцій власної емісії; – повернення кредитів, позик; – виплата дивідендів, відсотків; – інші

Непрямий метод не передбачає трансформування кожної статті Звіту про фінансові результати. Він полягає в коригуванні суми прибутку (збитку) на величини змін поточних активів, зобов'язань, інших балансових рахунків і базується на класичній балансовій моделі: активи завжди повинні дорівнювати зобов'язанням і власному капіталу, до складу якого належить прибуток.

Згідно з НП(С)БО 1, алгоритм визначення чистого руху коштів від операційної діяльності непрямим методом такий:– коригування суми прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування за рік за даними Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) на негрошові потоки, причому негрошові витрати додаються (амортизація необоротних активів, збільшення забезпечень, збиток від нереалізованих курсових різниць, збиток від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій), а негрошові доходи –

віднімаються (зменшення забезпечень, прибуток від нереалізованих курсових різниць, прибуток від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій); – додавання сум зменшення оборотних активів; – віднімання сум збільшення оборотних активів; – віднімання сум зменшення поточних зобов'язань; – додавання сум збільшення поточних зобов'язань; – віднімання сум сплаченого податку на прибуток [76]. Для розрахунку зміни в оборотних активах та поточних зобов'язаннях порівнюються залишки за відповідними рахунками на кінець і на початок періоду. Виявлений внаслідок такого порівняння приріст оборотних активів або зменшення поточних зобов'язань свідчить про вибуття грошових коштів, а зменшення оборотних активів або зростання поточних зобов'язань є ознакою надходження грошових коштів у результаті операційної діяльності. Рух коштів унаслідок інвестиційної та фінансової діяльності (відповідно, другий і третій розділи Звіту) визначається тільки прямим методом. Чистий рух грошових коштів за звітний період дорівнює сумі таких статей:

- чистий рух коштів від операційної діяльності;
- чистий рух коштів від інвестиційної діяльності;
- чистий рух коштів від фінансової діяльності [76].

Залишок коштів на кінець року визначається додаванням сум за статтями:

- чистий рух грошових коштів за Звітний період;
- залишок на початок Звітного періоду;
- вплив змін курсів валют [76].

Методичні аспекти складання Звіту про рух грошових коштів узагальнює табл.2.8.

Фінансові звіти підприємства ПП «Ультрафіолет» повністю відповідають усім вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99 р. №996-ХІУ та Положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. На підприємстві застосовані підходи та методи обліку для подання інформації у фінансових звітах, які передбачені НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Однією із

важливих вимог, що ставляться до звітності підприємств і організацій всіх форм власності, є повнота і достовірність її показників. Тому до печатку складання звітності проводиться значна підготовча робота.

Таблиця 2.8

Структурно-логічна схема складання Звіту про рух грошових коштів підприємства [52, с. 145]

Рух коштів в результаті операційної діяльності	
Прямий метод	Непрямий метод
НАДХОДЖЕННЯ від: – реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (р. 3000); – повернення податків і зборів, у тому числі податку на додану вартість цільового фінансування (р. 3006, р. 3010); – інші надходження (р. 3095) ВИТРАЧАННЯ НА СПЛАТУ: – товарів (робіт, послуг) (р. 3100); – праці (р. 3105); – відрахувань на соціальні заходи (р. 3110); – зобов'язань з податків і зборів (р. 3115); – інші витрати (р. 3190) = чистий рух коштів від операційної діяльності(р. 3195)	Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування +/- коригування (– негрошові доходи + негрошові витрати) на: – амортизацію необоротних активів; – збільшення (зменшення) забезпечень; – збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць; – збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій; +/- зменшення (збільшення) оборотних активів; +/- збільшення (зменшення) поточних зобов'язань =грошові кошти від операційної діяльності -Сплачений податок на прибуток = чистий рух коштів від операційної діяльності
Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	
Прямий метод НАДХОДЖЕННЯ від реалізації фінансових інвестицій (р. 3200), необоротних активів (р. 3205); від отриманих відсотків (р. 3215), дивідендів (р. 3220); від деривативів (р. 3225); інші надходження (р. 3250) – ВИТРАЧАННЯ на придбання фінансових інвестицій (р. 3255), необоротних активів (р. 3260); виплати за деривативами (р. 3270); інші платежі (р. 3290) = Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності(р. 3295)	
Рух коштів у результаті фінансової діяльності	
Прямий метод НАДХОДЖЕННЯ від власного капіталу (р. 3300), отримання позик (р. 3305) та інші надходження (р. 3340)– ВИТРАЧАННЯ на викуп власних акцій (р. 3345), погашення позик (р. 3350), сплату дивідендів (р. 3355) та інші платежі (р. 3390)=чистий рух коштів від фінансової діяльності(р. 3395)	
+/-чистий рух коштів у результаті операційної діяльності (р. 3195) +/-чистий рух коштів у результаті інвестиційної діяльності (р. 3295)+/-чистий рух коштів у результаті фінансової діяльності (р. 3395) = чистий рух грошових коштів за Звітний період (р. 3400)	
+/-залишок на початок Звітного періоду (р. 3405) +/-вплив змін курсу валют (р. 3410) =залишок коштів на кінець року(р. 3415)	

Насамперед необхідно перевірити повноту відображення в поточному обліку господарських операцій, оформлених відповідними документами, і завершити облікові записи: уточнити розподіл витрат і доходів між суміжними звітними періодами; перевірити стан розрахунків і списати у встановленому порядку нереальну дебіторську заборгованість, а також кредиторську заборгованість, по якій вийнули строки задоволення позову; розподілити витрати по обслуговуванню виробництва й управлінню; визначити фактичну собівартість випущеної із виробництва та реалізованої продукції (робіт, послуг); визначити і списати фінансовий результат (прибутки, збитки) від реалізації та позареалізаційних операцій; списати (при складанні річного звіту) використаний протягом року прибуток.

Після цього перевіряють правильність облікових записів, взаємно звіряють дані синтетичного й аналітичного обліку і роблять виправні записи для усунення виявлених помилок (якщо вони мали місце).

Перед складанням річного звіту обов'язково проводять повну інвентаризацію грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті і відображають її результати в обліку, . Суми статей балансу по розрахунках з фінансовими, податковими органами, установами банків повинні бути погоджені з ними і відрегульовані.

Отже, якісна відмінність між квартальним і річним балансом полягає у тому, що перший складають в основному за даними поточного обліку, а показники річного балансу обов'язково підтверджуються результатами інвентаризації, що забезпечує їх достовірність.

Баланс та інші форми звітності підписуються керівником і головним бухгалтером ПП «Ультрафолет» . Особи, які підписали звітність, несуть повну відповідальність за достовірність звітних показників.

Фінансова звітність не становить комерційної таємниці, крім випадків, передбачених законодавством. В звітності ПП «Ультрафіолет» грошові кошти та їх еквіваленти у іноземній валюті відображаються в II розділі активу Балансу

підприємства. Залишки грошових коштів та їх еквівалентів відображаються у рядку 1165. Сума нарахованого за звітний період податку на прибуток відображена в Звіті про фінансові результати - рядок 2300.

2.3. Облік грошових коштів в системі прийняття управлінських рішень

Необхідність ведення управлінського обліку не визначається жодним законодавчим актом. Тим не менше його роль в управлінні підприємством постійно зростає. Виникнення та етапи розвитку управлінського обліку підтверджують той факт, що на підприємстві він виконує функцію обслуговування інформаційних запитів різних груп користувачів.

Історично роль управлінського обліку була пов'язана з підготовкою різноманітних звітів, що використовувалися для інформаційного забезпечення процесу вибору між конкуруючими альтернативами у процесі прийняття стратегічних, тактичних та поточних управлінських рішень.

Управлінське рішення є концентрованим вираженням процесу управління. При цьому керівник обирає альтернативу в межах своєї компетенції та повноважень. Вибір виступає як певна формула управлінського впливу на об'єкт управління і визначає дії, необхідні для зміни його стану.

Процес прийняття рішень відбувається на всіх рівнях управління підприємством – від керівника структурного підрозділу до власника (інвестора) підприємства. Прийняття рішення є заключною стадією управління та полягає у виборі конкретного рішення із кількох альтернатив. Такий вибір здійснюється на основі аналізу результатів діяльності структурного підрозділу або підприємства в цілому за допомогою попередньо встановлених показників, значення яких оцінюються з огляду прийнятності для конкретних умов господарювання.

Наявність альтернатив при прийнятті управлінських рішень пов'язана з широкою інформаційною базою, можливістю застосування різних алгоритмів розрахунку показників і, одночасно, невизначеністю або недостатністю

інформації про об'єкт управління і оточуюче середовище. З іншої сторони, сама діяльність управлінського персоналу, хоча і обмежена певним рівнем управління, має непередбачуваний або ситуативний характер. Застосування методів і інструментів управлінського обліку покликано максимально зменшити вплив невизначеності щодо фінансового стану і результатів діяльності підприємства. За умови відсутності більш достовірних джерел інформації розрахункові показники фінансових та інших форм звітності вважаються найбільш корисними для аналізу ситуації та прийняття управлінських рішень.

Так, наприклад, при визначенні ціни на товари підприємство обов'язково враховує рівень ринкових цін на відповідну групу товарів та купівельну спроможність покупців. Але на прийняття рішення про доцільність спеціалізації на даній товарній групі впливає розрахунок цін продажу за обліковими даними про первісну вартість таких товарів, мінімальний рівень торгової націнки за даними обліку.

Отже, дані обліку визнаються такою інформацією, що є корисною для менеджерів і найбільш важливою у порівнянні з іншими джерелами інформації.

Система управлінського обліку як основне джерело необхідної інформації для прийняття управлінських рішень складається з необмеженої сукупності елементів. Залежно від складу елементів та вирішуваних завдань виділяють кілька рівнів системи управлінського обліку (рис. 2.7).

Система показників, яка формується в управлінському обліку, повністю відповідає конкретним завданням управління на підприємстві. З цією метою додатково до стандартних фінансових звітів складаються різноманітні аналітичні звіти. Наприклад, звіт про реалізацію (за покупцями, асортиментними групами та видами товарів); звіт про товарообіг (за постачальниками, асортиментними групами та видами товарів); звіт про дебіторську та кредиторську заборгованість (за контрагентами, формою та строками погашення заборгованості); звіт про рух грошових коштів (за джерелами та напрямками витрачання грошових коштів); прогноз сплати податків та інші звіти.

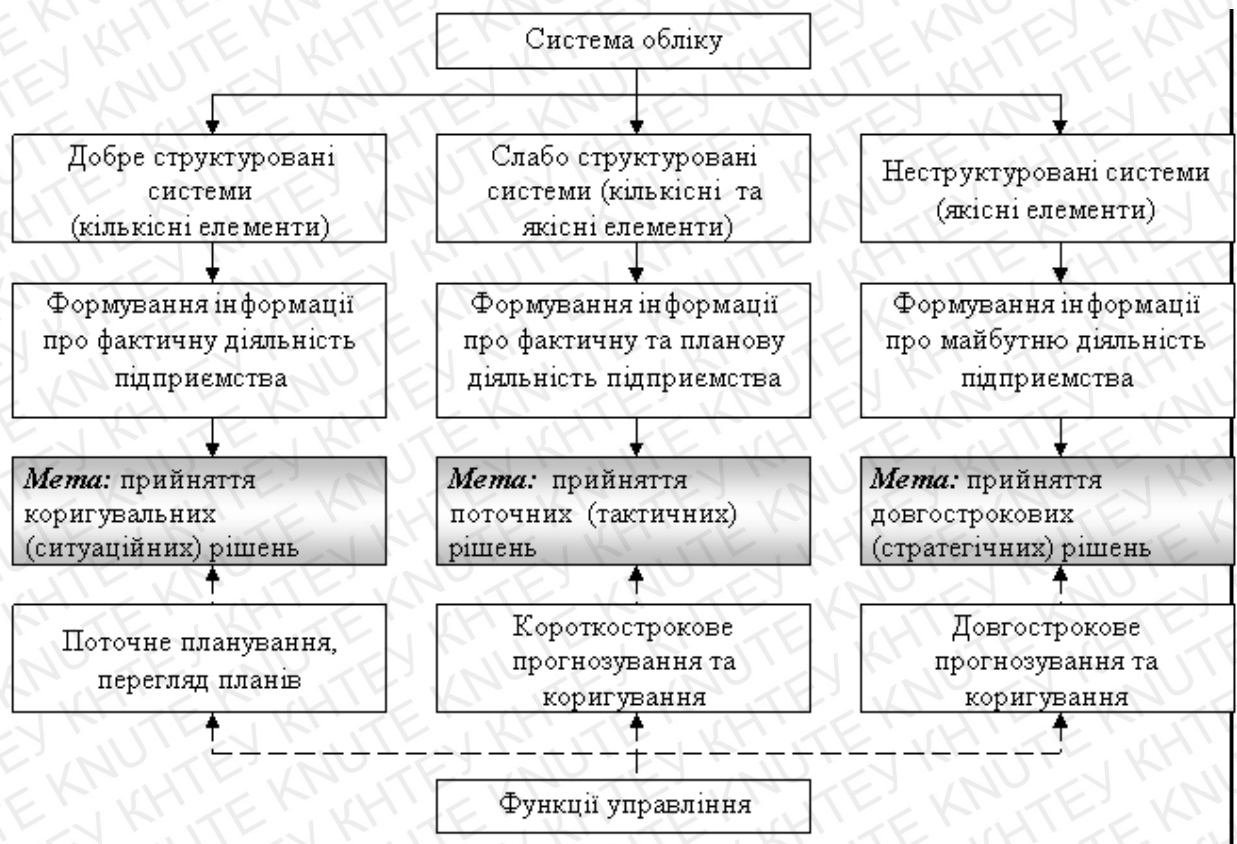


Рис.2.7 Рівні системи управлінського обліку

Різні завдання управління вимагають різної інформаційної бази. Отже облікова інформація, що необхідна для вирішення певного економічного завдання, може виявитися недостатньою або, навіть, непотрібною для іншого завдання. Природа рішення потребує релевантної інформації.

Процес прийняття управлінських рішень є послідовністю кількох логічних кроків, наведених на рис. 2.8.

Роль облікової інформація у процесі прийняття управлінських рішень безумовно різна. Так, вона може бути використана для виявлення або ідентифікації проблеми, що потребує вирішення (1-й крок), або визначення припустимих варіантів дій (2-й крок). Однак роль даних управлінського обліку на етапі вимірювання або розрахунку можливого ефекту реалізації кожного варіанту дій (3-й крок) є, незаперечно, основною. Звідси впливають специфічні вимоги до

управлінського обліку, що повинні відповідати загальносистемним принципам його здійснення.



Рис.2.8 Процес прийняття управлінських рішень

У своїй діяльності ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» не веде управлінський облік. Хоча практика переконливо доводить, що успішна діяльність підприємства можлива за умови чіткого обліку розрахунків і коштів. Сучасні ж ринкові умови посилюють ці вимоги, оскільки будь-які упущення можуть звести нанівець позитивні результати виробничої діяльності підприємства.

Наприклад, затримка з розрахунками за відвантажену покупцям продукцію рівнозначна втраті частини прибутку підприємства внаслідок уповільнення обороту його активів. Так само негативно позначається на результатах діяльності підприємства дебіторська заборгованість постачальників за перерахованою їм попередньою оплатою під майбутні поставки сировини й матеріалів, коли з будь-яких причин вони своєчасно не були відвантажені підприємству. В умовах інфляції на це накладається втрата реальної вартості грошей, що зумовлює ще більші збитки, інколи навіть такі, що спричиняють банкрутство підприємства. Тому розрахунки та грошові потоки мають бути одними з головних об'єктів управлінського обліку. На нашу думку, малоймовірно, що належний контроль за

ними можна забезпечити лише за допомогою фінансового обліку, хоч більшість авторів, які висвітлюють проблеми управлінського обліку, розрахунки та рух грошових потоків залишають поза увагою або ж розглядають облік коштів лише в зв'язку з аналізом інвестиційних проектів. Разом з цим навіть облік розрахунків із постачальниками, хоч і опосередковано, також впливає на формування фінансових результатів, причому надто відчутно, щоб його ігнорувати в управлінському обліку.

Управлінський облік має забезпечувати менеджерів вичерпною оперативною інформацією не тільки про фактичну заборгованість покупців перед підприємством чи підприємства перед постачальниками, що можливо й за даними фінансового обліку, а й про можливості погашення цієї заборгованості у певні терміни. Щодо коштів, то в управлінському обліку недостатньо інформації лише про їхню наявність на певну дату, що доволі легко забезпечує фінансовий облік, оскільки потрібні лише дані прогнозного характеру, які дають змогу маневрувати коштами. Причому в разі дефіциту їх доводиться попередньо оцінювати оптимальність Обраного варіанта рішення щодо спрямування коштів із кількох альтернативних. Таким чином, власне облікова інформація в управлінському обліку - це лише вихідні дані для аналітичних розрахунків, котрі необхідно здійснювати щодо можливих напрямків використання коштів з урахуванням планових джерел їхнього надходження.

Тому очевидно, що оминути в управлінському обліку грошові потоки при розрахунках із покупцями й замовниками, постачальниками і підрядниками було б помилкою.

Для ведення управлінського обліку для ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» запропоновано робочий план рахунків табл.2.9

Таблиця 2.9

Робочий план рахунків для обліку грошових потоків

Каса 3.Кошти (каса), розрахунки та інші активи		
30 Грошові кошти (каса)	301 Грошові кошти (каса)	3012 Грошові кошти (каса) в іноземній валюті
	302 Розрахунки а банку	3022 Поточні рахунки в іноземній валюті 3024 Інші рахунки в банку в іноземній валюті
33 Грошові еквіваленти	333 Інші кошти	3312 Грошові документи в іноземній валюті
		3314 Грошові кошти у дорозі у іноземній валюті
	332 Поточні фінансові інвестиції	3321 Інші еквіваленти грошових коштів
		3322 Інші поточні фінансові інвестиції

Завдяки такому Плану рахунків та субрахунків, при ведені управлінського обліку, можна чітко розмежувати грошові кошти та їх еквіваленти та вести облік за кожним рахунком окремо, що допоможе оптимально оцінити кошти, їх еквіваленти в прийнятті управлінських рішень.

Також, для ПП «Ультрафіолет» запропоновано запровадити внутрішню звітність, для обліку надходжень від іноземних покупців за надання послуги для прийняття управлінських рішень, табл.2.10

Таблиця 2.10

Звітність обліку надходжень від іноземних покупців на прикладі ПП

«Ультрафіолет» за 2017р.

№	Покупець	Надано послуг, євро	Отримано коштів, євро
1	2	3	4
1	Roberto Giovaninni s.r.l.	1500,00	1000,00
2	Carlo Asnagi style s.r.l.	1000,00	500,00
3	Bazzi Fratelli S.N.C.	1000,00	1000,00

Продовження таблиці 2.10

1	2	3	4
4	W.W.T.S. Italia s.r.l.	1000,00	1000,00
5	Villari S.R.L.	500,00	450,00

Завдяки такому звіту, можна зробити висновки, що більшість контрагентів є боржниками за надані їм послуги, це може призвести до прийняття рішення закінчити співпрацю з такими покупцями, як Roberto Giovaninni s.r.l. та Carlo Asnagi style s.r.l.

Висновки до розділу 2

Основними завданнями обліку грошових коштів та їх еквівалентів в ПП «Ультрафіолет» є своєчасне, повне та правильне документальне оформлення й відображення на рахунках синтетичного і аналітичного обліку господарських операцій з надходженням грошових коштів у іноземній валюті та введення коретних курсових різниць які відображаються в обліку як дохід або збиток підприємства.

Практика з обліку грошових коштів та їх еквівалентів ведення обліку яких в ПП «Ультрафіолет» ми розглянули відповідає нормативній базі.

З метою мінімізування виникнення негативного впливу курсових різниць підприємству запропоновано використовувати авансові платежі, тому що при їх використанні питання курсових різниць практично втрачає свою актуальність, особливо це стосується 100% передоплати.

Фінансові звіти підприємства ПП «Ультрафіолет» повністю відповідають усім вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та Положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. На підприємстві застосовані підходи та методи обліку для подання інформації у фінансових звітах, які передбачені НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

В звітності ПП «Ультрафіолет» грошові кошти та їх еквіваленти відображаються в II розділі активу Балансу підприємства. Залишки грошових коштів та їх еквівалентів відображаються у рядку 1165. Сума нарахованого за звітний період податку на прибуток відображена в Звіті про фінансові результати - рядок 2300.

Діяльність ПП «Ультрафіолет» в подальшому повинна бути направлена на пошук найбільш ефективних форм і методів обліку. Для цього потрібно удосконалити систему бухгалтерського обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації з міжнародними стандартами.

Для удосконалення організації обліку операцій з грошовими кошами та їх еквівалентами у ПП «Ультрафіолет» необхідно використовувати сучасні технічні засоби побудови різноманітних інформаційних систем. Підприємство для автоматизації бухгалтерського обліку використовує програму «1С:Підприємство 7.7». Але ми пропонуємо підприємству використовувати найбільш поширену в Україні систему програм «1С: Підприємство 8.2». Програма «1С: Бухгалтерія 8.2» забезпечує облік грошових коштів та дозволяє здійснювати аналітичні розрахунки для прийняття управлінських рішень керівництвом підприємства ПП «Ультрафіолет». При обліку зобов'язань з використанням комп'ютерних систем обробки інформації забезпечується економія часу, необхідного для виконання рутинних операцій та розрахунків. Бухгалтер може більше часу приділяти виконанню самоконтролю та аналітичної роботи.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ І АУДИТ ВИКОРИСТАННЯ ГРОШИВИХ КОШТІВ

НА ПП «УЛЬТРАФІОЕЛЕТ»

3.1. Джерела, показники та методи аналізу та аудиту грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті

Користувачі фінансової звітності прагнуть отримувати повну та достовірну інформацію про розвиток і результативність діяльності підприємства. У системі показників, що його характеризують, провідне місце належить фінансовим результатам – прибутку (збитку). Правила ведення бухгалтерського обліку обумовлюють те, що фінансові результати не завжди тотожні грошовим коштам. Це пов'язано з тим, що дохід визнається при відвантаженні продукції, коли ще може бути не отримано грошових коштів. У зв'язку з цим, прибуткові підприємства за даними бухгалтерського обліку можуть бути й неспроможні погасити свої зобов'язання через відсутність грошових коштів. У підприємств, які успішно збільшують обсяги продажу, може спостерігатися зниження ліквідності, у збиткових, навпаки, – її підвищення.

Таким чином, інвесторів та управлінський персонал підприємства цікавить не лише наявність прибутку, але й грошових коштів. Саме вони необхідні для виплати позик, дивідендів, розрахунків з постачальниками, з оплати праці, зі страхування тощо. Показник зміни залишку грошових коштів має менш суб'єктивний характер, ніж показник величини прибутку, який визначається за методом нарахувань.

Основна мета аналізу грошових потоків полягає в виявленні рівня достатності формування грошових коштів, ефективності їх використання, а також збалансованості та синхронності позитивного і від'ємного грошових потоків підприємства [28, с. 251]. При здійсненні аналізу грошових коштів аналітик повинен дотримуватись відповідних принципів, до яких можна віднести:

– комплексність – полягає в охопленні всіх необхідних показників для всебічного дослідження грошових потоків та вивчення причинних залежностей між ними;

– системність – полягає в дослідженні грошових потоків як складових динамічної системи, елементи якої пов'язані між собою та із зовнішнім середовищем;

– коректність – полягає в використанні тих показників, які доцільні та доречні при проведенні аналізу грошових потоків, і правильності їх розрахунків. Кількість необхідних показників повинна відповідати реальним потребам підприємства при управлінні грошовими потоками;

– послідовність – полягає в поетапному проведенні аналізу грошових потоків, що дозволяє поступово поглиблювати і узагальнювати результати аналізу;

– систематизованість – полягає в необхідності планування аналітичної роботи і регулярному її проведенні;

– оперативність – полягає в швидкості і чіткості проведення аналізу, а також в своєчасному забезпеченні управління інформацією про грошові потоки для прийняття заходів щодо коригування ситуації;

– інтерпретованість – полягає в обґрунтуванні допустимих меж аналітичних показників, що дозволить швидко і правильно тлумачити результати аналізу;

– ефективність – полягає в виявленні диспропорцій між грошовими потоками та встановленні причин їх виникнення, підвищенні ефективності управління ними [28, с. 253].

Як зазначалося раніше, під грошовими потоками розуміють всі надходження та виплати грошових коштів. Вони є одним з найважливіших самостійних об'єктів фінансового аналізу. Припинення поточних платежів і нездатність вчасно задовольнити вимоги кредиторів протягом трьох місяців з дня настання термінів їх виконання є зовнішньою ознакою банкрутства підприємства.

Тому, з метою попередження ситуації, коли прибуткове підприємство є неспроможним розрахуватися за своїми зобов'язаннями, здійснюється аналіз руху грошових коштів підприємства та з'ясовується, наскільки є ефективне організоване управління грошовими потоками (рис. 3.1).

Аналіз грошових потоків на базі фінансових показників може бути використаний як при оперативному, так і при стратегічному плануванні. Якщо у рамках короткострокового періоду порівняно легко спрогнозувати та спланувати надходження і виплати грошових коштів, то при плануванні у середньостроковому та довгостроковому періодах виходять з певних співвідношень між майном і зобов'язаннями.

Аналіз грошових потоків є ефективним лише, якщо надходження грошових коштів співставляються зі звітним значенням чистого прибутку для перевірки якості останнього. Чим ближчі значення надходження грошових коштів і отриманого прибутку, тим вищою є його якість [28, с. 255]. С. З. Мошенський, О. В. Олійник вважають, що цільовим спрямуванням аналізу руху грошових коштів є виявлення рівня достатності формування грошових потоків за видами діяльності, їх ефективності, а також збалансованості позитивного та негативного грошових потоків за обсягом і в часі.

Надходження грошових коштів називається позитивним грошовим потоком, вибуття – негативним. Різниця між позитивним і негативним грошовими потоками за кожним видом діяльності вмілому називається чистим грошовим потоком. Аналіз руху грошових коштів здійснюється за наступними етапами (рис. 3.2) [59, с. 465].



Рис. 3.1. Передумови здійснення аналізу грошових потоків [28, с. 254]

Відсутність грошових коштів на рахунку свідчить про послаблення фінансової стійкості підприємства, оскільки є доказом значного дефіциту грошових коштів і може призвести до банкрутства. Як правило, подібна ситуація викликана значною (як за обсягом, так і за часом існування) негативною величиною чистого грошового потоку, коли обсяг надходження коштів дорівнює або менше обсягу повернутих позикових коштів. У цьому випадку нові суми залученого капіталу не повністю використовуються для розвитку підприємства, а

плата за них знижує ефективність діяльності суб'єкта господарювання [59, с. 466]. Розбалансування структури грошового потоку також свідчить про погіршення фінансової стійкості підприємства.



Рис.3.2. Послідовність проведення аналізу руху грошових потоків [59, с. 467].

Зростання негативного потоку від операційної діяльності протягом тривалого періоду, як правило, призводить до різкого погіршення платоспроможності підприємства, навіть якщо грошові потоки від інвестиційної та/або фінансової діяльності є позитивними. Це обумовлено тим, що операційна діяльність – основа господарювання і основне джерело поповнення ресурсів підприємства.

Аналізуючи грошові потоки будь-якого підприємства на базі Звіту про рух грошових коштів, структурованого у розрізі різних видів діяльності, потрібно мати на увазі наступне [59, с. 468]:

1. Величина грошового потоку від операційної діяльності в динаміці повинна наводитися з такими показниками як приріст/зниження доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) і прибутку. Темп приросту грошового потоку від операційної діяльності характеризує масштаби зростання фінансового потенціалу підприємства та рівень доходності, досягнутий за минулі періоди, що дозволяє зробити висновки про тенденції подальшого розвитку підприємства. З іншого боку, грошовий потік від операційної діяльності є індикатором ділової активності підприємства та його здатності погашати свої зобов'язання. Позитивне значення чистого грошового потоку у результаті операційної діяльності забезпечує стабільність існування підприємства у довгостроковій перспективі. Грошові кошти, отримані в результаті операційної діяльності, можуть спрямовуватися на потреби фінансової чи інвестиційної діяльності (на нові інвестиційні проекти, погашення позик). У таких випадках грошовий потік від операційної діяльності не можна розглядати у перспективі як резерв ліквідності. Негативне значення чистого грошового потоку у результаті операційної діяльності покривають за рахунок скорочення інвестиційних вкладень та/або джерел зовнішнього фінансування. Якщо підприємство має задовільні значення коефіцієнтів ліквідності та негативну величину грошового потоку від операційної діяльності, це означає, що результатом операційної діяльності є витрачання грошових коштів, а приріст коштів за період забезпечується за рахунок фінансової або інвестиційної діяльності. Подібна ситуація у довгостроковому періоді може призвести до того, що підприємство буде не в змозі погашати свої зобов'язання, оскільки основним джерелом його ресурсів підприємства стануть позики та кредити.

2. Аналіз грошового потоку від інвестиційної діяльності дозволяє оцінити інвестиційну політику підприємства, виявити розмір майбутніх надходження або

витрачання грошових коштів та інвестицій. Крім того, визначається надходження ліквідних коштів за рахунок скорочення інвестицій, вивільнення фінансових засобів, заморожених в окремих видах майна. Рух коштів від інвестиційної діяльності свідчить про намагання підприємства отримати додаткові джерела надходження ресурсів і розвиток виробничої бази.

3. Розгляд показників руху грошових коштів від фінансової діяльності дає можливість проаналізувати фінансову політику та фінансові можливості підприємства. Отже, вихідним моментом аналізу грошових потоків є аналіз результату зміни грошових коштів від операційної діяльності. Як зазначалось у п. 2.3. розрізняють два способи визначення потоку грошових коштів у результаті основної діяльності: прямий і непрямий. При прямому способі грошовий потік розраховується як різниця між надходженням грошових коштів і витратами, пов'язаними з їх виплатою.

Перевагою прямого способу є те, що він дозволяє оцінити загальні суми надходження та витрачання грошових коштів підприємства, виявити ті статті, які формують найбільші надходження та витрачання грошових коштів у розрізі трьох видів діяльності. Інформація, отримана прямим способом, використовується для прогнозування грошових потоків.

Непрямий спосіб базується на твердженні, що активи повинні дорівнювати сумі зобов'язань і власного капіталу (складовою якого є прибуток), і полягає у коригуванні суми прибутку на величину зміни поточних активів, зобов'язань та інших балансових рахунків.

Перевагою непрямого способу є те, що він дозволяє провести оцінку грошових потоків лише на основі Звітності та пов'язати отриманий фінансовий результат і зміни грошових коштів за період, а також здійснити розрахунок показників зміни грошових коштів від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності, практично не використовуючи дані аналітичного обліку [59, с. 469].

Для виявлення причин відхилення залишку грошових коштів (чистого лишку грошових коштів) від чистого фінансового результату, отриманих підприємством

за один і той самий період, важливо аналізувати не тільки грошові потоки як такі, але й їх взаємозв'язок з фінансовим результатом, що залишається у розпорядженні підприємства.

Важливим етапом аналізу руху грошових коштів є вивчення показників, які дозволяють встановити позитивні та негативні тенденції і відображають якість управління грошовими потоками, а також розробити необхідні заходи для оптимізації управлінських рішень [17, с. 193]. До таких показників відносяться: рентабельність залишку грошових коштів, рентабельність витрачених грошових коштів, рентабельність грошових коштів отриманих, рентабельність чистого грошового потоку, коефіцієнт ефективності грошових потоків.

Більшість операцій, що здійснюються на підприємстві, пов'язані з рухом грошових коштів, проведенням розрахунків між підприємствами. Особливо це стосується готівки, яка має здатність швидко обертатись, у зв'язку з чим ступінь ризику розкрадань є дуже високим. Тому аудит операцій з рухом грошових коштів, а також їх еквівалентів є дуже важливими.

Аудит грошових коштів та їх еквівалентів дає можливість деталізувати зведені дані за джерелами їх надходження і витрачання, визначити доцільність витрачання, структуру й динаміку у витрачанні грошей, їх вплив на ефективність господарювання.

У своїй монографії І. І. Сахарцева зазначає, що «Метою аудиту операцій з грошовими коштами є отримання достатніх доказів впевненості в ефективності їх використання, достовірності відображення та розкриття інформації згідно з діючими принципами та твердженнями (якісними аспектами) подання фінансової Звітності, підтвердження фінансової еластичності та достатності вільних грошових коштів для подальшої безперервної діяльності підприємства» [72, с. 58].

На кожному підприємстві здійснюються операції з грошовими коштами, тому аудит грошових коштів необхідний для попередження та усунення різного роду зловживань і порушень. Здійснення перевірки грошових коштів важливе як під час аудиту фінансової Звітності, так і під час операційних перевірок.

Основною метою аудиту грошових коштів та їх еквівалентів є перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової Звітності суб'єкта господарювання в частині інформації щодо законності, достовірності, доцільності касових операцій, операцій на рахунках у банках, операцій коштів у дорозі, операцій з грошовими документами, операцій з еквівалентами грошових коштів в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) тощо.

Основними завданнями аудиту операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами є:

- перевірка стану збереження готівки в касі, дотримання правил її обліку і витрачання;

- вивчення законності і доцільності проведення операцій з грошовими коштами та грошовими документами, своєчасності і повноти оприбуткування та витрачання грошових коштів;

- перевірка законності відкриття підприємством рахунків у банку, своєчасності одержання і обробки виписок банку по всіх відкритих рахунках; стану грошових коштів на рахунках на день аудиту за даними виписок банку і за балансом підприємства; чи не допускались зловживання при проведенні розрахунків через банк з метою привласнення коштів;

- вивчення законності операцій з дебіторською заборгованістю та реальності її відображення; правильності використання підзвітних сум і своєчасності надання звітів про використання коштів особами, законність і доцільність здійснення витрат через підзвітних осіб, можливість їх проведення за безготівковими розрахунками, реальності претензійних сум;

- перевірка правильності документального оформлення операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами та відображення цих операцій в обліку і звітності;

-оцінка стану синтетичного та аналітичного обліку коштів та їх еквівалентів на підприємстві, яке перевіряється; якості відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку, облікових регістрах та звітності;

-перевірка дотримання підприємством законодавства по операціях, пов'язаних із рухом грошових коштів та їх еквівалентів [2, с. 303].

Виходячи з мети та основних завдань під час проведення дослідження операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами, формуються наступні об'єкти аудиторської перевірки (рис. 3.3).



Рис. 3.3. Об'єкти аудиту грошових коштів та еквівалентів грошових коштів [3, с. 280].

Об'єктом аудиту можуть бути також операції з переказами готівки з рахунка у банку на рахунки в інші банки, тому що вони пов'язані з передачею готівки підставним особам, з крадіжками коштів [4, с. 175].

Джерелами інформації для аудиту грошових коштів та їх еквівалентів є:

1. Первинні документи з обліку грошових коштів та їх еквівалентів;
2. Облікові регістри, що використовуються для відображення господарських операцій з обліку коштів та їх еквівалентів;
3. Акти та довідки попередній ревізій, аудиторські висновки та інша документація, що узагальнює результати контролю;
4. Головна книга;
5. Звітність.

Таблиця 3.4

Об'єкти аудиту операцій з готівковими коштами та їх еквівалентами згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств

Найменування	Шифр рахунку
Грошові кошти та їх еквіваленти	
У національній валюті	301 «Готівка в національній валюті» 311 «Поточні рахунки в національній валюті» 313 «Інші рахунки у банку в національній валюті» 331 «Грошові документи в національній валюті» 333 «Грошові документи в дорозі в національній валюті»
У іноземній валюті	302 «Готівка в іноземній валюті» 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» 314 «Інші рахунки у банку в іноземній валюті» 332 «Грошові документи в іноземній валюті» 334 «Грошові документи в дорозі в іноземній валюті» 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті»
Еквіваленти грошових коштів	351 «Еквіваленти грошових коштів»

Основними завданнями аудиту розрахунків у іноземній валюті є підтвердження достовірності інформації, поданої в фінансовій звітності, виявлення обґрунтованості проведення розрахункових операцій та правильності визначення фінансових результатів за ними на основі наданих підприємством

даних аналітичного та синтетичного обліку, первинних документів, відповідності їх чинному законодавству України. Головна мета аудиту розрахунків – це підтвердження повноти, правомірності, достовірної оцінки вартості залишків за розрахунковим рахунком на кінець звітного періоду, підтвердження показників бухгалтерського обліку і звітності та відповідність методики ведення бухгалтерського обліку діючим нормативним документам та обраної облікової політики. Існують певні проблеми щодо обліку господарських операцій, пов'язаних з проведенням розрахунків у іноземній валюті, і за різними видами (експортні операції, імпорتنі операції, операції з давальницькою сировиною, бартерні операції та інші), так як вони мають специфічний характер. Це пов'язано як із їх документальним оформленням, так і з проведенням розрахунків у іноземній валюті із застосуванням валютних курсів, враховуючи як міжнародне законодавство, так і законодавство України. Виходячи з цього, можна стверджувати, що існують проблеми і в самій методиці аудиту розрахунків у іноземній валюті. Здійсненню повноцінного аудиту розрахунків у іноземній валюті загрожують значні ризики недостовірності підтвердження фактів, оскільки це специфічна частина аудиту, тому що виходить за рамки території України. При виявленні будь-яких підозр щодо наявності порушень, які можуть вплинути на викривлення інформації у фінансовій звітності, аудитор повинний розширити систему процедур для підтвердження фактів діяльності.

У фінансовій звітності об'єкти аудиту грошових коштів та їх еквівалентів відображені у формі річної фінансової звітності № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» у активі, II розділ «Оборотні активи» рядком 1165 «Грошові кошти та їх еквіваленти» у національній та іноземній валюті. У формі річної фінансової звітності № 3 «Звіт про рух грошових коштів» вказується інформація щодо руху грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності за звітний і попередній періоди. У формі річної фінансової звітності № 5 «Примітки до річної фінансової Звітності» наведена загальна сума грошових коштів на кінець періоду, яка вказана у формі № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий

стан)», розшифрована у розділі VI «Грошові кошти»: каса, поточний рахунок у банку, інші рахунки у банку, грошові кошти в дорозі, еквіваленти грошових коштів.

3.2 Апробація методики аналізу грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті

Одним із головних умов фінансового добробуту підприємства є приток коштів, що забезпечує покриття його поточних зобов'язань. Відсутність такого мінімально необхідного запасу коштів свідчить про наявність фінансових утруднень у підприємства. У той же час, надмірний розмір коштів говорить про те, що реально підприємство зазнає збитків, які пов'язані з інфляцією і знеціненням грошей. У цьому зв'язку виникає необхідність оцінити раціональність керування коштами на підприємстві.

Існують різноманітні способи такого аналізу. Зокрема, барометром виникнення фінансових утруднень є тенденція скорочення частки коштів у складі поточних активів підприємства при зростаючому обсязі його поточних зобов'язань. Тому щомісячний аналіз співвідношення коштів і найбільше термінових зобов'язань (термін яких минає в поточному місяці) може дати достатньо красномовну картину надлишку (недостачі) коштів на підприємстві.

Іншим способом оцінки достатності коштів є визначення тривалості періоду обороту. З цією ціллю використовується формула 3.1:

$$\text{Період обороту} = \frac{\text{Середні залишки} \cdot \text{Тривалість}}{\text{Оборот за період}} \quad (3.1)$$

Тривалість періоду складає 360 днів- при розрахунку значення показника за рік; 90 днів – при розрахунку за квартал; 30 днів – за місяць. Для розрахунку залучаються внутрішні облікові дані про розмір залишків на початок і кінець періоду по рахунках коштів (30, 31.).

Для розрахунку величини середнього обороту необхідно використовувати кредитовий оборот, який очищений від внутрішніх оборотів за аналізованій період, по рахунку 31 “Рахунку в банку”, маючи на увазі. Що більшість підприємств здійснює безготівкові розрахунки зі своїми контрагентами, а видача грошових коштів через касу (наприклад, заробітна плата працівникам або оплата господарських витрат) передбачає їх попереднє отримання в банку.

Відкриття спеціальних рахунків в банку і їх використання (чекові книжки, акредитиви) за рахунок власних засобів також пов’язано з перерахуванням засобів з поточного рахунку на відповідні спеціальні рахунки.

У цих випадках використання для обрахування величини обороту суми кредитових оборотів по рахункам 30, 31 призвело б до подвійного розрахунку і значній зміні показника оборотності грошових засобів на підприємстві.

Але, якщо на підприємстві здійснюється частина розрахунків проходить через касу (оплата продукції, послуг постачальників і підрядчиків здійснюється за готівку) і (або) спеціальні рахунки формуються на договірній засаді, обороти по кредиту рахунку 30 “Каса” попередньо не відображаються на рахунку 31 “Рахунки в банку”, то вказані витрати грошових засобів повинні бути добавлені до суми кредитового обороту по рахунку 31. Розрахунок періоду обороту грошових засобів на підприємстві подано в табл.3.1.

Таблиця 3.1

Зміна періоду обороту грошових коштів на ПП «Ультрафіолет» за 2017р.

Місяць	Залишки грошових засобів, тис.грн.	Обороти за місяць, тис.грн	Період обороту, дні
--------	------------------------------------	----------------------------	---------------------

Січень	26, 06	138, 29	5, 65
Лютий	23, 54	85, 86	8, 23
Березень	13, 29	171, 64	2, 32
Квітень	27, 54	108, 81	7, 59
Травень	15, 07	130, 73	3, 46
Червень	31, 14	140, 33	6, 66
Липень	11, 57	184, 70	1, 88
Серпень	15, 01	91, 53	4, 92
Вересень	31, 71	274, 78	3, 46
Жовтень	25, 49	190, 78	4, 00
Листопад	26, 99	250, 88	3, 23
Грудень	17, 71	227, 83	2, 33

Таким чином, з табл.3.1 видно, що період обороту грошових коштів за 2000 рік коливається в межах від 1, 88 до 8, 23 дня. Інакше кажучи, з моменту надходження грошей на рахунки підприємства і до моменту їх витрачання проходило в середньому більше 5 днів, що свідчить про нестачу коштів на підприємстві, про значне ускладнення платежів.

Для того, щоб розкрити реальне прямування коштів на підприємстві, оцінити синхронність надходження і витрати коштів, а також пов'язати розмір отриманого фінансового результату зі станом коштів на підприємстві, варто виділити і проаналізувати всі напрямки надходження коштів, а також їх вибуття.

Напрямки руху коштів прийнято розглядати окремо в розтині таких головних видів діяльності: поточної, інвестиційної, фінансової.

Приток коштів у рамках поточної діяльності пов'язаний, у першу чергу, з одержанням виручки від реалізації продукції, виконання робіт і надання послуг, а також аванси від покупців і замовників; відтік - із сплатою по рахунках постачальників і інших контрагентів, виплатою заробітної плати працівникам, виробничими відрахуваннями у фонди соціального страхування і забезпечення, розрахунками з бюджетом по належним до сплати податкам. До поточної

діяльності підприємства прийнято також відносити і виплачені (отримані) проценти по кредитах.

Рух коштів у розтині інвестиційної діяльності пов'язано з придбанням (реалізацією) майна, що має довгострокове використання. У першу чергу, це стосується надходження (вибуття) головних засобів і нематеріальних активів.

Фінансова діяльність підприємств пов'язана в головному з надходженням засобів внаслідок одержання довгострокових і короткострокових кредитів і позик, емісії акцій, а також з їх відтоком у виді виплати дивідендів і погашення заборгованості по отриманим раніше кредитах.

Аналіз руху коштів здійснюється прямим і непрямим методом.

Схема аналізу руху коштів прямим методом поданий у табл.3.2.

Таблиця 3.2

Аналіз руху грошових коштів на ПП “УЛЬТРАФІОЛЕТ” за 2017 рік
(прямий метод)

Показники	Сума, тис.грн.
1	2
Поточна діяльність	
Надходження коштів:	
• виручка від реалізації продукції, робіт, послуг;	6467
• аванси, отримані від покупців і інші контрагенти;	3208
• інші надходження (повернення засобів від постачальників; сум, виданих раніше підзвітним особам; засоби по цільовому фінансуванню й ін.)	1562

Продовження таблиці 3.2

1	2
Видаток коштів:	
• платежі по рахунках постачальників і підрядчиків;	1013
• виплата заробітної плати (головної і додаткової);	6587
• відрахування у фонди соцстрахування і забезпечення;	2470

• розрахунки з бюджетом;	613
• інші платежі;	543
Грошові кошти на початок періоду	52
Грошові кошти на кінець періоду	68
Загальна зміна грошових засобів за період	+11

За даними табл. 3.2 можна зробити наступні висновки. В результаті поточної діяльності грошові засоби підприємства підвищились на 11 тис. грн. При цьому основним напрямком їх надходження стали виручка від реалізації продукції (6467 тис. грн.). Відток грошових коштів в звітному періоді був пов'язаний в основному з виплатою заробітної плати (6587 тис. грн.) і відрахувань у фонд соціального страхування, і платежами по рахунках постачальників, підрядчиків. Як бачимо, аналіз коштів прямим методом дозволяє оцінити ліквідність підприємства, оскільки він детально розкриває рух коштів на його рахунках, що дає можливість робити оперативні висновки щодо достатності засобів для сплати по рахунках поточних зобов'язань, а також про можливість здійснення інвестиційної діяльності.

Особливий характер мають коригування розміру чистого прибутку, який пов'язаний з операціями нарахування зносу; оскільки показані витрати зменшують балансовий прибуток, але не впливають на рух коштів.

Сукупний вплив процедур, що коректують розмір чистого прибутку повинні бути проведені до відображення результату зміни коштів, як це показано в табл. 3.3

Таблиця 3.3

Аналіз руху грошових засобів на ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» за 2017 рік
(непрямий метод)

Показники	Сума, тис.грн., вплив на
-----------	-----------------------------

	прибуток: збільшення (+), зменшення (-)
Рух грошових коштів від поточної діяльності	
Чистий прибуток	+906
Операції, що коректують розмір чистого прибутку	
Нарахований знос	+288
Збільшення виробничих запасів	+29
Збільшення ПДВ по придбаних цінностях	+64
Збільшення дебіторської заборгованості	+192
Використання засобів іншого додаткового капіталу	-32
Збільшення заборгованості в розрахунках з бюджетом	+127
Скорочення заборгованості постачальникам	-2441
Збільшення заборгованості в оплаті праці	+21
Скорочення заборгованості по соц.страхуванню, забезпеченню і позабюджетним платежам	-8
Збільшення заборгованості в інших кредиторам	-6
Залишкова вартість вибувших основних засобів	+690
Матеріальні цінності, оприбутковані після ліквідації головних засобів	+179
Прибуток від реалізації основних засобів	+2
Зміна стану грошових засобів	+11
Грошові засоби на початок року	52
Грошові засоби на кінець року	68

Як впливає з даних табл. 3.3 у результаті поточної діяльності підприємства його кошти зросли на 11 тис. грн. Відмітим, що найбільший вплив на зміну чистого прибутку при дослідженні руху грошових засобів вплинула процедура її коректування на величину нарахованого зносу. На зменшення величини чистого прибутку при дослідженні руху грошових засобів вплинуло в першу чергу, зменшення заборгованості постачальникам (2441 тис. грн.).

Дані табл.3.3 містять цінну управлінську інформацію, у якій зацікавлене як керівництво підприємства, так і його працівники. Так, за її даними керівництво підприємства може контролювати поточну платоспроможність підприємства, приймати оперативні рішення по її стабілізації, оцінити можливість здійснення додаткових інвестицій.

Керівництво підприємства, маючи інформацією про рух грошових потоків на підприємстві, мають можливість судити про те, наскільки стабільно фінансове становище підприємства, у який вони уклали свої засоби, більш обґрунтовано підійти до розробки політики розподілу і використання прибутку

3.3 Методика аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті

Вважаємо, що аудит грошових коштів в іноземній валюті слід розпочинати з аудиту грошових коштів в іноземній валюті в касі підприємства, тобто готівки. Як показує аудиторська практика, власника дуже часто цікавить не стільки відповідність обліку грошових коштів та їх еквівалентів прийнятим стандартам, скільки законність та обґрунтованість витрачання коштів.

Аналізуючи методику аудиту коштів в касі підприємства, подану вченими-науковцями у наукових працях, нами здійснено узагальнення даних методик. Тому, аудит операцій з готівкою, рекомендуємо проводити в кілька етапів. На підготовчому етапі аудиту готівкових операцій аудитор повинен розглянути загальні питання організації роботи каси на підприємстві:

- інтенсивність касових операцій;
- основні напрямки касових надходжень і видатків;
- кваліфікація і практичний досвід працівників, які забезпечують роботу каси на підприємстві;
- наявність договорів з касирами про повну матеріальну відповідальність;
- забезпеченість обліку касових операцій електронно-обчислювальною технікою;
- облаштування приміщення каси на підприємстві [4, с. 155].

Ретельне вивчення зазначених питань дасть змогу аудитору скласти думку про стан готівкових операцій на підприємстві, визначити вузькі місця в організації їх обліку і можливі напрямки порушень і помилок.

1. Перший етап аудиту готівкових операцій передбачає ініціювання проведення раптової ревізії каси з повним поаркушним перерахунком усіх грошових знаків та інших цінностей, що знаходяться у касі підприємства. При цьому слід скласти відомість інвентаризації каси та обов'язково зафіксувати результати раптової ревізії каси в робочих документах. Далі аудитор повинен вивчити питання своєчасності проведення інвентаризації каси, наявності випадків раптових інвентаризацій кас керівництвом підприємства [33, с. 120]. Інвентаризацію каси належить проводити не рідше одного разу на квартал, у строки, встановлені керівником підприємства. Раптові ревізії каси також необхідні і є важливим елементом внутрішнього контролю дотримання касової дисципліни. Для цього вивчаються накази керівника підприємства про проведення інвентаризації каси та визначення складу комісії, Звіти інвентаризаційної комісії та інвентаризаційні відомості.

2. Другим етапом є перевірка правильності заповнення касових документів та організації порядку ведення касових операцій. Насамперед, перевіряється правильність заповнення прибуткових та видаткових касових ордерів (неприпустимі будь-які виправлення, закреслювання тощо). Прибуткові та видаткові касові ордери повинні бути належно оформлені. Документи на видачу грошових коштів мають бути підписані керівником і головним бухгалтером підприємства або особами, ними уповноваженими [33, с. 121]. Прибуткові касові ордери і квитанції до них, а також видаткові касові ордери мають бути заповнені таким чином, щоб забезпечувалось збереження цих записів протягом терміну зберігання документів. Слід уважно перевірити використання бланків прибуткових касових ордерів, їх облік та зберігання. Аудитор перевіряє наявність та порядок ведення журналу реєстрації прибуткових та видаткових касових документів, обов'язково звіряє його дані з записами у касовій книзі. Перевіряючи

порядок ведення касової книги, необхідно впевнитися, що підприємство має тільки одну касову книгу, яка має бути пронумерована, прошнурована і опечатана сургучною або мастиковою печаткою. Кількість аркушів у касовій книзі повинна бути засвідчена підписами керівника і головного бухгалтера. Підчистки та невмотивовані виправлення в касовій книзі забороняються.

3. Перевірка операцій з видачі готівки з каси проводиться на третьому етапі аудиту. Аудитору доцільно встановити, на які цілі підприємство отримувало і видавало готівку, адже замовників аудиту цікавлять напрямки, обсяги та доцільність витрачання готівкових коштів. Для цього вивчаються корінці чекової книжки на отримання готівки, виписки банку тощо. Велику увагу необхідно приділити операціям з видачі готівки для розрахунків з іншими підприємствами та з виплати заробітної плати з готівкової виручки або інших грошових надходжень підприємства при встановленні фактів наявності у підприємства податкової заборгованості [4, с. 155].

4. Четвертий етап передбачає перевірку повноти оприбуткування готівки в касі підприємства. Необхідно визначити, чи повністю і своєчасно підприємство оприбутковує готівку, яка надходить з різних джерел: за реалізовану продукцію (роботи, послуги); одержання грошей з розрахункового рахунку; невикористані підзвітні суми; депоновану заробітну плату тощо [2, с. 310]. З цією метою аудитор звіряє дані прибуткових касових ордерів та касової книги: – з даними відомості про реалізацію продукції, відвантажувальних документів та видаткових накладних (актів виконаних робіт (послуг), рахунків-фактур) тощо; – корінцями грошової чекової книжки підприємства та банківськими виписками, відповідним журналом-ордером та відомістю до нього; – Звітів про використання коштів, наданих на відрядження та у підзвіт; – платіжних відомостей на отримання заробітної плати.

5. На п'ятому етапі аудитор перевіряє додержання підприємством встановленого ліміту залишку готівки в касі. Перевіряється Розрахунок встановлення ліміту залишку готівки в касі, обґрунтованість його визначення, Наказ (розпорядження)

про затвердження ліміту каси, касова книга тощо на предмет виявлення перевищення встановленого ліміту [88, с. 175].

6. На шостому етапі перевіряється дотримання порядку дотримання вимог законодавства щодо граничної суми готівкового розрахунку підприємства – замовника аудиту з його контрагентами. Гранична сума такого розрахунку щороку встановлюється Постановою Правління Національного банку України [4, с. 160].

7. Останнім, етапом перевірки є зіставлення даних первинних, аналітичних і синтетичних облікових документів з даними, відображеними у Звітності підприємства, з метою встановлення їх повноти, точності, достовірності, взаємоузгодженості та відповідності вимогам законодавства і внутрішнім нормативам [2, с. 315].

Аудиторська практика доводить, що найбільш типовими порушеннями у сфері готівкового обігу є такі:

- приміщення каси дуже рідко відповідає усім законодавчо встановленим вимогам, недотримання вимог законодавства щодо порядку укладання договорів про повну матеріальну відповідальність з касирами;
- інвентаризації каси у більшості випадків мають формальний характер. За таких умов порушуються такі основні принципи проведення інвентаризації, як: раптовість, обов'язковість проведення, періодичність. Все це призводить до зниження контрольних функцій інвентаризації;
- підприємства порушують вимоги щодо оформлення первинних касових документів. У більшості видаткових касових ордерів відсутні паспортні дані особи, що отримує готівкові кошти; відсутність всіх необхідних підписів; не зазначається кореспонденція рахунків у касових документах. Зазначені порушення призводять до погіршення стану контролю за порядком здійснення касових операцій та можуть викликати зловживання;
- при розрахунках готівкою з іншими підприємствами (підприємцями) досить часто зустрічаються випадки, коли господарюючі суб'єкти вважають, що

встановлене законодавством обмеження не поширюється на розрахунки з приватними підприємцями. Крім того, нерідкими є випадки коли розрахунок здійснюється з одним підприємством (підприємцем) в один день, але за різними платіжними документами, загальна сума за якими перевищує встановлене обмеження;

- розрахунок встановленого ліміту залишку готівки в касі здійснюється з порушенням встановленого порядку його розрахунку. Доволі часто підприємства зазначають необхідний їм розмір ліміту залишку готівки в касі за власним бажанням, не беручи до уваги такі показники як середньоденні надходження та середньоденні витрачання готівки;

- незастосування реєстраторів розрахунків операцій під час приймання готівкових коштів за продукцію невласного виробництва. Законодавством дозволено не використовувати реєстратори розрахункових операцій лише у випадках реалізації продукції (робіт, послуг) власного виробництва [2, с. 317].

У практичній діяльності при проведенні розрахунків допускаються порушення і зловживання. Операції на рахунках у банку підлягають суцільній перевірці. На їх виявлення, попередження та відображення в аудиторському висновку спрямована аудиторська перевірка. Перш за все аудитор звіряє залишки коштів, відображених у виписках банку за відповідними рахунками, із залишками готівкових коштів, що значаться за обліковими даними. Однак рівність залишків не гарантує тотожності оборотів за виписками банку і за балансовим рахунком, оскільки при обробці виписок може бути допущено навмисне зменшення оборотів за дебетом і кредитом рахунка на однакову суму з метою приховання зловживань.

Тому слід перевірити відповідність оборотів за дебетом і кредитом рахунка за виписками банку за кожний місяць із даними оборотів за обліковими реєстрами. Важливо також перевірити повноту і достовірність банківських виписок і прикладених до них документів (повноту банківських виписок встановлюють за їхньою нумерацією за сторінками і перенесенням залишку коштів на рахунок). Залишок коштів на кінець періоду в попередній виписці

банку за рахунком має дорівнювати залишку коштів на початок періоду в наступній виписці. Правильність виписки визначають шляхом перевірки всіх її реквізитів. Якщо у виписці буде встановлено необумовлені виправлення або підчищення, закреслення, то необхідно провести зустрічну перевірку даних виписки із записами у першому примірнику особового рахунка, що знаходиться в установі банку. У випадку відсутності окремих виписок слід також звернутися до установи банку.

Результати перевірки аудитор відображає у своєму робочому документі [88, с. 185]. Крім того, слід впевнитися, що всі здійснені через банк розрахункові операції є реальними і підтверджені відповідними справжніми документами. Іноколи їх підробляють або прикладають не повністю, що дає можливість, застосовуючи неправильну кореспонденцію рахунків, приховувати в обліку зловживання на значні суми.

У разі виникнення сумнівів у наявності та достовірності документів (відсутність банківського штампа, виправлення перерахованих сум, найменування одержувача готівки, дати здійснення розрахункових операцій) необхідно провести зустрічну перевірку платіжних документів, що зберігаються у справах підприємства, із платіжними документами банку. Одночасно з'ясовують правильність кореспонденції рахунків і записів у облікових регістрах, бо деколи зловживання можуть бути приховані шляхом складання неправильних бухгалтерських записів, не підтверджених документами, а також сторнувальних записів без документальних підтверджень і без дійсної потреби або неправильним підрахунком чи перенесенням підсумків з одної сторінки регістру на іншу [33, с. 130].

Також аудитором повинна бути здійснена перевірка відповідності даних готівкових коштів на поточному рахунку, Головній книзі та журналу № 1 та відображена в робочому документі (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Робочий документ із перевірки залишків грошових коштів на рахунку
311 «Поточні рахунки в національній валюті», Головній книзі та журналі №1

Зміст запису	Дані журналу №1	Дані головної книги	За даними рахунку 312	За даними аудиторської перевірки	Відхилення
Залишки грошових коштів по рахунку 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»					-

У випадку відхилень, встановлених при перевірці розрахункових операцій на поточних рахунках банку та підприємства, аудитор повинен зробити необхідні висновки. Обов'язком аудитора є також перевірка правильності та обґрунтованості перерахування готівки за товарно-матеріальні цінності, для чого порівнюють суми, вказані в платіжних документах, із даними виписки банку і записами на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» або на рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» [2, с. 320]. При цьому за документами по оприбуткуванню запасів перевіряють їх повноту і правильність оприбуткування. Якщо є сумніви в справжності документів чи достовірності операцій, необхідно провести зустрічну перевірку їх у постачальників продукції.

Перевіряючи видаткові банківські документи, необхідно групувати в окремій відомості всі оплачені штрафи, неустойки та інші платежі, пов'язані з порушенням договірних умов, що дасть змогу потім перевірити повноту відображення їх на відповідних рахунках, і вжиті підприємством заходи щодо відшкодування за рахунок винних осіб суми заподіяної шкоди. Перевіркою правильності банківських документів встановлюють, чи не допускалося неправильне перерахування авансів і платежів за безтоварними рахунками або

оплата інших організацій, які не мають відношення до підприємства, що перевіряється [88, с. 183]. При проведенні аудиту розрахунків у іноземній валюті доцільно розробити таку послідовність, яка б надавала можливість більш ретельно, послідовно проводити аудит розрахунків, разом з тим значне скорочення часу. У цілому методику аудиту доцільно побудувати від звітності до первинного документа (рис. 3.3)



Р

рис.3.3 Методика проведення аудиту в іноземній валюті

Спочатку доцільно визначити наявність заборгованості в іноземній валюті, за статтями балансу, оборотною відомістю за синтетичними рахунками, порівнявши їх з головною книгою та регістрами аналітичного обліку, а тоді:

– перевірити стан обліку та контролю за зовнішніми розрахунковими операціями. При цьому необхідно перевірити наявність і провести аналіз матеріалів інвентаризації зовнішніх розрахункових операцій, перевірити документальне підтвердження та законність виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості у іноземній валюті та реальність її погашення, виявити сумнівні

розрахунки та сумнівну заборгованість, відповідність показників бухгалтерської звітності даних аналітичного та синтетичного обліку; – перевірити списання заборгованостей, строк позовної давності яких закінчився; – перевірити повноту та правильність розрахунків із іноземними постачальниками та підрядчиками, що передбачає перевірку правильності оформлення договорів і контрактів, а також первинних документів щодо розрахунків за поставлені товари, роботи, послуги; відповідності даних первинних документів договорам та обліковим регістрам; повноти та правильності відображення розрахунків з іноземними контрагентами на рахунках та облікових регістрах; своєчасності проведення розрахунків і реальності наявної заборгованості; – перевірити наявність простроченої дебіторської та кредиторської заборгованостей у іноземній валюті;

– перевірити стан обліку розрахунків за претензіями, що передбачає перевірку обґрунтованості, своєчасності та правильності оформлення документів по претензіях, повноту і правильність відображення в обліку претензій;

– визначити відкритість результатів проведення аудиту розрахунків у іноземній валюті, що передбачає проведення оцінки впливу стану розрахунків на платоспроможність підприємства, визначення величини викривлень та оцінка їх впливу на достовірність фінансової звітності. Методика проведення аудиту розрахункових операцій у іноземній валюті повинна складатися з таких кроків: перше – це перевірка інструкцій, положень, облікової політики підприємства в частині здійснення розрахункових операцій у іноземній валюті та оцінка ризиків при їх проведенні; по-друге – аналіз достовірності та повноти даних фінансової звітності, потретє – аудиторська перевірка, по суті, перевірка заборгованості на основі актів звірки з іноземними контрагентами підприємства, перевірка кожної операції за готівковими та безготівковими формами розрахунків. Головним акцентом аудиту розрахункових операцій у іноземній валюті є проведення звірки з іноземними контрагентами підприємства.

Сутність звірки полягає в тому, щоб звірити дані контрагентів, перевірити обґрунтованість виявлених розходжень, та із урахуванням наявних первинних облікових документів привести у відповідність власні облікові дані із реальними. При інвентаризації розрахунків з іноземними дебіторами та кредиторами необхідно ретельно перевірити залишки та обґрунтованість сум, що є в наявності, на рахунках розрахунків. У результаті інвентаризації на кінець року на розрахункових рахунках повинні залишатися погоджені суми заборгованостей. Розходження між сторонами щодо залишків сум заборгованостей вирішуються шляхом здійснення взаємних звірок по рахунках. При проведенні звірки необхідно обов'язково сальдо рахунків розрахунків у балансі відображати розгорнуто. Предметна та детальна частина методики аудиту розрахунків у іноземній валюті реалізуються за допомогою різноманітних аудиторських процедур, які включають у себе арифметичний контроль, прийоми документального аналізу, звірку аналітичного та синтетичного обліку, відстеження облікових даних по кореспондентських рахунках, тестування та підтвердження оборотів і сальдо по рахунках бухгалтерського обліку, установлення правильності паралельного обліку курсових різниць, які виникають під час здійснення розрахункових операцій та в результаті перерахунку сум господарських операцій на останнє число звітного періоду за курсом НБУ, аналітичні процедури.

Висновки до розділу 3

Встановлено, що основною метою аналізу грошових потоків є виявлення рівня достатності формування грошових коштів, ефективності їх використання, а також збалансованості та синхронності позитивного і від'ємного грошових потоків підприємства. Вихідним моментом аналізу грошових потоків є аналіз результату зміни грошових коштів від операційної діяльності. Розрізняють два способи визначення потоку грошових коштів у результаті основної діяльності: прямий і непрямий.

Апробувавши методику аналізу руху грошових коштів з'ясували, грошові засоби підприємства підвищились на 11 тис. грн. При цьому основним напрямком їх надходження стали виручка від реалізації продукції (6467 тис. грн.). Відток грошових коштів в звітному періоді був пов'язаний в основному з виплатою заробітної плати (6587 тис. грн.) і відрахувань у фонд соціального страхування, і платежами по рахунках постачальників, підрядчиків. Як бачимо, аналіз коштів прямим методом дозволяє оцінити ліквідність підприємства, оскільки він детально розкриває рух коштів на його рахунках, що дає можливість робити оперативні висновки щодо достатності засобів для сплати по рахунках поточних зобов'язань, а також про можливість здійснення інвестиційної діяльності.

Аудит грошових коштів та їх еквівалентів дає можливість деталізувати зведені дані за джерелами їх надходження і витрачання, визначити доцільність витрачання, структуру й динаміку у витрачанні грошей, їх вплив на ефективність господарювання.

Також необхідно зазначити, що аудиторську перевірку розрахунків у іноземній валюті доцільно проводити за декількома напрямками, а саме: аудит правових аспектів здійснення розрахунків у іноземній валюті; аудит достовірності відображення господарської діяльності в облікових регістрах підприємства; аудит придбання та продажу іноземної валюти; аудит виконання умов обраних форм міжнародних розрахунків; аудит зовнішньоекономічних договорів щодо правильності оформлення та реальності їх змісту; аудит розрахунків з підзвітними особами у іноземній валюті; аудит дебіторської та кредиторської заборгованості у іноземній валюті; аудит інших операцій у зовнішньоекономічній діяльності.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведені у роботі дослідження обліку, аудиту, аналізу грошових коштів підприємства дають змогу сформулювати наступні висновки і пропозиції:

Грошові кошти як економічна категорія можуть розглядатися з різних позицій щодо своєї ролі у господарській діяльності: в сукупності являють собою грошові потоки підприємства; використовуються як інструмент оцінки; виступають в ролі засобу платежу та заощадження; є ресурсом суб'єктів господарювання та результатом діяльності; обумовлюють поточний і майбутній фінансовий стан підприємства. Основною характеристикою, яка виділяє грошові кошти з-поміж інших оборотних активів і є базовою для точного їх визначення як окремої економічної категорії, є їхня ліквідність. Саме тому грошові кошти нами розглядаються як готівка в касі, електронні гроші, залишки коштів на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані господарюючим суб'єктом протягом будь-якого моменту часу для проведення розрахунків у процесі здійснення господарських операцій. Проміжне місце між грошовими коштами та фінансовими інвестиціями займають еквіваленти грошових коштів.

Фундаментальні ознаки класифікації грошових коштів (форма існування та вид валюти) слід доповнити двома допоміжними, що мають важливе значення при вирішенні окремих задач обліку, аналізу та аудиту: обмеженість у напрямках; місце зберігання. Класифікація грошових коштів за наведеними ознаками мають винятково важливе значення при аналізі фінансового стану підприємства, проведення інвентаризації та максимально раціонального відображення грошових коштів на рахунках бухгалтерського обліку.

Побудова ефективної системи обліку, аудиту, аналізу грошових коштів, як сукупності окремих елементів, які виконують роль організаційної, контрольної, інформаційної, забезпечувальної, аналітичної, рекомендаційної функцій, а також функцій кількісного відображення та якісної характеристики і зворотного зв'язку, на підприємстві повинна відбуватися на засадах використання новітніх економічних розробок, які застосовуються у міжнародній практиці, та базуючись на вітчизняному досвіді, накопиченому за роки формування системи обліку в Україні. Ефективно побудована система бухгалтерського обліку, аудиту, аналізу

грошових коштів, на наш погляд, повинна формуватися шляхом поєднання етапів та процесів бухгалтерського обліку, а також аудиту за їх здійсненням.

Фінансово-господарська діяльність суб'єкта господарювання безпосередньо залежить від правильної організації обліку грошових коштів, оскільки основу діяльності підприємства складають операції, які пов'язані з рухом грошових коштів. Досліджено, що в обліковій практиці ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» для обліку грошових коштів використовуються рахунки 30 «Каса», 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти». Побудова належної системи бухгалтерського обліку грошових коштів за національними стандартами передбачає правильність здійснення й відображення всіх етапів їх руху, починаючи з нормативно-правових вимог, заповнення первинних документів, узагальнення та систематизації інформації в регістрах і завершуючи складанням звітності.

Звіт про рух грошових коштів розкриває вплив різних операцій на грошові потоки. Грошові кошти як найліквідніші активи повинні забезпечувати постійну платоспроможність підприємств, тому грошові потоки мають бути під постійним контролем бухгалтерів та керівників. МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» передбачає два методи розкриття інформації про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності – прямий і непрямий. Причому в міжнародній практиці прямий метод вважають основним, а непрямий – альтернативним, тобто застосовувати рекомендують саме прямий метод. В Україні нововведення торкнулися розділу I «Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності», який складають за прямим методом, що полегшило роботу з формою № 3, оскільки тепер усі її розділи заповнюються однаково. Інформацію у звіті подають за показниками, що дають основу для прийняття управлінських рішень, оскільки зміст статей чітко відображає формат інформаційного середовища.

Серед проблем організації обліку грошових коштів виділено наступні: визнання та класифікація грошових коштів; правильне їх відображення у фінансовій звітності; організація контролю за збереженням та використанням грошей; оптимізація надходжень і виплат готівки. Впровадження запропонованих

у роботі заходів дасть змогу суттєво оптимізувати надходження і виплати готівки та створити інформаційну базу даних для аналізу отриманих і втрачених вигод від цих заходів. Все це сприятиме підвищенню ефективності управління грошовими коштами підприємства.

Метою аудиту операцій з грошовими коштами є отримання достатніх доказів впевненості в ефективності їх використання, достовірності відображення та розкриття інформації згідно з діючими принципами та твердженнями подання фінансової звітності, підтвердження достатності вільних грошових коштів для подальшої діяльності підприємства. Досліджено етапи й завдання контролю обліку грошових коштів на підприємстві у формі аудиту та визначено контрольні процедури на кожному етапі контролю. Визначено завдання аудиту, що полягають у наданні рекомендацій керівництву підприємства, які спрямовані не лише на усунення недоліків, порушень, а й на встановлення їх причин та удосконалення системи управління в цілому при здійсненні операцій з грошовими коштами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова М.М. Гроші. Фінанси. Кредит: [навч.-метод. посібник] / М. М. Александрова, Г. Г. Кірейцев, С. О. Маслова. – Житомир: ЖІТІ, 2002. – 224 с.

2. Аудит: [підручник]: 2-ге вид., перероб. і доп. / М. Ф. Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. – К. : Алерта, 2012. – 664 с.
3. Аудит: [підручник]: 3-ге вид., перероб. і доп. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2006. – 578 с.
4. Аудит і ревізія підприємницької діяльності: [підручник] / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2001. – 416 с.
5. Бондар М.І. Фінансовий облік: [підручник]. Ч. 1 / [М.І. Бондар, В.І.Сфіменко, Л.Г. Ловінська та ін.]; за заг. ред. М.І. Бондаря, Л.Г. Ловінської.–К.: КНЕУ, 2012. – 553 с.
6. Бутинець Т.А. Бухгалтерський облік: [навч. Посібник] / Т. А. Бутинець, Л. В. Чижевська, С. Л. Береза.– Житомир, ЖІТІ, 2004. – 672 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник] / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2003. – 443с.
8. Бухгалтерский учет: [учебник] / под ред. А.Д. Ларионова. – М: «Проспект», 1998. – 392 с.
9. Бухгалтерский учет: [ученик] / под ред. П.С. Безруких. – 3-е изд. перераб. доп. – М: Бухгалтерский учет, 1999. – 624 с.
10. Бухгалтерський облік в Україні: [навч. посібник] / за ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. – Львів, 2006 – 1088 с.
11. Бухгалтерський облік у документах: [навч. посібник] / за ред. Л. М. Чернелевського. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Кондор, 2007. – 430с.
12. Бухгалтерський фінансовий облік : [підручник]/ за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця: 4-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 688 с.
13. Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник] / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 6-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 756с.
14. Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник] / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.

15. Височан О. С. Облік і контроль грошових коштів та їх еквівалентів: теорія, методика, організація: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / О.С.Височан – К. : 2009. – 24 с.
16. Височан О.С. Міжнародний досвід побудови ефективної системи аудиту грошових коштів на підприємстві / О.С.Височан // Логістика. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2006. – №552. – С.26-32
17. Височан О.С. Облік руху грошових коштів як інформаційна база системи аналізу ліквідності підприємства / О.С.Височан // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: економіка. – 2004. – №17. – С.192-197.
18. Гарасим П.М. Курс фінансового обліку: [навч. посібник] / П. М. Гарасим, Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – К.: Знання, 2007. – 566 с.
19. Гладка Ю. І. Облік грошових фондів: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://strokan.at.ua/pdf/oblik_groshovikh_fondiv.pdf
20. Гладких Т.В. Фінансовий облік: [навч. посібник] / Т. В. Гладких. Київ: ЦУЛ, 2007. – 480 с.
21. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: [практ. посібник] / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 880 с.
22. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі: [практ. посібник] / С.Ф. Голов, В. М. Костюченко. – К.: Лібра, 2001. – 840 с.
23. Голубничая Г. Развитие учетно-аналитических информационных систем в условиях финансової кризи // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2011. – № 130. – С. 27-30.
24. Гордієнко Н.І., Аудит, методика і організація: [навч. посібник] Н.І.Гордієнко, О. В.Харламова, М. Ю.Карпенко – Харків: ХНАМГ, 2007. – 293 с.

25. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р., № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15
26. Гриліцька А.В. Математичні моделі оптимізації коштів та аналіз руху грошових коштів / А. В. Гриліцька // Економіст. – 2005. – № 9. – С. 50–53.
27. Дерій М. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки»: відмінності та взаємозв'язок / М. Дерій // Економічний аналіз. – 2010. – Випуск 6. – С. 60-64.
28. Дієва Н. М., Дедіков О. І. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / Н. М. Дієва, О. І. Дедіков. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 328 с.
29. Должанський М.І., Должанський А.М. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку: [навч. посібник]. – Л.: Львівський банківський інститут НБУ, 2003. – 494 с.
30. Єфіменко В.І. Облік у зарубіжних країнах: [навч.-метод. посібник] / В. І. Єфіменко, Л.І. Лук'яненко; за ред. В.І. Єфіменка. – К.: КНЕУ, 2005. – 211 с.
31. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко.: 2-ге вид., виправл. та доповн. – Львів: Вид-во «Центр Європи», 1997. – 571 с.
32. Закону України «Про застосування реєстраторів розрахунково-касових операцій у торгівлі, громадському харчуванні та послуг» від 06.07.1995 № 265/95-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр>
33. Зубілевич С.Я. Основи аудиту: [підручник] / С.Я. Зубілевич, С.Ф. Голов. – К.: Ділова Україна, 2004. – 374 с.
34. Ивашкевич В.Б. Практический аудит: [учеб. Пособие] / В. Б. Ивашкевич. М.: Магистр, 2010. – 286 с.
35. Інструкцію про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах від 12.11.2003 № 492: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#n29>

36. Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», від 21.01.2004р. від 21.01.2004 № 22: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

37. Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», від 21.01.2004р. від 21.01.2004 № 22: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

38. Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах від 12.11.2003 р. № 492: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

39. Історія економічних вчень: [підручник] / за ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005., Ч.2. – 567 с., с. 124

40. Історія економічних вчень: [підручник] / за ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2005., Ч.2. – 567 с., с. 77

41. Кащенко О. І. Грошові кошти як складова оборотних коштів підприємства / О.І. Кащенко: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2011_1/19.pdf

42. Ковалев В. В. Введение в финансовый менеджмент / В. В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 768 с.

43. Комаринський Я., Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз: [навч. посібник] / Я. Комаринський, І. Яремчук. – К.: Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, Агентство «Книга пам'яті України», 1996. – 298 с.

44. Кондраков Н.П. Бухгалтерский учет: [учебн. пособие] / Н.П. Кондраков. – 3-е изд., перераб. и доп. – М: ИНФРА-М, 2000. – 635 с.

45. Коноплицький В.А. Економічний словник. Тлумачно-термінологічний / В.А. Коноплицький, Г.І Філіна. – К.: КНТ, 2007. – 580 с.

46. Косміна Р. М. Бухгалтерський облік : [навч. посібник] / Р. М. Косміна – К. : Вища шк., 2003. – 174 с.

47. Косміна Р.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік : [навч. посібник] / Р.М. Косміна / за ред. Ю.Д. Чацькіса. – К. : Вид-во «Вища школа», 2008. – 255. – С.23.

48. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Микитюк Н. Я. та ін. Фінансовий облік: [підручник] / за ред. З. М. Задорожного. — К.: «Хай-Тек Прес», 2014. — 544с.
49. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Микитюк Н. Я. та ін. Фінансовий облік: [підручник] / за ред. З. М. Задорожного. — К.: «Хай-Тек Прес», 2016. — 630с.
50. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник] / М. В. Кужельний, В. Г. Лінник. — К.: КНЕУ, 2001. — 334 с.
51. Кузьмінська О. Е. Аналіз інформаційного навантаження Звіту про рух грошових коштів підприємств / О. Е. Кузьмінська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 17. Частина 2. — 2016, с.143-146
52. Кундря-Висоцька О. П. Бухгалтерський облік: [навч. посібник] / О. П. Кундря-Висоцька. — К.: Алерта, 2004. — 303 с.
53. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: [навч. посібник] / О. В. Лишиленко. — К.: Центр навч. літ-ри, 2003. — 624 с.
54. Лучко М.Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: [навч. посібник] / М.Р. Лучко, І.Д. Бенько. — К.: Знання, 2006. — 311 с.
55. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dtkt.com.ua/show/2cid010035>.
56. Михайлов М.Г. Бухгалтерський облік (теорія): [навч. посібник] / за ред. професора Михайлова М.Г. — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — 248 с.
57. Міжнародні стандарти фінансової звітності: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://minfin.gov.ua>.
58. Мних Є. В. Економічний аналіз: [підручник] / Є. В. Мних. — К.: ЦУЛ, 2003. — 412с.
59. Мних Є.В. Аналіз і оцінка виробничої діяльності підприємства: [підручник] / Є. В. Мних. — К., 1994. — 104 с.
60. Мних Є.В., Ференц І.Д. Економічний аналіз: [навч. посібник] / Є. В. Мних, І. Д. Ференц. — Львів: Армія України, 2000. — 144 с.

61. Мочерний С.В. Економічна теорія: [навч. посібник] / С.В. Мочерний. – К.: ВЦ «Академія», 2002. – 656 с.
62. МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» від 01.01.2012: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_022
63. МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» від 01.01.2012: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_048
64. МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/document/92421/МСБО_7.pdf.
65. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: [навч. посібник] / Г.В. Нашкерська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
66. Давидов В. Н. Організація і методика проведення аудит [навч.-практ. посібник] / В. Н. Давидов.: 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 576с.
67. Основи бізнесу: : [навч. посібник] / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця, К. В. Романчук. – 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2004. – 364 с.
68. Основи економічної теорії: [підручник] / А. А. Чухно, П. С. Єщенко, Г. Н. Климко та ін.: за ред. А.А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001. – 606 с.
69. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: [підручник] / за ред. Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін. – К.: Знання, 1997. – 743 с.
70. Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти – Найліквідніші активи підприємства / С. Остафійчук Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – Серія Економіка. Спецвипуск 33. Частина 2. – С. 215-220
71. П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» від 26.04.2000 № 91: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>
72. Петрик О. Методика аудиторської перевірки Звіту про рух грошових коштів/ О. Петрик // Вісник податкової служби України. – № 30. – 2003. – С. 57-64.

73. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>

74. Подольська В. О. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.

75. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 31 березня 1999 р. № 87 (зі змінами і доповненнями): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>

76. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 № 92 (зі змінами і доповненнями): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

77. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 № 193 (зі змінами і доповненнями): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>

78. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999 № 237 (зі змінами і доповненнями): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

79. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Нацбанку України від 15.12.2004 р. № 637 із наступними змінами та доповненнями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

80. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 № 318 (зі змінами і доповненнями): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

81. Постанова Правління Національного банку України «Про встановлення граничної суми готівкового розрахунку» від 06 червня 2013 року № 210 із наступними змінами та доповненнями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

82. Проскуряков А.М. Аудит финансовой отчетности: Базовое руководство по применению и документированию аудиторских процедур / А. М. Проскуряков. – Вологда: «Издательство «Дарника», 2010. – 760 с.

83. Пушкар М.С. Фінансовий облік: [підручник] / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.

84. Скирпан О.П. Бухгалтерський облік: [навч. посібник] / О. П. Скирпан. – Тернопіль: «Стародубець», 2003. – 252 с.

85. Скоробогатова В. В. Бухгалтерський облік та контроль монетарних активів: проблеми теорії та методології : монографія / В.В. Скоробогатова. – Житомир : ЖДТУ, 2012. – 520 с.

86. Соколов Б.Н. Внутренний аудит и контроль: организация, методика, практика / Б. Н. Соколов. – М.: Издательский Дом «Бухгалтерский учет», 2010. – 272 с.

87. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: [навч. посібник] / В. В. Сопко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.

88. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: [підручник] / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2004. – 412с.

89. Сук Л. К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік: [навч. посібник] / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – К.: Знання, 2005. – 471 с.

90. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: [підручник] / Н. М. Ткаченко. – К.: Алеута, 2006. – 1080 с.

91. Усач Б. Ф. Аудит: [підручник] / Б. Ф. Усач – К. : Знання-Прес, 2002. – 223 с.

92. Федорченко О. Є. Звіт про рух грошових коштів: адаптація відповідно до МСФЗ та проблемні аспекти його формування / О. Є. Федорченко

//Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського.

Випуск 7. – 2015. С. 892-895

93. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз: [навч.-метод. посібник] / Т. О. Фролова. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2005. – 253 с. 69

94. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV: [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
95. Чебанова Н.В., Єфименко Т.І. Фінансовий облік: [підручник] / Н. В. Чебанова, Т. І. Єфименко. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 704 с.
96. Чорна С. Грошові кошти як об'єкт бухгалтерського обліку / С. Чорна // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №3. – С.46–54
97. Golubnicha G., Melnik T. Фінансова звітність та первинна документація українських підприємств при застосуванні МСФЗ // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2013. – № 150. – С. 29-34.

ДОДАТКИ

Додаток А
Таблиця А.1

Характеристика діючої нормативно-правової бази з обліку, аналізу і аудиту грошових котів та їх еквівалентів у іноземній валюті

№ пор.	Нормативний документ	Короткий зміст	Використання у обліково-аналітичному процесі
1	2	3	4
1	Конституція України від 30.09.2016, підстава 1401-19– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80	Регулює права та обов'язки людини та державний устрій держави	Забезпечення діяльності підприємства
2	Господарський кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.	Підприємства, установи, організації, інші юридичні особи (у тому числі іноземні), громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності, мають право звертатися до господарського суду згідно з встановленою підвідомчістю господарських справ за захистом своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів.	Підприємство зареєстровано як суб'єкт підприємницької діяльності
3	Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.	Цивільним законодавством регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.	Підприємство регулює правові відносини

Продовження Додатку А

1	2	3	4
4	Податковий Кодекс України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua .	Цей Закон визначає оподаткування підприємств, установ, організацій, інших юридичних осіб (у тому числі іноземні), громадян, які здійснюють підприємницьку діяльність	Підприємство формує і сплачує податкові зобов'язання
5	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua .	Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Підприємство регулює організацію, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності
6	1. Про аудиторську діяльність : Закон України від 22.04.1993 р. № 3125–ХІІ (зі змінами й доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації аудиторської діяльності	Визначення порядку проведення аудиту грошових коштів та їх еквівалентів підприємства
7	Кодекс законів про працю України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua .	Даний кодекс законів про працю описує сукупність правил, норм, згідно яких кожна людина має право на працю та право на оплату своєї праці, право на відпочинок та інші права які описуються даним Кзот	Визначення правил, норм, згідно яких кожна людина має право на працю та право на оплату своєї праці, право на відпочинок та інші права
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 “Зобов’язання”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України 31.01.2000 N 20, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 11.02.2000 р. за N 85/4306 [Електронний ресурс] –Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання та її розкриття у фінансовій звітності	Визначення вимог щодо відображення в обліку грошових коштів підприємства

Закінчення додатку А

1	2	3	4
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності	
10	Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945	Визначає методологічні положення ведення бухгалтерського обліку за МСФЗ	При визначенні методологічних основ ведення бухгалтерського обліку
11	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку підприємств, організацій та установ	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Визначення організація бухгалтерського обліку по розрахунках за виплатами працівникам
12	Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://visnuk.com.ua/ua/pubs/id/5229 .	Визначає порядок формування форм фінансової звітності	При формуванні інформації про грошових коштів та узагальненні її в фінансовій звітності
13	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає порядок формування документального забезпечення у бухгалтерському обліку на підприємстві	Для формування документального забезпечення у бухгалтерському обліку на підприємстві

Додаток Б
Таблиця Б.1

Огляд спеціальної літератури з питань обліку, аналізу і аудиту грошових коштів та їх еквівалентів у іноземній валюті

№ пор.	Джерело	Короткий зміст	Використання для удосконалення обліку, контролю, аналізу
1	2	3	4
1.	Височан О. С. Облік і контроль грошових коштів та їх еквівалентів: теорія, методика, організація/автореферат втореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / О. С. Височан – К. : 2009. – 24 с.	Розкривається методика обліку і контролю грошових коштів та еквівалентів	Використовуємо під час вивчення питання контролю грошових коштів та еквівалентів
2.	Дерій М. Дефініції «грошовікошти» і «грошовіпотоки»: відмінності та взаємозв'язок / М. Дерій // Економічний аналіз. – 2010. – Випуск 6. – С. 60-64.	Розглядає для аналізу грошових потоків	При розкритті питання методи аналізу грошових коштів та їх еквівалентів
3.	Дієва Н. М., Дедіков О. І. Фінансовийаналіз: [навч. посібник] / Н. М. Дієва, О. І. Дедіков. – К.: Центр учбовоїлітератури, 2007. – 328 с..	Розглядає актуальні проблеми фінансового аналізу грошових коштів	При розкритті питання організації та методики обліку і аналізу грошових коштів та їх еквівалентів
4.	Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: практикум / В.Д. Шквір, А.Г. Загородній, О.С. Височан; Нац. Ун-т «Львів. Політехніка». – 2-ге вид., допов. І переробл. – Львів: Вид-во Львів. Політехніки, 2014. – 439 с.	Розглядає інформаційні системи і технології в обліку та аудиті	Для організації та ведення бухгалтерського обліку та проведення аудиту зобов'язань на підприємстві в умовах автоматизації

Продовження додатку Б

1	2	3	4
5.	Кузьмінська О.Е. Аналіз інформаційного навантаження Звіту про рух грошових коштів підприємств / О. Е. Кузьмінська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 17. Частина 2. – 2016, с. 143-146	Розглянуті питання Аналізу звіту про рух грошових коштів	Для аналізу та контролю, вудиту Звіту про рух грошових коштів
6.	Давидов В. Н. Організація і методика проведення аудит [навч.-практ. посібник] / В. Н. Давидов.: 2-те вид., перероб. і доп. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 576с.	Ррозглянуті питання організації і методики	При розгляді питань організації методики і аудиту грошових коштів та хз еквівалентів у іноземній валюті
7.	Бардаш С.В. Економічний контроль в Україні: системний підхід : монографія / С.В.Бардаш. – К. : Київ. Е г.. торг.-екон. Ун-т. -2010. – 656 с.	Розглядаються методологічні питання фінансового аналізу та аудиту діяльності підприємств	При розгляді питань контролю зобов'язань підприємства
8.	Басюк А. Удосконалення аналітичного обліку розрахунків з контрагентами в умовах його автоматизації / А. Басюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Economics .	Запропоновано удосконалення аналітичного обліку розрахунків з контрагентами в умовах його автоматизації	При розгляді питань удосконалення обліку розрахунків з контрагентами в умовах застосування сучасних інформаційних систем

Продовження додатку Б

1	2	3	4
9.	Петренко Н.І. Правова основа організації внутрішнього аудиту в Україні / Н.І. Петренко, О.В. Філозоф // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнар. Зб. Наук. Праць / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Вип. 1 (16) / Відпов. Ред. Д.є.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – С. 219-228.	Приведені навчальні та нормативні матеріали щодо практичного здійснення контролю на підприємствах і в установах	При розгляді питань контролю і аналізу зобов'язань підприємства
10.	Бенько М. М. Розвиток контролю результату операційної діяльності з урахуванням сучасних запитів / М. М. Бенько // Ефективна економіка. - № 2. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3768 4.	Приведені навчальні та нормативні матеріали щодо практичного здійснення контролю на підприємствах і в установах	При розгляді питань контролю і аналізу зобов'язань підприємства
11.	Гарасим П.М., Лобода Н.О., Гарасим М.П. Структурна динаміка зобов'язань підприємства як класична обліково-аналітична парадигма / П.М. Гарасим, Н.О. Лобода М.П. Гарасим // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 11 (41). Ч. 2. – 2014. – с.102-110.	Розглядаються авторський науковий підхід до аналізу зобов'язань підприємства	Використовується при розкритті питання аналізу та контрол зобов'язань підприємства

Закінчення додатку Б

1	2	3	4
12.	Голубничая Г.П. Теоретические аспекты эволюции финансовой отчетности//Научные труды Sworld.-2012.- Т. 25. - №3.-С. 86-91. Електронний ресурс: http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy-312/accouting-andauditing-312/14358-312-818	Досліджено теоретичні та практичні аспекти фінансової звітності	Використано при розкритті питання узагальнення інформації про зобов'язання в фінансовій звітності підприємства
13.	Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік в Україні. Міфологія. Частина 2 / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 524 с.	Викладено теоретико-методологічні основи бухгалтерського обліку в Україні	При розкритті загальних положень обліку грошових коштів
14.	Зеленко С.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги / С.В. Зеленко // Економічні науки. – 2014. – № 11(41). – С. 65–71.	Розглянуто особливості обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги	Використано при розкритті питання управлінського обліку грошових коштів
15.	Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : [монографія] / Є.В. Калюга. – К. : Ельга, Ніка Центр, 2014. – 360 с.	Визначено основи фінансово-господарського контролю у системі управління	Використано при розкритті питання контролю грошових коштів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» зареєстровано 17.01.2007року. Підприємство є юридичною особою за законодавством України і набуло прав юридичної особи з дня його державної реєстрації.

Підприємство має самостійним господарюючим суб'єктом, має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банках і діє на основі повного господарського розрахунку, самофінансування і самоокупності

ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» створене з метою задоволення потреб суспільства в послугах, в т.ч. з реклами, консультування, фінансової інженерії, управління інвестицій, для виробництва продукції промислового, сільськогосподарського, виробничо-технічного, побутового та іншого призначення, залучення іноземних інвестицій, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України, формування товарного ринку, розвитку інфраструктури, одержання прибутку і реалізації на основі отриманого прибутку соціальних та економічних інтересів Засновника та членів трудового колективу.

Організаційна структура ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» наведена на рис.1.

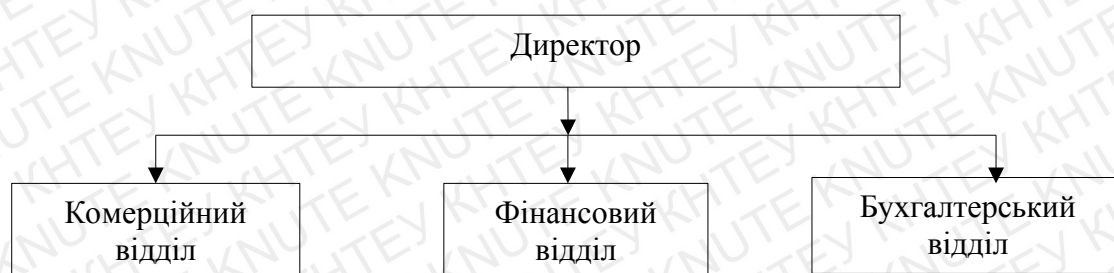


Рис. 1. Організаційна структура ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ»

Оперативне керівництво поточною діяльністю ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» здійснюється дирекцією на чолі з директором, який призначається та звільняється з посади Засновником.

Продовження додатку В

Предметом діяльності підприємства є надання послуг з реклами в ліфтових кабінах елітних будинків, поліграфічні послуги, надання бухгалтерських послуг.

ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» здійснює оціночну діяльність в наступних районах м. Києва: Голосіївський, Оболонський, Печерський, Подільський, Святошинський, Солом'янський, Шевченківський, Дарницький, Деснянський, Дніпровський.

Аналіз фінансових результатів діяльності ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» за 2013-2017 рр. наведено в табл. В.1.

Як видно з табл.Г.1, протягом 2013-2017 років показники діяльності підприємства ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» зазнали позитивних змін. Чиста виручка від реалізації в 2017 році збільшилась порівняно з 2016 роком на 40 тис. грн. (9,62%).

Разом чисті доходи ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» в 2017 році склали 486,9 тис. грн., що більше проти 2016 року на 73,9 тис. грн. (17,3%), що є позитивним результатом. За цей час витрати ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» також збільшились проти 2016 року на 115,82 тис. грн. (17,3%). Це призвело до зменшення фінансового результату до оподаткування в 2017 році проти 2015 року на 60 тис. грн. (-100%).

Чистий збиток ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» в 2014 році склав 3,1 тис. грн. проти 1,9 тис. збитків в 2013 році.

Аналіз основних показників фінансового стану ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» за 2013-2017 рр. наведено в табл. В.2.

Продовження додатку В

Таблиця В.1

Аналіз фінансових результатів діяльності ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ»

за 2013-2017 рр.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)		Відхилення, %	
						2017/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід (виручка) від реалізації робіт, послуг	214,1	275,7	226,2	415,4	455,4	229,2	40	101,33	9,62
Інші операційні доходи	0,0	14,3	0,0	0,0	31,5	0,0	-31,5	0,00	0,00
Інші доходи	0,0	0,7	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом чисті доходи	214,1	290,7	226,2	415,7	486,9	263,4	73,9	115,25	17,13
Собівартість реалізації робіт, послуг	90,8	143,1	73,9	199,7	211,2	137,3	11,5	185,79	5,76
Інші операційні витрати	125,0	150,5	151,7	216,0	275,7	106	41,7	69,87	19,30
Інші витрати	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом витрати	215,8	293,6	225,6	415,7	486,9	261,3	71,2	115,82	17,13
Фінансовий результат до оподаткування	-1,7	-2,9	0,6	0,0	0,0	-0,6	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
Чистий прибуток (збиток)	-1,9	-3,1	0,06	0,0	0,0	-0,06	0,00	0,00	0,00

Як видно з табл.В.1, протягом 2013-2017 років показники діяльності підприємства ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» зазнали позитивних змін. Чиста виручка від реалізації в 2017 році збільшилась порівняно з 2016 роком на 40 тис. грн. (9,62%).

Разом чисті доходи ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» в 2017 році склали 486,9 тис. грн., що більше проти 2016 року на 73,9 тис. грн. (17,3%), що є позитивним результатом. За цей час витрати ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» також збільшились проти 2016 року на 115,82 тис. грн. (17,3%). Це призвело до зменшення фінансового результату до оподаткування в 2017 році проти 2015 року на 60 тис. грн. (-100%).

Чистий збиток ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» в 2014 році склав 3,1 тис. грн. проти 1,9 тис. збитків в 2013 році.

Аналіз основних показників фінансового стану ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» за

2013-2017 рр. наведено в табл. В.2.

Таблиця В.2

Аналіз основних показників фінансового стану

ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» за 2013-2017 рр.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)	
						2017/ 2015	2017/ 2016
1			2	3	4	5	6
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,45	0,07	0,05	0,44	0,37	-0,01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	29,65	1,23	31,55	60,11	107,3	75,75	47,19
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,86	0,92	0,81	2,25	1,29	0,48	0,96
Коефіцієнт незалежності (автономії)	0,005	-0,02	-0,12	-0,07	-0,04	-0,08	-0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	174	-39	-7	-14,04	-24,18	-17,18	-10,14
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,99	0,96	1,04	0,64	1,04	0	0,4
Коефіцієнт оборотності активів	4,55	3,37	3,47	4,87	3,49	0,02	-1,38
Коефіцієнт оборотності капіталу	-285,5	-47,94	-76,68	-93,35	-101,2	-24,52	-7,85
Період обороту активів, днів	52	85	129	147	206	77	59
Період обороту капіталу, днів	285	47	76	93	101	24	7
Рентабельність активів, %	13,07	8,4	13,71	1	1	-12,71	0
Рентабельність власного капіталу, %	-2,8	-4,7	-7,6	-9,3	-10,1	-2,5	-0,8

Таким чином, у 2017 році порівняно з 2015 роком у ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» спостерігається збільшення коефіцієнтів ліквідності, але Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився в 2017 році на 0,1 проти 2016 року, що вказує на зменшення спроможності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед контрагентами.

Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності в 2017 році складає 107,3, що вказує фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел, так як нормативне значення цього коефіцієнта 0,5-2.

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) в 2017 році склав 1,29, що на 0,48 більше проти 2016 року. Граничне значення коефіцієнта покриття – 1.

Коефіцієнт

автоно	мії (коефіцієнт
концен	трації
власно	го
капіта	лу) –
визнач	ає частку
коштів, інвест	ованих в
діяльн	ість
підпри	ємства його
власни	ками та
показу	є
ступін	ь
незале	жності
фінанс	ового стану
підпри	ємства від
позиче	них коштів.
Коефіц	ієнт
автоно	мії
розрах	овується як
віднош	ення
власно	го
капіта	лу до
загаль	ного
капіта	лу (валюта

баланс у). В ПП
 «УЛЬТРАФІОЛЕТ» ієнт
 коефіцієнт мії в 2017 році
 автономії зменшівся
 порівняно з 2016
 роком на 0,03 і склав 0,8.
 Зменшення
 значення цього
 коефіцієнту
 свідчить про
 збільшення
 фінансових
 труднощів в
 майбутньому та
 зменшення
 власних
 резервів для
 погашення
 фінансових обов'язків
 підприємства.
 Виходячи з
 практичного
 досвіду,
 значення
 коефіцієнту
 автономії менше 0,5
 свідчить про
 недостатньо стійке

фінанс ове
 станов ище
 підпри ємства,
 оскільки ки
 підпри ємство не може
 здійсн ювати
 платеж і
 переду сім за
 рахуно к
 власни х коштів.

Коефіцієнт

фінанс ової
 залежн ості
 показу є
 наскіл ьки активи
 підпри ємства
 фінанс уються за
 рахуно к
 позичк ових коштів та
 розрах овується як
 віднош ення
 загаль ного
 капіта лу (валюта
 баланс у) до
 власно го
 капіта лу або як
 віднош ення
 позичк ових коштів до
 загаль ного

капіта
Коефіцієнт
фінанс
залежн
збільши
порівн
роком на і склав -24,8. Надто велика частка
позичк ових коштів
знижує
платос
підпри
підрив
фінанс
стійкі
знижує довіру до нього з боку
партне рів і
зменшує
ймовір
отрима
кредит
Коефіцієнт
фінанс
залежн
оберне
коефіцієнт
автоно
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу
в 2017 році зріс

порівнано з 2016 роком на 0,04 і склав 1,04. Чим менше значення цього коефіцієнту, тим більша залежність підприємства від позикових коштів.

На основі аналізу показників фінансової стійкості ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» можна зробити висновок про не достатню забезпеченість підприємства власним капіталом та фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

В ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» в 2017 році, порівняно з 2013-2016 роками, відбулось зменшення показників оборотності активів та власного капіталу, що є негативним результатом. Період обороту активів підприємства у 2017 році порівняно з 2016 роком зменшився на 53 дні, а період обороту капіталу на 7 днів. Рівень ділової активності ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» можна охарактеризувати як незадовільний.

Показники рентабельності в 2017 році зменшилися порівняно з 2013-2016рр., що свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, проведений аналіз показників фінансового стану ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ» свідчить про недостатню фінансову стійкість підприємства, оскільки підприємство не може здійснювати платежі

переду сім за
рахуно к
власні х коштів. Надто
велика частка
позичк ових коштів
знижує
платос проможність
підпри ємства,
підрив ає його
фінанс ову
стійкі сть та, власне,
знижує довіру до нього з боку
партне рів і
зменшу є
ймовір ність
отрима ння
кредит ів.

Додаток Г.1

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ»

Додаток 1

до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

		КОДИ	
Дата (рік, місяць, число)		2014 01 01	
Підприємство	Приватне підприємство «УльтраФіолет»	за ЄДРПОУ	34806408
Територія		за КОАТУУ	80366000
Організаційно-правова форма господарювання	120	за КОПФГ	00
Вид економічної діяльності		за КВЕД	120
Середня кількість працівників, осіб	4		
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон бул.Верховної Ради,18,м.Київ,02100, 0442470262			
1. Баланс		Форма № 1-м	Код за ДКУД
на 31 Грудня 2013 р.			1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	5.0	3.3
первісна вартість	1011	109.4	112.8
знос	1012	(104.5)	(109.5)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	5.0	3.3
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	15.8	17.9
у тому числі готова продукція	1103	0.7	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	7.8	7.8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.3	0.4
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5.0	4.0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	0.2	29.8
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	1.0	1.5
Усього за розділом II	1195	30.1	61.4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	35.1	64.6
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2.0	2.0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(1.8)	(3.7)
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	0.2	-1.7

Закінчення додатку Г.1

II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	16.8	57.8
розрахунками з бюджетом	1620	0.1	1.9
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	0.2
розрахунками зі страхування	1625	0.8	0.4
розрахунками з оплати праці	1630	2.4	0.9
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	14.8	5.3
Усього за розділом III	1695	34.8	66.4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	35.1	64.6

1. Звіт про фінансові результати за 2013 р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період поперед- нього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	214.1	262.5
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	214.1	262.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(90.8)	(176.2)
Інші операційні витрати	2180	(125.0)	(66.7)
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(215.8)	(242.9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-1.7	19.6
Податок на прибуток	2300	(0.2)	(0.3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-1.9	19.3

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Приватне підприємство «УльтраФіолет»	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія		за ЄДРПОУ	2015 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	120	за КОАТУУ	34806408
Вид економічної діяльності		за КОПФГ	80366000 00
Середня кількість працівників, осіб	3	за КВЕД	120
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон бул.Верховної Ради,18,м.Київ,02100, 0442470262			

1. Баланс
на 31 Грудня 2014 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	3.3	2.3
первісна вартість	1011	112.8	121.5
знос	1012	(109.5)	(119.2)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3.3	2.3
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	17.9	17.8
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	7.8	8.4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.4	0.4
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4.0	1.3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	29.8	2.8
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	1.5	1.3
Усього за розділом II	1195	61.4	32.0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
	1200	-	-
Баланс	1300	64.6	34.3

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2.0	2.0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(3.7)	(6.9)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	-1.7	-4.9

Закінчення додатку Г.2

II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	57.8	33.0
розрахунками з бюджетом	1620	1.9	0.4
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.2	0.2
розрахунками зі страхування	1625	0.4	-
розрахунками з оплати праці	1630	0.9	1.4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5.3	4.4
Усього за розділом III	1695	66.4	39.3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	64.6	34.3

2. Звіт про фінансові результати за 2014 р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	275.7	214.1
Інші операційні доходи	2120	14.3	-
Інші доходи	2240	0.7	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	290.7	214.1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(143.1)	(90.8)
Інші операційні витрати	2180	(150.5)	(125.0)
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(293.6)	(215.8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-2.9	-1.7
Податок на прибуток	2300	(0.2)	(0.2)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-3.1	-1.9

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

Додаток Г.3

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Приватне підприємство «Ульт्राФіолет»	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія		за ЄДРПОУ	2016 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	120	за КОАТУУ	34806408
Вид економічної діяльності		за КОПФГ	80366000 00
Середня кількість працівників, осіб	2	за КВЕД	120
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон	бул.Верховної Ради,18,м.Київ,02100, 0442470262		

1. Баланс
на 31 Грудня 2015 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	2.3	1.6
первісна вартість	1011	121.5	125.8
знос	1012	(119.2)	(124.2)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2.3	1.6
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	17.8	25.8
у тому числі готова продукція	1103	-	5.7
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	8.4	7.8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.4	5.6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1.3	0.4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	2.8	3.1
Витрати майбутніх періодів	1170	-	15.5
Інші оборотні активи	1190	1.3	2.0
Усього за розділом II	1195	32.0	60.2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	34.3	61.8

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2.0	2.0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-

Закінчення додатку Г.3

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(6.9)	(6.4)
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	-4.9	-4.4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	33.0	31.8
розрахунками з бюджетом	1620	0.4	3.8
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.2	-
розрахунками зі страхування	1625	-	1.0
розрахунками з оплати праці	1630	1.4	2.9
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4.4	26.8
Усього за розділом III	1695	39.3	66.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	34.3	61.8

2. Звіт про фінансові результати за 2015 р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	226.2	275.7
Інші операційні доходи	2120	-	14.3
Інші доходи	2240	-	0.7
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	226.2	290.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(73.9)	(143.1)
Інші операційні витрати	2180	(151.7)	(150.5)
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(225.6)	(293.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	0.6	-2.9
Податок на прибуток	2300		(0.2)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	0.6	-3.1

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

Додаток Г.4

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

		Дата (рік, місяць, число)		КОДИ
Підприємство	Приватне підприємство «Ульт्राФіолет»	за ЄДРПОУ	2017 01 01	34806408
Територія		за КОАТУУ	80366000 00	120
Організаційно-правова форма господарювання	120	за КОПФГ		
Вид економічної діяльності		за КВЕД		
Середня кількість працівників, осіб	2			
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон бул.Верховної Ради,18,м.Київ,02100, 0442470262				

1. Баланс
на 31 Грудня 2016 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	1.6	1.0
первісна вартість	1011	125.8	141.2
знос	1012	(124.2)	(140.2)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1.6	1.0
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	25.8	56.8
у тому числі готова продукція	1103	5.7	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	7.8	7.8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	5.6	14.2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0.4	5.4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3.1	5.9
Витрати майбутніх періодів	1170	15.5	15.5
Інші оборотні активи	1190	2.0	2.3
Усього за розділом II	1195	60.2	107.8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	61.8	108.8

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2.0	2.0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(6.4)	(6.5)
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	-4.4	-4.5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-

Закінчення додатку Г.4

III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	31.8	40.2
розрахунками з бюджетом	1620	3.8	5.6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1.0	0.2
розрахунками з оплати праці	1630	2.9	0.8
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	26.8	66.4
Усього за розділом III	1695	66.2	113.3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	61.8	108.8

2. Звіт про фінансові результати за 2016 р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період поперед- нього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	415.4	226.2
Інші операційні доходи	2120	0.3	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	415.7	226.2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(199.7)	(73.9)
Інші операційні витрати	2180	(216.0)	(151.7)
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(415.7)	(225.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-	0.6
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-	0.6

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

Додаток Г.5

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Приватне підприємство «УльтраФіолет»	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія		за ЄДРПОУ	2018 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	120	за КОАТУУ	34806408
Вид економічної діяльності		за КОПФГ	80366000 00
Середня кількість працівників, осіб	2	за КВЕД	120
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон бул.Верховної Ради,18,м.Київ,02100, 0442470262			

1. Баланс
на 31 Грудня 2017 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	1.0	0.5
первісна вартість	1011	141.2	150.8
знос	1012	(140.2)	(150.3)
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1.0	0.5
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	56.8	99.3
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	7.8	17.6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	14.2	13.7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5.4	1.5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	5.9	0.5
Витрати майбутніх періодів	1170	15.5	15.5
Інші оборотні активи	1190	2.3	3.3
Усього за розділом II	1195	107.8	151.5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	108.8	152.0

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2.0	2.0
Додатковий капітал	1410	-	-

Закінчення Додатку Г.5

Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(6.5)	(6.5)
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	-4.5	-4.5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	40.2	13.4
розрахунками з бюджетом	1620	5.6	6.3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0.2	0.6
розрахунками з оплати праці	1630	0.8	10.6
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	66.4	125.5
Усього за розділом III	1695	113.3	156.4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	108.8	152.0

2. Звіт про фінансові результати за 2017 р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	455.4	415.4
Інші операційні доходи	2120	31.5	0.3
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	486.9	415.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(211.2)	(199.7)
Інші операційні витрати	2180	(275.7)	(216.0)
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(486.9)	(415.7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-	-
Податок на прибуток	2300		
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-	-

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

/ Кусківський І. В. /

(ініціали, прізвище)

Додаток Д

Керуючись Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV (далі – Закон про бухгалтерський облік), затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом, та з метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності на ТОВ «» (далі за текстом – “Підприємство») застосовуються наступні положення.

Облікова політика ПП «УЛЬТРАФІОЛЕТ»

1. Загальні положення

Облікова політика прийнята підприємством як методика ведення бухгалтерського обліку, яка спирається на:

- прийнятих в Україні принципах складання фінансової звітності і забезпечення критеріїв її якості;
- вимогах Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інструкцій, і рекомендацій по застосуванню стандартів обліку, розроблених Мінфіном України, а також нормативних документів, затверджених, Статутом, Податковою адміністрацією України;
- галузевих інструкціях , розроблених галузевими міністерствами і відомствами.

2. Завдання цього документу:

- розкриття для користувачів фінансової звітності , методики її підготовки і оцінки статей балансу;
- забезпечення формування повної, достовірної інформації про господарські процеси і результатах діяльності підприємства;

Організація бухгалтерського обліку.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку, документообігу, вибору форми і методики ведення бухгалтерського обліку, штату бухгалтерії, за забезпечення взаємозв'язку бухгалтерії з іншими підрозділами підприємства і виконання вимог головного бухгалтера всіма структурними підрозділами, в частині ведення бухгалтерського обліку і контролю несе керівник підприємства.

Головний бухгалтер забезпечує:

- дотримання законодавчих і нормативних вимог по складанню правдивої і своєчасної фінансової звітності;
- виконання даної Облікової політики підприємства і всієї процедури ведення бухгалтерського обліку;
- дотримання всіма службами підприємства правомірних вимог по дотриманню порядку оформленні прийняття до обліку первинних документів, дотримання облікової і звітної дисципліни.

2.1 Бухгалтерський облік

2.1.1 Вести бухгалтерський облік на Підприємстві згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV (далі – Закон про бухгалтерський облік), та затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО).

2.1.2. Облікова політика підприємства будується з використанням наступних принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності: автономність; обачність (обережність); повне висвітлення (відображення); послідовність; безперервність; нарахування і відповідність доходів

Продовження додатку Д

і витрат; превалювання (перевага) сутності над формою; історична (фактична) собівартість; єдиний грошовий вимірник; періодичність.

2.1.3. Облікову політику застосовувати таким чином, щоб фінансові звіти повністю узгоджувались з вимогами Закону про бухгалтерський облік та кожного конкретного П(С)БО. Застосовувати перед усім ті підходи та методи для ведення бухгалтерського обліку і надання інформації в фінансових звітах, які передбачені П(С)БО і найбільш адаптовані до діяльності підприємства.

2.1.4. Згідно з НП(С)БО 1 ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів (крім Звіту про рух грошових коштів) проводити згідно принципу нарахування так, щоб результати операцій та інших подій відображались в облікових регістрах і фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не тоді, коли підприємство отримує чи сплачує кошти.

2.1.5. Доходи в Звіті про фінансові результати відображати в тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати – на основі відповідності цим доходам, що забезпечить визначення фінансового результату звітного періоду співставленням доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів.

2.1.6. При складанні фінансових звітів визначити величину суттєвості статті в розмірі 1 тис. грн.

2.1.7. Використовувати на Підприємстві автоматизовану форму ведення обліку із застосуванням бухгалтерської програми 1С: Бухгалтерія 7.7.

Техніка і форми бухгалтерського обліку.

Для накопичення та групування прийнятої до обліку інформації підприємство використовує регістри обліку, пристосовані до властивостей господарських операцій на підприємстві з використанням комп'ютерних програм.

2.2. Податковий облік

2.2.1. Вести податковий облік та подавати податкову звітність згідно із законодавством України.

2.2.2. Накопичення даних про валові витрати і валові доходи для цілей обчислення оподаткованого прибутку здійснюється у бухгалтерській програмі на підставі первинних облікових документів, що фіксують здійснення господарських операцій, відповідно до положень Податкового Кодексу України від 02.12.2010, № 2755-VI (зі змінами та доповненнями).

3. Первинна документація.

Підприємство використовує типові форми бухгалтерського обліку (взагалі), галузеві, спеціальні, що відповідають властивостям виробничої діяльності підприємства.

3.1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

3.2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції (в т.ч. факсимільний підпис).

Продовження додатку Д

3.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

3.4. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

3.5. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

3.6. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

3.7. Для надання юридичної чинності і доказовості документам на машинних носіях варто керуватися ДСТ 6.10.4-84 «Уніфіковані системи документації. Надання юридичної чинності документам на машинному носії і роздруківці, створеним засобами обчислювальної техніки. Основні положення», згідно з яким організація – автор документа на машинному носії створює реєстр кодів осіб, відповідальних за здійснення господарських операцій і правильність їхнього оформлення. Підпис особи, що склала документ на машинному носії, виконується у вигляді паролю чи іншим способом авторизації, що дає можливість однозначно ідентифікувати осіб, що дозволили і здійснюють господарську операцію.

3.8. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

3.9. Даним Положенням затверджено графік документообігу згідно Додатку №1 цього положення

3.10. У Додатку 2 відображено взаємозв'язок бухгалтерії з іншими підрозділами підприємства.

3.9. Перелік осіб, уповноважених підписувати первинні документи, наведено в Додатку 3. Зазначені в Додатку 3 особи несуть відповідальність за достовірність таких документів та своєчасність їх складання.

4. Методика ведення бухгалтерського обліку.

4.1 Основні засоби

4.1.1. Для цілей бухгалтерського та податкового обліку основні засоби класифікувати за групами, наведеними в Додатку 4. В ньому затверджено і мінімальні строки корисного використання основних засобів та інших малоцінних необоротних активів:

4.1.2. До основних засобів відносити матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) та вартість яких перевищує – 6000 гривень.

4.1.3. До складу малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) відносити матеріальні цінності, що призначаються для використання у господарській діяльності протягом періоду, який більше одного року з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких не перевищує 1000 гривень.

4.1.4. Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

Продовження додатку Д

4.1.5. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається із наступних витрат:

- сум, які підприємство платить постачальникам активів і підрядним організаціям за виконані будівельно-монтажні роботи;
- реєстраційні збори, державного мита, суми ввізного мита;
- витрат по страхуванню ризиків доставки основних засобів;
- витрати на доставку, установку, монтаж, наладку інші витрати безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання в виробництві.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат зв'язаних з поліпшенням об'єкту (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція і т.п., що приводить до збільшення майбутніх економічних вигод.) Первісна (переоцінена) вартість основних засобів може бути збільшена на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену у порядку, встановленому податковим законодавством.

Первісна вартість основних засобів зменшується в зв'язку з ліквідацією основних засобів, їх реалізації. Витрати, що проводяться для нормального функціонування об'єкту основних засобів включаються в склад витрат підприємства.

4.1.6. Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів здійснюється прямолінійним методом із застосуванням мінімально допустимих строків, встановлених у Додатку 3, для кожного об'єкта основних засобів,

4.1.7. Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів розраховувати на дату введення в експлуатацію.

4.1.8. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) і бібліотечних фондів нараховується в першому місяці використання об'єкта у розмірі 100 відсотків його вартості.

4.1.9. Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

4.1.10. Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості.

4.1.11. Первісна (переоцінена) вартість об'єкта основних засобів може бути збільшена на суму індексації, проведеної у порядку, встановленому податковим законодавством

4.1.12. Якщо у первинних документах, якими оформлюється придбання (виготовлення) основних засобів чи введення їх в експлуатацію безпосередньо не зазначається мета використання основного засобу (виробниче чи невиробниче використання), вважати, що основний засіб призначається для виробничого використання.

4.1.13. У протилежному разі, якщо основний засіб призначається для невиробничого використання, про це обов'язково повинно бути зазначено у первинних документах, якими оформлюється придбання, виготовлення чи введення в експлуатацію таких невиробничих основних засобів.

Відповідальність за правильне визначення виробничого чи невиробничого використання основних засобів покладається на постійну діючу комісію по введенню в експлуатацію, списанню та відчуженню основних засобів, яка створюється наказом керівника підприємства.

4.2. Нематеріальні активи

Продовження додатку Д

4.2.1. Нематеріальні активи це активи, що не мають матеріальної форми і використовуються підприємством в термін більше року.

Бухгалтерський та податковий облік ведеться по групам та згідно мінімальних строків корисного використання, наведених у Додатку 5:

4.2.2 Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображати в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

4.2.3 Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо підприємство має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

4.2.4. Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

4.2.5. Не визнаються активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені:

- витрати на дослідження;
- витрати на підготовку і перепідготовку кадрів;
- витрати на рекламу та просування продукції на ринку;
- витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини;
- витрати на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

4.2.6. Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю

Вартість нематеріального активу складається із ціни покупки і інших витрат необхідних для доведення нематеріального активу до стану в якому він може використовуватись по призначенню. Первісна вартість нематеріального активу збільшується на суму витрат зв'язаних із поліпшенням нематеріальних активів і збільшенням терміну їх придатності. Витрати зв'язані для підтримки об'єкту в придатному стані відносяться на витрати підприємства.

4.2.7. Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), але не більше 20 років. Строк корисного використання встановлюється окремо для кожного нематеріального активу.

4.2.8. При визначенні строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів слід урахувати: строки корисного використання подібних активів; моральний знос, що передбачається; правові або інші подібні обмеження щодо строків його використання та інші фактори.

4.2.9. Амортизація нематеріального активу нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

4.2.10. Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому нематеріальний актив став придатним для використання. Суму нарахованої амортизації підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і накопиченої амортизації нематеріальних активів.

Продовження додатку Д

4.2.11. Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття нематеріального активу.

4.2.12. Нарахування амортизації відбувається в термін їх корисного використання, але не більше 20 років. Термін корисного використання нематеріального активу та метод його амортизації переглядаються в кінці звітної року, якщо в наступному періоді очікуються зміни строку корисного використання активу або зміни умов отримання майбутніх економічних вигод.

11.13 Амортизація нематеріального активу нараховується, виходячи з нового методу нарахування амортизації і строку використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем змін.

Переоцінка нематеріальних активів проводиться по справедливій вартості на дату балансу тих нематеріальних активів по яких присутній активний ринок. Сума до оцінки нематеріальних активів знаходить своє відображення в складі додаткового капіталу, сума уцінки – в складі витрат звітної періоду.

4.3. Запаси

Одиницею бухгалтерського обліку запасів визнавати їх найменування.

Запаси визнавати активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по собівартості запасів згідно з П(С)БО 9.

Первісну вартість запасів, виготовлених власними силами підприємства, визначати згідно з П(С)БО 16.

Запаси відображати в бухгалтерському обліку по первісній вартості. При відпуску запасів у виробництво, продажу чи іншому вибутті їх оцінку здійснювати по методу ФІФО.

Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухгалтерському обліку, а при складанні фінансової звітності не відображати в балансі, а враховувати на окремому субрахунку позабалансового рахунку 07.

Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу із нарахуванням зносу в розмірі 100% при передачі їх в експлуатацію) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання (до моменту їх повної ліквідації, списання з балансу). Малоцінні і швидкозношувані предмети вартістю до 100 грн. за одиницю при передачі їх в експлуатацію за балансом не враховуються (окрім приладів обліку та спецодягу).

Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому субрахунку «Транспортно-заготівельні витрати» щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів на кінець звітної місяця і сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць, у порядку, передбаченому П(С)БО 9.

При вибутті запасів, оцінка проводиться по методу (ФІФО) вартості перших по часу надходження.

4.3.12. Вибуття запасів в проводиться по цінах продажі.

4.4 Дебіторська заборгованість

Дебіторську заборгованість визнавати активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі

Продовження додатку Д

дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів. Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокова дебіторська заборгованість – це заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Сумнівна заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Розмір сумнівної та безнадійної заборгованості визначається виходячи із платіжної можливості окремих дебіторів.

Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

Величина резерву визначається із застосуванням абсолютної суми сумнівної заборгованості.

Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

Зобов'язання

4.5.1. Зобов'язання (зобов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати лише тоді, коли актив отриманий, або коли підприємство має безвідмовну угоду придбати актив.

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

Зобов'язання в цілях бухгалтерського обліку діляться на: довгострокові; поточні; забезпечення; доходи майбутніх періодів.

Поточні зобов'язання включають кредити банків, короткострокові векселя видані, кредиторську заборгованість за товари, послуги, розрахунки по отриманим авансам, розрахунки з бюджетом, розрахунки по страхуванню, по оплаті праці.

Поточні зобов'язання відображаються в балансі по сумі погашення. Забезпечення формуються для забезпечення майбутніх витрат на виплату відпусток, трат матеріальних цінностей.

Продовження додатку Д

Зобов'язання, на яке нараховуються відсотки та яке підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, слід розглядати як довгострокове зобов'язання, якщо первісний термін погашення був більше ніж дванадцять місяців та до затвердження фінансової звітності існує угода про переоформлення цього зобов'язання на довгострокове.

Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;
- не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

На підприємстві створюються наступні види резервів:

Резерв трат сировини у цеху виноматеріалів та ферментації;

Резерв відпускних;

Резерв за контрактами, судовими позовами.

Нарахування резерву трат виноматеріалів проводиться за рахунок собівартості продукції

Відрахування в резерв відпускних проводиться в сумі, яка обчислюється з кількості днів невикористаної відпустки по кожному працівнику на середньоденний заробіток, розрахований згідно законодавства. В суму резерву включено і величину єдиного соціального внесу, нарахованого на всі дні невикористаної відпустки згідно норм права.

Забезпечення (резерви) на а додаткове пенсійне забезпечення, на виконання гарантійних зобов'язань, на реструктуризацію, не створювати.

Витрати

4.6.1. Витрати в бухгалтерському обліку відображаються одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені.

4.6.2. Не визнаються витратами і не включаються до звіту про фінансові результати: платежі за договорами комісій, агентськими угодами; попередня оплата товарів (робіт, послуг); погашення одержаних позик; витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу.

4.6.3. Податок на прибуток визнаються витратами згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток».

Доходи

Дохід визнається під час збільшення активу або зменшенням зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами: дохід від реалізації товарів; інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи.

Признання доходів від реалізації товарів відбувається при умові: відвантаження товарів; отримання товарів покупцем; вірогідності оплати.

Не признаються доходами такі надходження: суми податку на додану вартість, і інших платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету; сума попередньої оплати; надходження від первинного розміщення цінних паперів.

Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається, виходячи зі ступеню завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції.

Продовження додатку Д

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг проводиться визначенням виконаної роботи.

Отримане цільове фінансування визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазначені витрати, пов'язані з виконанням умов щодо такого фінансування.

Дохід, який виникає в результаті використання активів іншими сторонами, визнається у вигляді роялті та дивідендів, якщо: імовірно надходження економічних вигод; дохід може бути достовірно оцінений.

Роялті визнаються за принципом нарахування, дивіденди визнаються у періоді прийняття рішення про їх виплату.

Сума доходу за бартерними контрактами визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, що одержані

Інвентаризація

1. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до ст. 10 Закону про бухгалтерський облік та інших нормативних документів.

2. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії встановлюється Наказом керівника.

3. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань згідно наступного графіку:

- інвентаризація товарних складів проводиться один раз в рік станом на 01.10.,
- інвентаризація основних фондів - 01.11.,
- інвентаризація каси – кожен місяць.

4. У всіх інших випадках об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками підприємства на підставі чинного законодавства.

4.7. Операційна оренда

Об'єкт операційної оренди відображається в бухгалтерському обліку на за балансовому рахунку по вартості вказаній в угоді.

Витрати на поліпшення об'єкта оренди відображаються як капітальні інвестиції в складі інших необоротних активів.

Плата за використання об'єкту оренди признається витратами.

Дохід від операційної оренди признається іншим операційним доходом звітного періоду.

4.8. Інші активи та зобов'язання

Фінансові інвестиції оцінюються і відображаються в бухгалтерському обліку по собівартості. Собівартість складається із ціни покупки, митних зборів і інших витрат безпосередньо зв'язаних з покупкою інвестицій. Фінансові інвестиції на дату балансу враховуються по справедливій вартості, сума збільшення, зменшення балансової вартості показується в складі доходів чи витрат відповідно.

Розрахунок курсових різниць по монетарним статтям в іноземній валюті проводиться на дату проведення розрахунків і на дату балансу. (монетарні статті – це статті про грошові кошти), (немонетарні статті – це статті інші, ніж монетарні).

Поточний податок на прибуток і відстрочений податок на прибуток (Відстрочені податкові зобов'язання, відстрочені податкові активи) визнаються витратами або доходом. Поточний податок на прибуток визнається зобов'язанням у сумі, що підлягає сплаті. Перевищення сплаченої суми податку на прибуток над сумою, що підлягає сплаті, визнається дебіторською заборгованістю.

Відстрочене податкове зобов'язання визнається у разі наявності тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Відстрочений податковий актив визнається в разі виникнення тимчасових податкових різниць, що підлягають вирахуванню, якщо очікується отримання податкового прибутку, з яким пов'язані ці тимчасові різниці.

Продовження додатку Д

Відстрочене податкове зобов'язання та відстрочений податковий актив розраховується за ставками, що діятимуть протягом періоду, у якому будуть здійснюватися реалізація або використання активу та погашення зобов'язання.

Відстрочені податкові зобов'язання та відстрочені податкові активи відображаються в балансі окремими статтями довгострокових зобов'язань і оборотних активів.

Приклади податкових різниць: суми виданих авансів; витрати майбутніх періодів; позитивна різниця вартості основних засобів в бухгалтерському та податковому обліку.

Добуток тимчасових різниць і ставки податку на прибуток є відстроченим податковим зобов'язанням.

Приклади тимчасових податкових різниць, що в добутку із ставкою податку на прибуток складають відстрочений податковий актив: суми авансів отриманих; доходи майбутніх періодів; від'ємна різниця вартості виробничих фондів в бухгалтерському і податковому обліку.

Потім проводиться згортання відстрочених податкових активів і зобов'язань і відображається в балансі щось одне, чи відстрочені податкові зобов'язання, чи відстрочений податковий актив.

Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку.

Облікова оцінка може переглядатися, якщо змінюються обставини, на яких відбувалася оцінка, або отримана додаткова інформація.

Наслідки зміни в облікових оцінках слід включати до тієї статті звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалась для відображення доходів або витрат, пов'язаних з об'єктом такої оцінки.

Облікова політика вступає в дію відповідним наказом керівника підприємства. Зміни в обліковій політиці повинні бути обґрунтованими, оформлені наказом і доведені до користувачів звітності. Наслідки змін облікової політики, не пов'язаних із змінами Законодавства України, повинні бути оцінені в вартісному показникові і відображені в звітності шляхом:

- коригування залишку нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду;
- повторного відображення відповідної порівняльної інформації відносно попередніх звітних періодів;
- застосування інших вимог в відповідності з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №6 “Виправлення помилок і зміни в фінансових звітах”.

Облікова політика може змінюватися тільки, якщо змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарт) бухгалтерського обліку, або, якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Не вважаються зміною облікової політики встановлення облікової політики для:

- подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх операцій або подій;
- подій або операцій які не відбувалися раніше.

Події після балансу можуть вимагати коригування певних статей. Коригування активів і зобов'язань здійснюється шляхом сторнування або додаткових записів в обліку звітного періоду, які відображають уточнення оцінки відповідних статей внаслідок подій після дати балансу.

Якщо події після балансу свідчать про наміри підприємства припинити діяльність або про неможливість її продовження, то фінансова звітність складається без застосування принципу безперервної діяльності.

Затвердити перелік осіб, уповноважених отримувати товарно-матеріальні цінності від імені підприємства, наведено в Додатку 8 до цього наказу

5. Заклучні положення

Закінчення додатку Д

1. Загальний контроль за виконанням вимог Положення залишаю за собою.
2. Безпосередній контроль за виконанням вимог Положення покладається на головного бухгалтера Підприємства.
3. У випадку зміни норм чинного законодавства щодо питань, які передбачені Положенням, перевагу мають норми законодавства. У такому разі у Положення повинні бути внесені відповідні зміни.
4. Внесення змін до даного Положення у зв'язку із зміною законодавства чи вступом у дію нових П(С)БО здійснюється шляхом викладення Положення у новій редакції та затвердження Наказом по Підприємству.

Стандартні звіти програми "1С: Бухгалтерія 7.7"

№ n/n	Звіт	Сутність та призначення
1	2	3
1	«Оборотно-сальдова відомість»	Містить для кожного рахунку інформацію про залишки на початок та кінець періоду, а також обороти по дебету та кредиту за встановлений період. Цей звіт в бухгалтерській практиці використовується найчастіше
2	«Шах матка»	Містить обороти між звітами за деякий обраний період, часто використовується бухгалтерами, оскільки дає уявлення про рух коштів та зобов'язань підприємства
3	«Оборотно-сальдова відомість по рахунках»	Використовується для рахунків, по яких ведеться аналітичний облік. при цьому здійснюється відокремлення залишків від оборотів по конкретних об'єктах аналітичного обліку (субконто)
4	«Аналіз рахунка»	Містить обороти рахунку з іншими рахунками за обраний період, а також сальдо на початок та кінець періоду
5	«Аналіз рахунка по датам»	Дозволяє отримати обороти по рахунку на кожну дату певного періоду, що дає можливість аналізувати зміни у часі засобів або зобов'язань підприємства, для перевірки відповідності введених даних тим, що вказані в банківських виписках тощо
6	«Аналіз рахунка по субконто»	Містить підсумкові суми кореспонденцій даного рахунку з іншими рахунками за вказаний період, а також залишки по рахунку на початок та кінець періоду в розрізі об'єктів аналітичного обліку. Цей звіт можна сформулювати тільки для рахунків, по яких ведеться аналітичний облік.
7	«Головна книга»	Використовується для виведення оборотів та залишків рахунку за кожен місяць, при підбитті підсумків та складання звітності
8	«Аналіз субконто»	Для видів субконто, пов'язаних з декількома синтетичними рахунками, за допомогою оборотно-сальдової відомості по будь-якому одному рахунку неможливо отримати повну інформацію про обороти та підсумки по субконто. В ньому для кожного субконто (об'єкта аналітичного обліку) обраного виду наводяться обороти по всіх рахунках, в яких використовується це субконто, а також розгорнуте та згорнуте сальдо.

Закінчення додатку Ж

1	2	3
---	---	---

9	«Картонка субконто»	Якщо необхідно отримати максимально повну картину операції по об'єкту аналітичного обліку (субконто) або групі субконто, можна вивести «Картонку субконто», де зібрані всі операції з конкретним об'єктом аналітичного обліку (субконто) в хронологічній послідовності із зазначенням реквізитів проводок, залишків по субконто після кожної операції, на початок та кінець періоду.
10	«Картка рахунка»	Включаються всі проводки в яких задіяний даний рахунок, крім того, наводиться залишок на початок та кінець періоду, обороти за період та залишки після кожної проводки
11	«Обороти між субконто»	Використовується для аналізу оборотів між одним або всіма субконто одного виду, та одним або всіма субконто іншого виду
12	«Звіт по проводках»	Представляє собою вибірку із журналу проводок за деякими заданими критеріями
13	«Зведені проводки»	Містить кореспонденцію рахунків (суми в дебет одного рахунку з кредиту другого) за деякий період часу
14	«Журнал-ордер відомостей по субконто»	Застосовується для рахунків, на яких ведеться аналітичний облік по субконто, для отримання для кожного виду субконто, дебетових та кредитових оборотів, а також розгорнутого та згорнутого сальдо на початок та кінець обраного періоду
15	«Розширений аналіз субконто»	Використовується для аналізу даних по аналітиці. При його формуванні можна вказати рахунок, до якого прикріплено даний вид аналітики. Всього одночасно можна аналізувати три види субконто для отримання для кожного їх виду, дебетових та кредитових оборотів, а розгорнутого та згорнутого сальдо на початок та кінець обраного періоду
16	«Діаграма»	Є потужним засобом візуального аналізу рахунків у формі різного виду діаграм